Mr.I.PĒNIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America

Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 19. SESTDIEN, 1951. G. 8. DECEMBRĪ 1. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2-7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas telpu 1 slejā

KO TAS NOZĪMĒ?

Padomju ārlietu ministrs Andrejs Višinskis 4. decembrī deklarēja, ka PSRS pievienojas atombumbu rūpnīcu inspicēšanai, ja vien Apvienotās Nācijas pasludinās atombumbas un citus masu iznīcināšanas līdzekļus ārpus likuma.

Višinskis savu paziņojumu nodeva presei Parīzē pēc četru stundu ilgas slepenas apspriedes ar ASV, Anglijas un Francijas delegātiem, kas notika uz AN pilnsapulces ieteikumu.

„Kad AN pilnsapulce nolems, ka visi atomieroči izsludināti ārpus likuma, PSRS atļaus inspicēt savas atombumbas" — deklarēja Višinskis.

Sabiedrotie vēlas Vācijas apvienošanu

Apvienoto Nāciju pilnsapulces īpašā Politiskā Komiteja nolēma 4. decembrī, ielūgt Austrumvācijas, Rietumvācijas un Berlīnes rietumu un austrumu sektoru pārstāvjus piedalīties diskusijās par Rietumu ierosinājumu uzticēt īpašai Apvienoto Nāciju komitejai pārbaudīt brīvu vēlēšanu iespējas Vācijā.

Ierosinājumu iesniedza Pakistana, un tas pieņemts ar 50 balsīm pret, 6 balsīm pret. Pret balsoja padomju bloks un Izraēla.

Rietumu valstis vēlas, lai ieceltā komitejai būtu tiesības „pieaicināt katru lieciniekū, ko tā vēlas pieaicināt, brīvi ceļot visur Vācijā un piekļūt katrai personai, katrā vietai un katram dokumentam, ko tā vēlētos redzēt."

Krieviem, protams, šāds viedoklis neliekas pieņemams, jo tad šai komisijai būtu iespējams redzēt to, ko Polītbirojs ne pavisam nevēlas dot atklātībai.

Ieceļamā komitejā būs 5 nāciju pārstāvji, izslēdzot lielvalstis, par spīti Pad. S-bas opozicijai.

Komiteja vēlas, lai tās izmeklēšanai būtu pakļauta arī Vācijas austrumu territorija.

Ir ASV, ir Francijas pārstāvji pasvītroja, ka vēloties palīdzēt vācu tautai sagatavoties brīvām vēlēšanām Vācijas apvienošanai. ASV pārstāvis Kūpers pasludināja, ka nav labi nedz Vācijai, nedz Eiropai, nedz mieram, ka Vācija vēl nav apvienota sešus un pus gadus pēc II Pasaules kara.

Izraēlas pārstāvis Moriss Fišers, no savas puses deklarēja, pretējo, proti, ka Vācija uzsākusi vienas paaudzes laikā divas reizes karu un ka Vācijai 100 gadus pirms I Pasaules kara bijuši parlamentāriski ieštādījumi, bet par spīti tiem tā uzsākusi karu pret Austriju 1866. gadā un pret Franciju 1871. gadā, tāpat kā 1914. gadā.

Fišers vaicāja, vai demokratiskas vēlēšanas Vācijā došot demokratisku Vāciju un pasvītroja, ka Vācijai varētu atdot tās suverenitāti un atļaut tai bruņoties tikai pēc tam, kad tā būšot morāliski un politiski tam nogatavojusies.

Austrumvācijas valdības runas vīri jau likuši saprast, ka viņu valdība nedomājot sūtīt delegātus uz Parīzi vēlēšanu diskusijām Vācijā. Kāpēc? Tāpēc, ka AN neesot tiesības šo jautājumu kārtot."

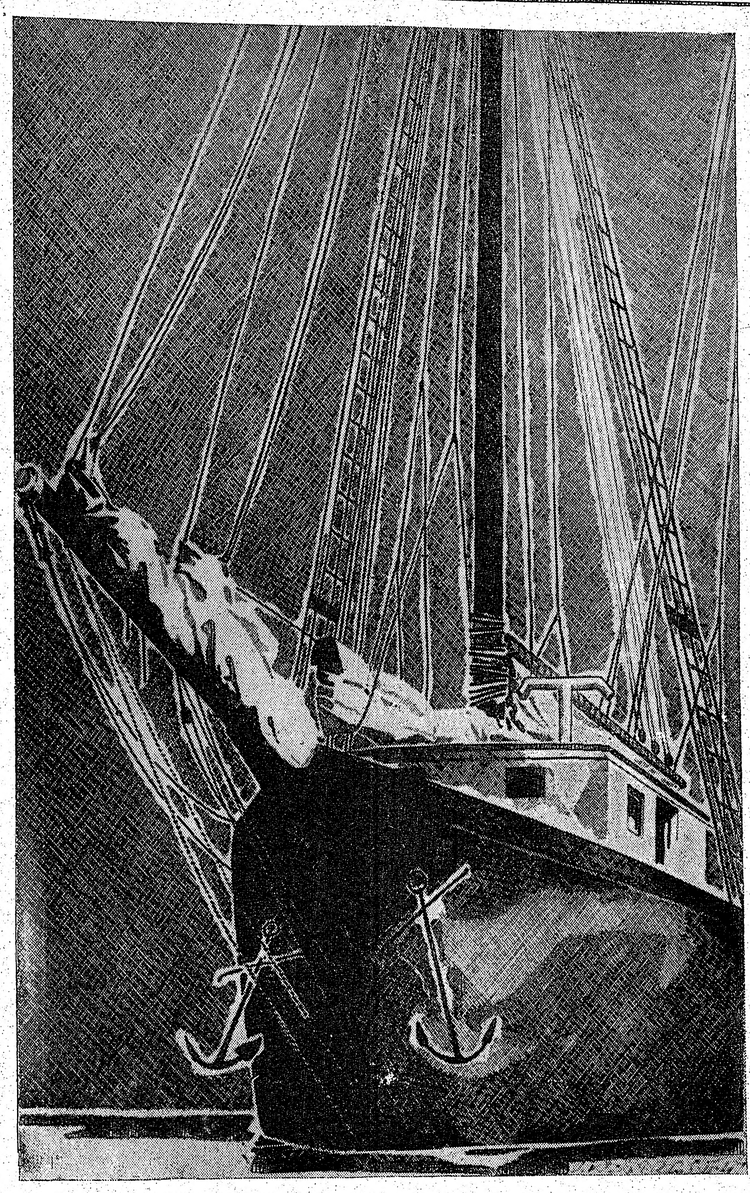

BUĻU KUĢIS Sigismunds Vilbergs

DV ZIEDOJUMU AKCIJA

Saruna ar DV pārstāvi Arvīdu Līdaci

Daugavas Vanagu pārstāvības biroja jaunajās telpās Ņujorkā, 31-43 Steinway St., Long Island City 3, N. Y., rosīgs darbs ievelkas līdz vēlam vakaram un ne reti līdz pusnaktij. DV pārstāvis A. Līdacis un kasieris J. Vinters abi dienā nodarbināti būvniecībā un sabiedriskam darbam var atlicināt tikai vakarus un svētdienas. Viņu ģimenes locekļiem jāsamierinās ar to, ka ģimenes galvas nevar veltīt mājas dzīvei tik daudz laika, kā tie to vēlētos. Dienas laikā birojā jūs sastapsit technisko sekretāru, kara invalidu A. Bērziņu, uz kuŗa pleciem gulstas plašās korespondences kārtošana, bet arī viņam svarīgākais darbs sākas tad, kad citur parasti darbu izbeidz. Savā brīvā laikā šinī darbā piedalās arī ALA biroja vadītājs A. Pukītis.

KĀ IEPLŪST ZIEDOJUMI?

„Ziedojumu pieplūdums pēdējā laikā stipri audzis. Ikdienas pienāk kaudze vēstuļu ar naudas sūtījumiem." paskaidro A. Līdacis un norāda uz vēstulēm, kas vēl jāapstrādā. Par katru ziedojumu izraksta kvīti, ko kopā ar pavadrakstu nosūta ziedotājam. Katram ziedotājam ir īpaša kartīte, kur ieraksta katru viņa ziedojumu. No šīm kartītēm redzams, ka lielākā daļa ziedotāju ir tādi, kas iesūtījuši ziedojumus vairākkārt. Daudzi DV biedri ir apņēmušies regulāri ik mēnešus ziedot vienas stundas algu un kārtīgi to pilda. Daži ziedotāji negrib izpaust savu vārdu. Tiem kvīti nevar piesūtīt, bet tās uzglabā un anonimais ziedotājs tās var pārbaudīt. Līdacis uzsver, ka katram ziedotājam ir tiesības ieskatīties grāmatās un pārbaudīt ziedojumu saņemšanu un to izlietošanu.

Ir kāds anonims ziedotājs, kas ik mēnešus noteiktā datumā iesūta 4 dolarus. Kāda tautiete, kas zaudējusi vīru karā, atsūtījusi no Salemas, Oregonā, savu pirmā gada ietaupījumu — 300 dolarus. Savā vēstulē viņa raksta, ka neuzskata to par lielu uzupurēšanos, jo šis ziedojums esot ļoti mazs, salīdzinot ar to, kādus upurus nesuši mūsu karavīri un kas tiem jācieš vēl tagad.

Daži ziedotāji pievieno savam ziedojumam norādījumu izsniegt to kādai atsevišķai personai vai arī kādam latviešu karavīram sanatorijā, vai neredzīgajiem un tml. Tas arī stingri tiek ievērots.

Ja kāds vēlas sūtīt pabalstu kādai noteiktai personai, tas var dabūt DV birojā visu to personu vārdus un adreses, kuŗām nepieciešams pabalsts. Saņemtais ziedojums tad arī tiks izmaksāts norādītai personai, un ziedojuma

(Nobeigums 8. lpp.)

PAMIERA SARUNAS KOREJĀ

KOMŪNISTU PRASĪBAS APGRŪTINA SAPRAŠANOS

Tokio. — Nedēļas sākumā sarunas nedeva nekādus panākumus. Pēc sabiedroto domām komūnistu prasības ir tādas, kas turpmākās sarunas dara neiespējamas.

„Nepārtrauktie sabiedroto uzlidojumi un mierīgo pilsētu apšaudes," savukārt teicis Nam Ils, „radījuši tik nopietnas sekas, ka nepieciešams pavairot zenītbaterejas un iekārtot jaunus lidlaukus."

Viņš prasīja, lai karaspēka nepalielināšana pamiera laikā neattiektos uz komūnistu lidlauku būvi Ziemeļkorejā.

Amerikāņu delegāts adm. Džojs šo prasību tūdaļ noraidīja. Džojs atkārtoti prasīja garantijas, lai nodrošinātos pret jaunu sarkano uzbrukumu. Nevienai no pusēm, saskaņrotie prasa, nav tiesības papildināt karaspēku un ieročus. Šī noteikuma ievērošanai jāseko, un tā jāveic jauktai kontrolkomisijai.

Kontrolkomisijas jautājums ir politisks, — paziņoja sarkanie

Savā runā ģen. Nam Ils lika saprast, ka jautājums par kontrolkomisiju nav viņa kompetencē. Komūnistu laikraksti, kas notikumus paredz uz priekšu, pareģoja, ka Nam Ils kontroles jautājumu komisijā atteikšoties apspriest.

Panmundžoņā. — Nākošajā komisijas sēdē sarkanie ierosināja bruņotos spēkus Korejā „iesaldēt" tagadējā stāvoklī un atļaut neitrālo valstu novērotājiem sekot noteikumu pildīšanai.

Sabiedroto delegācija šajā sakarā komūnistiem uzdeva 21 jautājumu, lai noskaidrotu, ko īsti komūnisti grib ar to panākt. Galvenais: kas, pēc komūnistu domām, būtu neitrālie novērotāji. Teorētiski Padomju Savienība un viņas sateliti ir neitrāli.

Jauni vēl slepeni ieroči

Angļu rūpnīcas patlaban strādājot pie jauna supertanka izgatavošanas, kas būšot spēcīgāks par Josifa Staļina III, un pie tālšāvēja prettanku lielgabala pagatavošanas. Abi šie ieroči esot labāki nekā vislabākie līdzīga tipa krievu ieroči. Tie būšot gatavi 1953. gadā.

ATJAUNOS KĀRTĪBU RADIOVIĻŅU PASAULĒ

Ženevā. — Pēc spriega un ilga darba čēliena izstrādāts principiāls radio raidāmstaciju viļņu sadalījuma plāns, ko akceptējuši gandrīz visu pasaules valstu pārstāvji. Otrā Pasaules kara laikā notika vairākas starptautiskas konferences, kas jau pirms vienošanos par zināmu kārtību raidāmstaciju frekvenču sadalījumā. Šos lēmumus arī ievēroja, kālab raidāmstacijas netraucēja citu.

Otrā Pasaules kara daudzi kārtību vairs nerespektēja, sākot arvien jaunas raidāmstacijas, kas, izvēloties viļņus, nesaskaņojās ar starptautiskām instancēm. Tā pakāpeniski izveidojies viļņīgs chaoss.

1947. gadā ASV Atlantic City notika pirmā pēckara radiokonference, kas izstrādāja metu frekvenču sadalījumam, lai atjaunotu kārtību.

Vienošanos parakstīja visas pasaules nāciju pārstāvji, atskaitot Padomju Savienību un tās satelitus Eiropā. Parakstītā vienošanās ir principiāla, nenosakot konkrētus viļņu garumus. Tos izstrādās un īstenos pāris tuvākajos gados.

Jaunumi aviācijā

No Londonas ziņo, ka Padomju Savienībai izdevies laist klajā pirmo sekmīgo strūklbumbvedēju lidmašīnu, ko, domājams, konstruējis Andrejs Tupolevs. Bumbvedējs nosaukts par TU-10. Tas demonstrēts Padomju aviācijas dienā, 8. jūlijā, Maskavas tuvumā kopā ar 8 dažāda veida helikopteŗiem.

Pēdējie jaunumi ASV lidmašīnu konstrukcijā ir treju veidu: pasūtināta pirmā lidmašīna ar nukleāru dzinējspēku, radīts pirmais no zemes vadīts šautru gaisa eskadrons un izdarīti pirmie mēģinājumi ar „konvertaplānu," kas vienā lidaparātā apvieno helikoptera celtspējas un normālās lidmašīnas kustības ātrumu.

N. Tennante ievēlēta

Latviešiem labvēlīgā Nellija Tennante, kas kandidēja Izglītības pārvaldes vēlēšanās Toronto 5. iecirknī (sk. mūsu laikr. 16. n-ru), 3. decembrī ievēlēta ar 4.756 balsīm.

Apsveicam jauno Izglītības pārvaldes locekli un novēlam tai vislabākās sekmes darbā un privātajā dzīvē.

DIEVA SVĒTĪBA JUBILEJAS DRAUDZEI

Intervija ar mācītāju Arnoldu Lūsi

No ielas atkāpies, stāv mazs, glīts namiņš ar divi zvanu pogām: viena, kas ved pie latviešu, otra pie igauņu mācītāja. Tev vakara krēslā misās un jāpārzvana. Durvis atver pats Jāņa draudzes mācītājs Arnolds Lūsis, ko tu esi nodomājis šovakar ņemt intervētāja bargās krustugunīs. Pakāris salijušo mēteli vadzī priekšistabā, tu seko namatēvam, kas tev paver durvis un ieej vienā no mājīgākām latviešu darba un viesu istabām šai pilsētā: uz kamina un grāmatu plaukta tautiskas lelles, pašas mācītāja kundzes darinātas, un īstās un Mārtiņa rozes. Grāmatas, smagi sējumi Dr. Mārtiņa Lutera kopotie raksti — nelaika mācītāja Hāna velte. Tautiski svečturi, tautiskas segas.

Esam darba ļaudis, tāpēc „nekavējot pagastu", stājamies pie norunātās intervijas īstenošanas.

Jautājums: Archibīskapa pārstāvis prāv. A. Skrodelis LNAK padomes sēdē ziņoja, ka Jūsu draudze esot pirmā un lielākā latviešu draudze Kanadā. Ko varat īsumā pastāstīt par draudzes tapšanu?

Atbilde: Sv. Jāņa draudze ir dibināta 1948. gada 12. decembrī. Tā kā Kanadā, spriežot pēc laikrakstu ziņām, ir kādas trīs citas draudzes ar nosaukumu „pirmā patstāvīgā latviešu draudze", tad mēs sevi ieskatām tikai par vecāko latviešu trimdinieku draudzi Kanadā. Jau kopš dibināšanas Sv. Jāņa draudze reģistrēta kā patstāvīga latviešu draudze un, iespējami ilgāki vēloties palikt uzticīgi Latvijas Ev.-Lut. baznīcas Satversmei, mēs neesam arī pieņēmuši vietējo kanadiešu Ev.-Lut. sinožu konstitūcijas. Tātad esam „patstāvīga" draudze de facto un de iure.

Jautājums: Kā draudze augusi un ar ko izskaidrojama lielais draudzes locekļu skaits?

Atbilde: Draudzei dibinoties, tajā bija reģistrējies 51 tautietis. Kad es 1949. gada augustā ierados Toronto, nezināju, cik no tiem palikuši un cik aizgājuši, jo, man vēl dzīvojot Vācijā, te, Toronto, jau draudžu dzīvē bija sākušies tā saucamie „Sinožkari", kas radīja nesaticību un šķelšanos. Paldies Dievam tautiešu atsaucība tomēr bija necerēti liela. Šodien Sv. Jāņa Ev.-Lut. latviešu draudzē ir 1.078 draudzes locekļi, no tiem apm. 800 pieaugušo un nodokļu maksātāju. Sv. Jāņa draudze tamdēļ ir arī lielākā no visām trimdā dibinātām Ev.-Lut. latviešu draudzēm visos kontinentos.

Liels sasniegums, manuprāt, ir arī tas, ka samērā īsā laikā draudze ieguvusi saimniecisku neatkarību, un vietējo baznīcu materiālais atbalsts vairs nav vajadzīgs. Bez tam — divu gadu laikā esam varējuši izlietot grūtdieņu atbalstam apm. $1.400, tādā kārtā vingrinoties kristīgā mīlestībā, no vārdiem pārejot uz darbiem.

Jautājums: Kā citādi izpaužas draudzes darbība?

Atbilde: Pie draudzes darbojas ļoti rosīga Dāmu komiteja, kas rūpējas it īpaši par sociālās pa-

(Nobeigums 8. lpp.)

KO DARĪT AR NEIZVIETOJAMIEM BĒGĻIEM?

Ženēvā. — Savā pirmajā konferencē tikko sanākusi īpaša padomdošanas komiteja pie Apvienoto Nāciju Augstā komisāra bēgļu lietās. Komitejā ir 15 locekļi, kas izraudzīti no dažādām AN ietilpstošām valstīm. Pirmajā sēdē par komitejas priešsēdi ievēlēts dānis Fins Frīs.

Svarīgākie apspriežu jautājumi ir: Neizvietoto bēgļu turpmākais stāvoklis un viņu tiesiskā aizstāvība. AN Augstais komisārs bēgļu lietās bija devies uz Parīzi, kur centās pārliecināt Rietumvalstu pārstāvjus, ka nepieciešami jauni un prāvāki līdzekļi neizvietoto bēgļu atbalstīšanai pēc IRO darbības izbeigšanas, kas notiek gada beigās. Viņš paskaidrojis, ka pašreiz piešķirtie līdzekļi esot tik niecīgi, ka nesedzot biroja izdevumus. Ja viņš nesaņemšot papildu naudas līdzekļus, tad tam neatliekot nekas cits, kā nolikt savus amata pienākumus. To viņš arī darīšot. Viņš nevarot uzņemties nekādu atbildību par bēgļiem pēc IRO darba beigām. Pie tam stāvoklis esot paredzams ļaunāks, nekā to spējot iedomāties, jo vairums neizvietoto esot tādi, kas paši nevarot savas problēmas atrisināt, tie esot veci vai slimi. Sabiedrības atbalsts esot vienīgais glābējs, bet to nevarot ne gaidīt, ne prasīt no vāciešiem.

ASV sola decembrī 37.000 vīzu

Savienoto Valstu Immigrācijas pārvaldes priekšnieks A. R. Mekijs, runādams kādā žīdu immigrantu palīdzības organizācijas sanāksmē Ņujorkā, paziņojis, ka iecelošanai ASV decembrī saņems 37.000 vīzu tie DP, kas Vācijā pašreiz atrodas izceļošanas piemērotības pārbaudēs. Uzrunādams ap 2.000 personu lielo sanāksmi, Mekijs ziņoja, ka viņš tikko atgriezies no Vācijas, kur izceļošanas procesā nupat sākusi darboties jauna sistēma. Tā stipri ietaupot laiku un samazinot klizmas, kas daudz izceļotājus līdzšinējā kārtībā aizkavējušas uz ilgāku laiku.

Tagad vizas derīgas četri mēneši, skaitot no tā brīža, kad vīzas ieguvējs izgājis caurī oficiālām pārbaudēm.

MILZU VĒTRAS BALTIJAS JŪRĀ

Stokholmā. — Milzīga viesuļvētra vairākas dienas plosījusies Baltijas jūrā un tās piekrastes zemēs. Pēc līdzšinējās informācijas lielākie postījumi radušies Zviedrijā. Nogalinātas sešas personas un prāvāks skaits ievainots. Vētra bijusi tik spēcīga, ka tā vietumis izrāvusi kokus no zemes ar visām saknēm un aizrāvusi tos prom lielus gabalus. Jo sevišķi cietušas augstsprieguma un telefona—telegrafa līnijas. Stabi nolauzti, stiepļu tīkli galīgi sapostīti. Plašāki rajoni vairs nesaņem elektrisko strāvu ne apgaismojumam, ne spēku ierīcēm.

Stokholmas ostā no balstiem atrāvies peldošs doks un virzījies pretī kādam kuģim. Tikai ar vislielākām pūlēm izdevies novērst sadursmi. Holandiešu motorkuģis Zviedrijas ūdeņos apsviests un nogrimis. Apkalpi — 20 personas — izdevies izglābt.

Gēteborgā pārplūdušas ielas dažu minūšu laikā.

Laikraksti ziņo, ka tik spēcīga vētra neesot pieredzēta kopš 50 gadiem.

Nespiež doties aiz dzelzs aizkara

Frankfurte. — Tiesiski nosakot kādas mazgadīgas DP meitenes turpmāko likteni, Savienoto Valstu augstākā apelācijas tiesa Vācijā ir pieņēmusi principiālu lēmumu, kam liela nozīme. Šis lēmums beidzot rada pilnīgu skaidrību, nosakot, ka nepilngadīgas pārvietotas personas obligāti nav jāsūta uz kādu no valstīm aiz dzelzs aizkara, kaut arī tur dzīvo viņu vecāki.

Dienvidslavi atbrīvojuši archibīskapu Stepņaku

Belgrade. — Kroatijas iekšlietu ministrs Krajčičs nosacīti atbrīvojis no apcietinājuma romiešu katoļu archibīskapu Aloisu Stepņaku. Nosacītais atbrīvojums nozīmē, ka viņam atlikušajā notiesājuma laikā — 11 gadu — nebūs tiesības darboties kā Zagrebas archibīskapam un romiešu katoļu baznīcas primātam. Viņš dzīvos Krasicas pilsētā, ko tam nebūs tiesība bez atļaujas atstāt. Nosacītais atbrīvojums nenozīmē, ka Stepņaks nevarētu darboties kā garīdznieks.

ŠINĪ NUMURĀ:

* DV ZIEDOJUMU AKCIJA 1:6
* POLĪTIKA DEMOKRATIJĀ 2:1
* ZVĒRESTS LATVIJAI 3:2
* MŪSU ZIEMASSVĒTKU PIENĀKUMS 3:3
* LATVIEŠU ROSĪBA DIENVIDAMERIKĀ 3:5
* SVĒSĀ MAIZE 5:1
* DZIESMA BEZ ATBALSS 6:1
SIGISMUNDS VIDBERGS 6:1
* JAPĀNA 8:1

Atvieglināsim cietēju rūpes! Ziedosim līdz 10. decembrim!

ZIEDOJUMUS LŪDZ SŪTĪT: ASV: DV Pārstāvībai ASV (kasierim J. Vinteram) 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y., USA. Kanadā: DV Kanadas valdes kasierim A. Putniņam, 230 Major St., Toronto, Ontario, Canada

LATVIJA

Ir Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

Politika demokratijā

A. Kaupiņš

Franču filosofs Voltērs ir teicis: „Ja jūs vēlaties ar mani runāt, tad definējiet savus jēdzienus." Jēdzieni nav nekādā ziņā nemainīgi lielumi, un ne visi tos vienādi izprot un definē. Senātors Djuijs, apmeklēdams Ķīnu, konstatējis, ka Ķīnas tauta neilgojas brīvības — vismaz ne tādas, kādu rietumu demokratijas piedāvā. Tādēļ derētu iegaumēt, ka brīvība nebūt nav universāllīdzeklis, lai tai vienotu visas cilvēces domas. Vēl sarežģītāks jautājums ir ap jēdzienu demokratija. Platons ir teicis, ka domokratija ir absolūta vienlīdzība iespēju izmantošanā. Laba un noderīga definīcija arī šodien! Uzmanība gan vienīgi vēršama uz to, ka zem šī plašā jēdziena jumtiņa ir savilktas gan mazāk piederīgas, gan arī pavisam nepiederīgas lietas. Kā tad gan Padomju Savienība un tās vasaļi ir tikuši pie „tautas demokratijas" nosaukuma? Kaut arī rietumos ikvienam ir skaidra „tautas demokratijas" apzīmējuma aģgārnība, savas ļaunās pēdas šī jēdziena sajaukšana noteikti atstās. Kas zina, vai nākamās briesmas cilvēcei nedraudēs no kāda cita demokratijas paveida?! „Tautas demokratijās," pārfrāzējot Platonu, pastāv absolūta vienlīdzība vergošanas un suniskās paklausīšanas tiesībās. Tātad tomēr kāda līdzība ar veco demokratiju — un tā ir vienlīdzība.

Salīdzinot dažādās Rietumeiropas, Amerikas, Austrālijas demokratijas, redzam, ka arī tur eksistē atšķirība šī jēdziena izpratnē. H. Vītols ļoti nozīmīgi laikraksta Latvija Amerikā 7. n-rā norādījis uz Savienoto Valstu prezidenciālo demokratiju, kur „radītas trīs šķirtas, savrūpas valsts varas apgaitas, kas cita citu notur likumīgās robežās." Ne tā tas ir Francijā, Italijā un daudzās citās zemēs, kur par parlamentāriešiem var teikt: „Runasvīriem ir spēks rokā — ko tie nospriež, tas paliek." Un tā arī angļi savā tradicionālismā nostiprinātā demokratijā iet atšķirīgus ceļus.

Beidzot ne bez vajadzības un iemesla mums jājautā: kā bija un kā būs ar Latvijas demokratiju? Atstājot pagātnes valsts iekārtas neslavētas un arī nepeltas, rodas nepieciešamība uzzināt un pie tam precīzi definēt, izskaidrot, pamatot un pierādīt to demokratijas formu, ko mēs atzīstam par vislabāko. It sevišķi Otrā pasaules kara cīnītājiem un jaunatnei ir svarīgi uzzināt šī jēdziena vispirecīzāko nozīmi mūsu tautai. Amatu sadalījumi vēlēšanu ceļā vēl nedod jēgu par pašu demokratiju. Ir saprotama mūsu profesionālo un citu politiķu cilvēciskā vājība vēlēties ieņemt jau tagad ievērojamus amatus un nodrošināt tos arī vēlākām dienām, līdzīgi kā rakstniekiem un vispār māksliniekiem ir vēlēšanās izdot savas grāmatas, rīkot koncertus, izstādes u.t.t. Bet līdzīgi kā mēs no māksliniekiem neprasām tikai grāmatas un izstādes, bet arī mākslas vērtības, tā ikvienam īstenam latvietim ir tiesības prasīt, lai politizētāji gan rūpīgi apsvērot, definētu dažādos mums respektējamos principus, kas ietelp valsts iekārtā, ko mēs saucam par demokratiju. Te būtu jānāk talkā gan tiem, kas kādreiz veidoja Latvijas republikas demokratiju, kur pat visšaurākās intereses iespēja ruinēt valsts likumdošanas varu, kā arī tiem, kas autoritātīvo varu necentās savlaicīgi izveidot jaunā, veselīgākā demokratijas iekārtojumā, kā arī tiem, kas domā atraduši kādu jaunu ceļu, kas varētu kalpot Latvijas valstij un pāri visam latviešu tautai. Šādas pārrunas nevar nekādi būt pāragras, ja vien katrs patiess lietas aizstāvis aizmirsīs pats sevi un dos politikai zinātnisku un filozofisku pieeju. Bez tās politikai ir tikai graujošs raksturs.

Vienoti palīdzībai!

Blakus lielajai Vācijas aprūpes problēmai, vienota aprūpes darba nepieciešamība sāk iezīmēties ASV arvien vairāk kā līdz šim. Pirmkārt, lai minam vecos ļaudis, kuriem nav neviena noteikta apgādnieka. Ar katru gadu šis jautājums paliks sāpīgāks, kā to rāda izvilkumi no dažiem lūgumiem DV — domājams līdzīgus ir saņēmušas arī citas organizācijas.

J. Alberts š. g. 29. augustā:

... Dzīvoju ar savu meitu Mildu Krastiņš — 46 g. v. un viņas četriem bērniem no 7, 8, 11 un 14 g. v. Vīrs un bērnu tēvs bija latviešu Leģiona kaŗavīrs. Pēdējās ziņas no Konicas 1945. g.... Bērnu māte strādā ar atalgojumu $8 nedēļā. Es 72 gadi vecs līdz šim strādāju zīda austuvē, biju slims vienu mēnesi ar kreisās rokas delnu, kas bija ļoti uzpampusi pēc ievainojuma. Darbā man ap pusdienas laiku reibst galva un vispār jūtos ļoti saguris un nespēju pie mašīnas strādāt... Mani spēki ir izsmelti, un es gurstu..."

Tad pārvietošanās problēma:

K. Kodoliņš š. g. 13. septembrī.

....Esmu iebraucis Amerikā nu jau priekš divi nedēļām. Esmu 100 proc. darba nespējīgs. Sieva viena uz laukiem ar mazo algu nevar mani apgādāt. Es lūdzu tāpēc jūsu atbalstu, jo Virdžīnijas klimats man, kā galvā ievainotam, par karstu. Varbūt varētu mani un sievu pārvietot uz ziemeļiem...

Domājam, ka minētie citāti skaidri rāda, cik ļoti nepieciešama koordinēta un regulāra aprūpe. Bez šiem ir desmitiem līdzīgu gadījumu, kuŗus nevar lokāli viena organizācija izkārtot, nemaz nerunājot par atsevišķu akciju uzsākšanu katram gadījumam.

SV. JĀŅA BAZNĪCAS 3 GADU PASTĀVĒŠANAS SVĒTKI

Sv. Jāņa Ev.-Lut. baznīca, kas ir vecākā un pirmā latviešu draudze Toronto, 9. decembrī svinēs savu 3 gadu pastāvēšanas svētkus. Gada svētku dievkalpojumā, plkst. 4 p.p., Sv. Jāņa baznīcā piedalīsies Latvijas Ev.-Lut. archibīskapa pārstāvis prāvests A. Skrodelis un draudzes mācītājs **A. Lūsis.**

Dziedās Dainas koris diriģentes Erikas Freimanes vadībā.

ZINAS NO EIROPAS

VECO ĻAUŽU MĪTNE

Veco ļaužu mītnē Berchtesgādenā Insulā, pieaugot latviešu iemītnieku skaitam, nodibinājusies latviešu komiteja, kuŗā ievēlēti: A. Ozoliņš — priekšsēdis; R. Balodis — priekšs. vietn.; J. Zankēvics — sekr.; R. Grīnbergs — kasieris— mantzinis un P. Vasulis. Sociālo nozari pārzina R. Balodis, bet sab.-kult. daļu vada P. Vasulis.

Revīzijas komisijā ievēlēti: J. Vītols — priekšsēdis; V. Bērziņš — sekr.; un L. Kalniņš — loc.

Pārņemot no bijušās Insulas latviešu kopas pārstāvja R. Lazdiņa kasi un kanceleju, komiteja konstatēja, ka Insulas veco ļaužu mītnes iemītniekus ir atcerējušies ar ziedojumiem tautieši gan Vācijā, gan aizjūras zemēs. Insulas latviešu komiteja izsaka savu vissirsnīgāko pateicību ziedotājiem: archibīskapam Dr. T. Grīnberga kgm, pianistei M. Rozenberga kdzei, operdziedonim B. Piekalniņa kgm, inž. A. Bungas kgm, dzejn. V. Tomas kdzei, prāv. A. Mituļa kgm, sūtn. M. Valtera kgm, Austrai Sandera kdzei, LCK Bavārijas apgabala pārst. Neuulmas livid. komisijai un māc. A. Abakuka kgm.

Šie ziedojumi rāda, ka Insulas vecie ļaudis nav aizmirsti. Kaut arī vecums un nespēks tiem ir atņēmis izceļošanas iespējas un piespiedis tos palikt Vācijā veco ļaužu mītnē, savā tiešā Latvijai vecie tēvi un mātes ir palikuši nesalauzti un gaida dzimtenes augšāmcelšanās rītu, kas tiem ļautu atkal skatīt dzimtenes āres.

Pašlaik Insulā mīt 320 latvieši, bet nākotnē šis skaits pieaugs līdz 350. Visas personas un organizācijas, kas gribētu stāties sakaros ar Insulas veco ļaužu mītnes latviešiem un atcerēties tos uz Ziemassvētkiem un arī turpmāk, tiek laipni lūgtas raksīt Insulas latviešu komitejai, saraksti adresējot uz komitejas priekšsēža A. Ozoliņa vai sekr. J. Zankēvica vārdu — 13b Berchtesgaden-Strub, Altersheim Insula, Germany.

SKOTU LĪGAS ATBALSTS

Skotu līga Eiropas brīvībai, kas jau vairākkārt parādījusi savas simpatijas Baltijas tautām, atkal griezusies ar rakstu pie ASV augstākā komisāra Vācijā, aizrādot, ka tai kļuvis zināms, ka Padomju Savienības aģentiem atļaušot apmeklēt baltiešu nometnes, izprašņāt to iedzīvotājus un pārliecināt tos atgriezties Krievijā vai viņu pašu zemēs, kas tagad atrodas zem krievu kontroles.

Mēs protestējam, cik stingri vien mums tas iespējams pret jebkādu Padomju aģentu ielaišanu nometnēs, kuŗās uzturas baltieši, un mēs prasām ar visu to noteiktību, kāda vien no mūsu puses iespējama, lai Jūs aizstāvētu šo augstvērtīgo rietumniecisko tautu fragmentus."

LATVIEŠU NACIONĀLAIS FONDS SKANDINĀVIJĀ

uzņemas liecību savākšanu par spaidu darbiem. Izbeidzot 13. sesiju, Apvienoto Nāciju sociāl. un ekonomiskā padome atstāja Ženevā apspriežamies spaidu darbu komisiju, kuŗas radīšanai savā laikā sīvi pretojās Padomju Savienība. Komisija nolēmusi visām valstīm pieprasīt sīku informāciju par spaidu darbu veidiem, kādus tās praktizē savā territorijā. Tā lūdz šai lietā palīdzību arī no visām privātām organizācijām un personām, kam tāda informācija varētu būt. —

Fonda valde lūdz ikvienu latvieti Skandinavijā, kam būtu bijusi tieša saskare ar Padomju režīma spaidiem, nodot savu liecību. Tulkošanas, notariālos un c. eventuālos izdevumus, kas saistīti ar šo akciju, segs fonds.

LNFS, Postbox 108.

DAIĻAMATNIECĪBAS METU SACENSĪBA

Latviešu Mākslinieku un Daiļamatnieku Kopa Lielbritanijā izsludinā sacensību daiļamatniecības darbu metiem metallam, kokam, ādai, audumam, mālam, dažādās apdares technikās. Labākiem metiem piespriedīs godalgas šādā kārtībā:

1. Godalgošanu veic komisija, kuŗā piedalās viens LM akadēmijas bij. profesors un pa vienam pārstāvim no Mākslinieku — Daiļamatnieku Kopas un Kr. Barona Fonda.

2. Metu izvērtēšanā komisija var dot priekšroku metiem ar latviskā stila iezīmēm. Godalgas šķirojamas pirmās, otrās un trešās godalgās. Trešās godalgas nevar pārsniegt vērtību, kāda aptuvenis būtu pēc attiecīga meta izgatavotam priekšmetam. Godalgošanas komisija var pirmās un otrās godalgas nepiespriest, vai arī tās dalīt, ja meti neatbilst šīm godalgām.

3. Godalgotie meti pāriet sacensības rīkotājas īpašumā. Negodalgotos metus var no autora atpirkt, vai arī tie jāizsniedz atpakaļ.

4. Sacensībai domātie meti apzīmējami ar moto un uzrakstu: „Daiļamatniecības metu sacensībai" un jāpievieno slēgtā aploksnē autora vārds, adrese un cena, kādu vēlas saņemt, ja metu atpērk. Aploksne apzīmējama ar uzrakstu „Autors" un to pašu moto, kas atrodams uz meta.

Mets un aploksne iesūtāmi līdz 31. decembrim Mākslinieku - Daiļamatnieku kopas valdes priekšsēdim R. Priedem, 4, Mexborough Drive, Leeds, 7, Gr. Britain.

Piespriestās godalgas piesūtīs autoriem pēc uzdotām adresēm un sacensības rezultātus, kā arī godalgošanas komisijas locekļus paziņos laikrakstos.

Mākslin.-Daiļamatn. Kopas valde

Metu sacensībai paredzētas godalgas: 2 pirmās godalgas ā £10/—; 3 otrās — ā £5/—; 5 trešās — ā £3/—. Bez tam vēl pieteiktas dažas citas godalgas atsevišķām darba technikām, sevišķi intarsiju darbiem un metus paredzēts no to autoriem atpirkt.

AUGSTI VIESI 72. RĪGAS SKAUTU VIENĪBĀ

Toronto Sv. Andreja baznīcas zālē, 2. decembrī 72. Rīgas (232. Kanadas) skautu vienība pulcējās vienkopus, lai sagaidītu augstos viesus:

Latvijas ģenerālkonsulu R. N. Braisonu, Latvijas konsula v. i. V. Tomsonu, kas bija ieradies no Montreālas, un Toronto skautu štāba vadītājus D. C. Mr. Chevis A. C. Mr. Morton, kuŗi gribēja tuvāk iepazīties ar latviešu skautu brašo stāju.

Vienības priekšnieks vad. G. Kārkliņš viesus iepazīstināja ar vadītājiem un sniedza paskaidrojumus par vienības sastāvu. Kā atzinību par latviešu skautu labo stāju ģenerālkonsuls R. N. Braisons vienībai pasniedza skautu un Anglijas karogu.

Kanadiešu skautu vadītāji priecājās, satikdami latviešu skautus, kas bija pierādījuši savas skautu mākas Ontario provinces rīkotajos kopnieku kursos, gūdami daudzas uzvaras, ar ko cēla latviešu skautu slavu šeit svešumā. Vienības roveŗi viesiem kā piemiņu pie-sprauda latviešu roveŗu privāttērpa nozīmes.

S. Leimanis.

LABOJUMS

Latvijas Amerikā 5. decembri ievietotā rakstā „Karogu lai lepni ceļam," jālasa: karogu pasniedza I. Vidnera kdze un saņēma Jendas prka vietas izpildītājs vad. J. Deksnis.

S. Leimanis

AICINĀJUMS

Latvju nacionālās trimdas pēdējā gadā (no 1950. g. 18. nov. līdz 1951. g. 18. nov.) viens no svarīgākiem kultūras un neatkarības cīņas darbiem ir M. Goppera izdotā prof. A. Spekkes HISTORY OF LATVIA. Ļoti dažādi var vērtēt katru vēstures grāmatu, jo neviens autors vēl nav uzrakstījis un arī nevar uzrakstīt darbu, kas pilnīgi apmierinātu visus lasītājus. Katram vēstures darbam ir jātuvojas plašākā skatījumā. Un šai nozīmē prof. A. Spekkes zinātniskais darbs mums jāprot augsti novērtēt. History of Latvia turklāt ir pirmais latviešu vēstures kapitālais darbs kādā pasaules valodā, un kā tāds, cik paredzams, tas paliks vienīgais labu laiku.

Ja mēs spēsim šo darbu par mūsu vēsturi pienācīgi izplatīt, tad mēs būsim veikuši lielu darbu mūsu neatkarības cīņā. Nacionālu neatkarību pelnī un iegūst tauta, kas prot ne tikai kaujas laukā un diplomātijā cīnīties par savām tiesībām, bet arī kultūras laukā pierādīt spējas garīgi izcīnīt sevi par citām kultūras nācijām līdztiesīgu. Mūsu spējas zinātnē, literātūrā un mākslā ir pamatojums mūsu nacionālai neatkarībai. Un vēsture, kas apgaismo mūsu tautas centienus, militārās un politiskās cīņas un mūsu nacionālo kultūru, ir labākais pierādījums, ka mēs no bezvēstures tautas esam kļuvuši par patstāvīgu nāciju.

Mūsu emigrācijas kultūrāli un politiski saprātīgai daļai jāgādā, lai šī vērtīgā grāmata gūtu iespējami visplašāko izplatību. Tā kopējiem spēkiem mēs veiksim svarīgu darbu ne tikai mūsu nācijas reprezentācijā, bet arī cīņā par neatkarību.

Stokholmā, 1951. g. 18. nov.

Prof. A. Švābe, prof. K. Straubergs, ģen. E. Kalniņš, ģen. V. Tepfers, doc. V. Ģinters, Arturs Bērziņš, Veronika Strēlerte, Milda Salnais, Andrejs Eglītis, F. Cielēns.

Latviešu Nac. Apv. Kanadā vadība I. rindā: prāvests A. Skrodelis, prof. Fr. Gulbis, I. Žīgurs; II. rindā: J. Dreimanis, A. Čops, K. Kampe un V. Kaļiņš J. Kreiļa foto

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

ĒRĢEĻU MŪZIKA

Komponists Tālivaldis Ķeniņš atskaņos svētvakara ērģeļu mūziku sestdien, no plkst. 19—19.30 Sv. Andreja baznīcā (ieeja no Carlton ielas): J. S. Bachs — Divas korāļu priekšspēles, Ch. M. Vidors — Andante cantabile. T. Ķeniņš — Brīva improvizācija par Ziemsvētku temu.

NAMA IESVĒTĪŠANA

DV Toronto nodaļa rīko š. g. 22. decembrī, plkst. 6 vak. 123 Huron St., Toronto, Nama iesvētīšanu ar tai sekojošu vakaru. Ieeja pret labpr. ziedojumiem. Visi laipni ielūgti.

PAZIŅOJUMS

Dr. phil. H. Tichovskis lūdz paziņot, ka viņš kopš 1. oktobŗa nav vairs mūsu laikraksta literātūras nodaļas redaktors.

PROF. GULBJA REFERĀTS

Toronto Latviešu Studentu Kopa rīko 8. dec., pl. 6 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, prof. F. Gulbja priekšlasījumu par tematu Dažas kosmiskās fizikas problēmas (kosmiskie stari).

Pēc referāta pārrunas pie tējas galda. Lūdzu ņemt līdz groziņus.

T.L.St. Kopa

DAUGAVAS VANAGI

KANADA

ZIEMASSVĒTKU EGLĪTE

DV Toronto nod. rīko Ziemassvētku eglītes vakaru biedriem, viņu, ģimenēm un ielūgtiem viesiem š. g. 14. decembrī, pl. 19.30 vak., 123 Huron St., Toronto. Piedalīšanās maksa $1.00 no personas Iepriekšēja pieteikšanās 123 Huron St., pie valdes sekr. V. Zikmaņa, tel. TR 1653.

TRŪCĪGO APDĀVINĀŠANAI

1. Kaŗa invalidu, slimo, veco un atraitņu ar bāriņiem apdāvināšanai 1951. g. Ziemassvētkos Vācijā ir ziedojuši:

DV Toronto nodaļas Dāmu Komiteja, atlikumu no š. g. 18. novembrī rīkotā tējas vakara un tējas vakarā rīkotās loterijas $78.19;

A. Salnājs — Toronto $5.00; Alīse Mangulis, Toronto $12.50; Aina Hoevels, Toronto — $15.00; Kopā jau ar iepriekš publicētiem ziedojumiem — $232.04.

2. Grūtdieņu palīdzības darbam Vācijā ir ziedojuši:

A. Dzidrums — Edmontonā $1.

3. DV propagandas fondam ziedojuši:

$2.00 — E. Plūme, J. Dālderis, A. Baltaisvilks, H. Saulesleja, V. Daksis, H. Buks, Z. Kampars, A. Kunce, A. Brūveris, A. Blaubergs, J. Bokums, J. Bergs, T. Kroms, D. Bīskaps, J. Ziemelis, A. Peters.

Izsakām visiem ziedotājiem un ziedojumu vācējiem sirsnīgu paldies. Ziedojumi tik izlietoti pēc ziedotāju vēlēšanās.

DV Kanadas valde

DAUGAVAS VANAGI SKAUTU KRUSTTĒVI

Kas gan var būt vēl dabiskāki un skaidrāki — latviešu skauti, mūsu jaunā audze, kas zem sava karoga un baltās lilijas zīmes augdami un veidodamies par nākošās Latvijas cīnītājiem, griezušies pie saviem lielajiem brāļiem — Daugavas Vanagiem — lai tie uzņemtos par viņiem krusttēva pienākumus. Tā Toronto skauti un roveŗi saslēgušies ciešā draudzībā ar vecajiem kauju vilkiem — Toronto Daugavas Vanagu saimi — kas solās, cik spēdama, palīdzēt jaunajiem gan garīgā, gan materiālā ziņā.

Tā arī skautu sanāksmēm un nodarbībām laipni stāv atvērtas DV jauniegūtā nama durvis, un šeit, vanagu saimē, skauti un roveŗi allaž būs gaidīti viesi.

DV nama plašās pagraba telpas, kas pagaidām gan vēl nav pilnīgi izbūvētas, drīzumā tiks pārveidotas, un šeit savu palīdzību piesolījuši ar skauti. Lielākiem sarīkojumiem skautu un roveŗu rīcībā vanagi nodos arī pārējās telpas — sarīkojumu zāli, virtuvi utt. Latviešu sabiedrība, apsveicot šo jauno draudzību, novēl, lai Daugavas Vanagu cīņas gars cieši ieaugtu skautu tikumos, kamēr pienāks tas brīdis, kad tiem būs jāstājas blakus vecajiem cīnītājiem, iešķirgajā kaujā par Latvijas saullēktu.

ZIEDOJUMI:

Londonā, Ont.

Londonas Latviešu Kopa un Daugavas Vanagu Londonas nodaļa š. g. 11. un 17. novembŗa sarīkojumos ar kopīgām ziedojumu lapām savākuši $86.60, no kuŗiem $53.80 ziedoti grūtdieņiem un kaŗa invalidiem un $32.80 propagandai — īpaši Baigā gada jaunam izdevumam.

Londoniešu — ziedotāju saraksts: O. K. Atars $1; A. Dreimanis $1; J. Birkmanis $1; K. Zeps $0.50; I. Kuzņecovs $0.50; A. Zēbergs $1; A. Putniņa $1; P. Dreimanis $0.55; E. Bakis $1; A. Bekmane $1; R. Šēfere $5; V. Stirājs $3; P. Stirājs $2; H. Upītis $2; R. Štengels $1; J. Jumars $1; A. Radziņš $1; L. Dīriķis $1; A. Bekmane $1; G. Ūdris $1; K. Sķetris $1; Puķe $2; A. Grīns $1.50; Putniņš $1; J. Kaija $2; R. Neilands $1; V. Caune $2; A. Liepiņš $2; L. Elpe $0.25; B. Gajevskis $1; J. Kalniņš $1; I. Čadars $1; A. Raibekas $1; V. Miķelsons $1; P. Ventenbergs $1; E. Lapsa $1; E. Upītis $2; J. Čakārnis $1; V. Albertiņš $2; J. Piterkāns $1; A. Bukovskis $0.50; J. Kalniņš $1; A. Beitāns $1; E. Bite $0.50; H. Blaubergs $1; K. Sķetris $1; A. Jaunbergs $1; S. Lācis $1.50; G. Brikmanis $1; A. Timšāns $1; A. Vickops $1; B. Eidemane $1; E. Ūdris $2; J. Grāvītis $2; V. Senkevičs $1; A. Ūdris $1; V. Kalniņš $1; K. Luksts $0.50; E. Ādminis $1; H. Rapa $1; P. Zvagulis $1; O. Lessiņš $1; A. Arnds $1; O. Miniats $1; A. Banga $2; V. Klabe $1; A. Jurkans $0.50; A. Vuškāns $1; A. Lesters $1; H. Laviņš $2; J. Krafts $1; M. Sopo $0.30; J. Zvagulis 50c.

Sirsnīga pateicība ziedotājiem!

Sv. Katrīnā

DV Sv. Katrīnas nodaļas š. g. 10. novembrī rīkotā Lāčplēšu dienas un nodaļas pirmā gada darbības atceres biedru vakarā saziedots kādam invalidam Vācijā Ziemassvētku pabalstam $26.00 pēc sekojoša saraksta:

Ž. Andersons $1.00; J. Strautmanis $1.00; E. Sakss $1.00; L. Līdums $1.00; A. Vīksne $1.00; A. Laukinaitis $1.00; N. Duša $1.00; K. Kangars $2.00; V. Veide $2.00; R. Vītols $1.00; P. Vītols $1.00; K. Freimanis $1.00; E. Klāsons $1.00; J. Vērdiņš $1.00; R. Paulovs $1.00; A. Mednis $1.00; K. Bokalders $1.00; J. Jakstāns $1.00; F. Konrads $1.00; I. Dālbergs $1.00; L. Lazdiņa $1.00; E. Vīksne $1.00; T. Paipals $1.00; J. Gulbis $1.00.

ASV

Pārskats

par tautiešu aprūpei ziedotiem līdzekļiem un to izlietāšanu 1951. g. septembŗa mēnesī:

Adamsons Verners $2.00; Andersons Jūlijs $1.00; Andersons Rud. $1.00; Apsītis J. $1.00; Ančupāns K. $3.00; Auziņš Voldemārs $1.00; Balodis Miķelis $5.00; Bencīns K. $2.00; Bērziņš Austra $4.00; Bērziņš Jānis $5.00; Bērziņš Jānis 50c; Bērziņš Jānis $2.00; Bērziņš Jānis Voldemārs $5.00; Bērziņš Milda $5; Bērzkalns Valentīns $5.00; Binkšāns Antons $5.00; Blics Magda $1; Bluss Žanis $2.00; Brants Jēkabs $1.00; Briedis Eduards $5.00; Brutonis Žanis $2.00; Bušs Miķelis $1; Cimdiņš Pēteris $1.00; Dambergs M. un A. $2.00; Dements Verners $2.00; Dīnvalds Eduards $2.00; Dobelis Jēkabs $1.00; Ducmanis Paulis $3.00; Dundurs Alfreds $2.00; Eglīte Em. $1.00; Eltermanis Voldemārs $1.00; Eņģelis Alfreds 50c; Ērglis Lilija $1.00; Esterliņa M. $3.00; Freijs Olģerts $5.00; Ģaiķis Jānis $3.00; Grass Maija $1.00; Grauds G. $1.00; Grava Miķelis $1; Grīns Maksis $1.00; Grinvalds Vitauts $2.00; Grosvāns Staņislavs $2.00; Grundsbergs J. $2.00; Hermanovskis Egils $1.00; Ieleja Kārlis $1.00; Ieviņš Jūlijs $1.00; Ieviņš Olģerts $1.00; Ieviņš Ruta 50c; Ikstrums Jānis $2.00; Ilens Kārlis 50c; Izaks Natālija $1.00; Jansons Emilija $1.00; Jirgens Imants $1.00; Kadeģis Silvana $1.00; Kalnājs Arnolds $2.00; Kalniņš G. $1.00; Kalniņš Marta $3.00; Kaktiņš A. $1.00; Kārkliņš Jūlijs $1.00; Kārkliņš Modris $3.20; Kārkliņš Nikolajs $1.00; Kārkliņš Zigurds $1.00; Karps Arvīds $2.00; Kirsteins Olģerts $1.00; Kļaviņš Magnus $2.50; Krauja Inta $1.00; Krauja Kārlis $1.00; Krēlis Vilhelms $5; Krievs Kārlis $2.00; Ladusāns Jānis $1; Lagzdiņš Jūlijs $1.00; Lapiņi Elza un Jānis $5.00; Lapsa Jānis $1.00; Lasmanis Alfreds $1.00; Latsons Osvalds $2.00; Leimanis Eriks $1;

(Nobeigums sekos)

Vēstules

Jūsu laikrakstā atreferēts prof. P. Starca kga priekšlasījums Bostonas akadēmiķu sarīkojumā. Ne visiem profesora kga uzskatiem varētum pievienoties. 5000 latviešu akadēmiķi gan ir trimdā, bet „izglābti" kā savas profesijas pārstāvji gan būs tikai nedaudzi. Pārējo pieredze, zināšanas un bieži arī fiziskais cilvēks nepiemēroto vietu dēļ pamazām iet bojā. Ja tautas saglabāšanā uzsver kvalitāti, zināšanas, vadītāju lomu, tad nevarētu paiet secen taisni šim „galvas" saglabāšanas jautājumam. Maz ticams, ka pieci Eiropas Komitejas stipendiāti un pāris pašu „atraitnes dēlu" spētu aizstāt tos 10.000 profesora pieminētos akadēmiķus, kas darbojušies brīvajā dzimtenē.

Jāšaubās arī, vai profesora kgs izteicis tādas krasas pretrunas kā domu, ka neviena tauta netiekot pazudināta bez vainas, bet mūsu tautas liktenis tomēr neesot mūsu vaina. Vai nebūtu laiks sākt pārdarboties arī gar baļķīšiem pašu acīs, kauču pajautājot sev, ko darījām, lai savu likteni novērstu. Nebija taču noslēpums, ka Baltijas telpa jaunlaiku vēsturē ir apdraudēta telpa, bet vai, piem., gādājām svaru un draugus šo draudu novēršanai? Liekas, to nedarām vēl tagad, bet ceram, ka tautu glābj kāds fantastisks tautzinātniska pieauguma izmocītājās trimdinieku ģimenēs...

B. Kārkliņa, Dayton, O.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Lai rastu kopīgu rīcību, cīkagā šinīs dienās notika latviešu vietējo organizāciju pārstāvju apspriede par Latviešu organizāciju Apvienības dibināšanu. Sanāksmes dalībnieki vienbalsīgi to atzina par vēlamu. Par ČLOA priekšsēdi ievēlēja K. Dzirkali no Latviešu Kluba, par vicepriekšsēžiem J. Vilciņu no Ciānas draudzes un māc. V. Landsmani no baptistu draudzes. Par valdes loc. māc. G. Strautmani no Jāņa draudzes un H. Skombu no Daugavas Vanagiem. Revizijas Komisijā ievēlēja tiesnesi Dukātu no Jāņa draudzes, Mūrnieku no Literārās biedrības un Osi no latviešu skautiem. Patlaban apvienībā ir 10 latviešu organizāciju, katrā no tām sūta 2 delegātus. Sakara ar apvienības nodibināšanu darbību pārtraukusi Čikagas latviešu bēgļu palīdzības komiteja nododot visu savu darbību Apvienībai.

*

Latvijas valsts dibināšanas atceres svinības Čikagā ievadīja 18. nov. ar svinīgiem dievkalpojumiem visās latviešu draudzēs. Visi dievkalpojumi bija labi apmeklēti.

Pēcpusdienā Čikagas Latviešu Organizāciju Apvienība plašajā Austin Tauna Hallē bija rīkojusi Latvijas valsts dibināšanas svinīgu atceres aktu. Tanī piedalījās ap 2000 tautiešu. Svinības ievadīja ar svētrunu māc. A. Rautenšilds. Šim gadījumam piemērotu runu teica Latviešu Organizāciju Apvienības Čikagā priekšsēdis K. Dzirkalis; sekoja kopīgi nodziedātas Amerikas un Latvijas valstu himnas. Angļu valodā uzrunu teica ČLOA vicepriekšsēdis V. Landmanis. Apsveikumus nodeva lietuviešu un igauņu pārstāvji, kas bija jo kuplā skaitā ieradušies svinībās, un Amerikas skautu organizācijas pārstāvis. Telegrafiski sveicienus bija sūtījuši — Ilinojas valsts gubernātors, senātors Duglass un senātors Diksēns. Svētku aktu kuplināja operdziedone Herta Lūse, pianists H. Štrauss un Ed. Ramata jaukts koris. Noslēgumā svinību dalībnieki nodziedāja Svēts mantojums.

A. B.

L. A. B. Daugavas Vanagi BIEDRĪBAS BIEDRĪBAS BIEDRĪBAS

Sīkumiņi

SKAISTUMU NEDRĪKST UPURĒT ĒRTĪBĀM

Sieviete savā mājoklī drīkst iekārtoties tā, lai justos ērti, bet tas nedrīkst noiet līdz nolaidībai vai nevīžībai.

Palaikam, kad vīri pārnāk no darba mājās, tie pārgērbjas un apkopjas, lai justos iespējami ērtāki un brīvāki. Bet tanī pašā laikā — un tas ir pretrunā ar viņa paša izturēšanos! — vīrs vēlas sievu redzēt glīti ģērbtu un pievilcīgu.

Taisni šinī ziņā daudzas sievietes pašas pret sevi grēko, domādamas, ka ārienes kopšana tām nepieciešama tikai līdz tam laikam, kamēr nav precējušās, vēlāk — vienalga. Viņas vīra klātienē grozās nekoptiem matiem, peldu mētelī, nobrukušām zeķēm utt. Protams, tā ir liela kļūda. Vīrietis, kas visu dienu pavadījis darbā, pārnākot mājās, vēlas sievu redzēt koptu, glītu, skaistu arī tad, ja viņa nodarbināta mājsaimniecībā vai arī pati pārnāk no darba. Daudzas sievietes šādas vīra prasības apzīmē par egoistiskām, jo viņš pats taču mājās atļaujoties ērtības, uz ko arī sievai esot tādas pašas tiesības.

Bet tādā gadījumā sievietēm nebūtu jābrīnās, ja viņu vīri pie pirmās izdevības sāk pievērsties citām, kam šī vīriešu „vājība" pazīstama labāk. Tāpēc neviena sieviete, kas grib saistīt pie sevis vīrieti, kauču arī vīru, nedrīkst savu ārējo pievilcību upurēt ērtībām tiktāl, ka tās nodomu izjauktu.

Šinī ziņā, piem., itālietis, kamēr nav precējies, apzinīgi izvairās neaicināts ierasties nākamās sievas mājoklī, jo ziņa, ka italiete tikai vakarā, gatavojoties iziešanai, uzposusies, svaiga un kaira, tādu, kādu viņš vēlas to redzēt vienmēr. Tāpat apmēram tas ir ar citām dienvidniecēm, kas dzīvei pamostas tikai krēslai iestājoties, kad sīkspārņi sāk lidot. Bet arī 50 proc. amerikāniešu, kad mājās nav vīriešu, atļaujas visādas „ērtības": staigā vecās biksēs, novalkātos džemperos utt. Tikai vakaros, kad satiekas ar saviem bojfrendiem, tās ir skaistas un pievilcīgas.

Tas nozīmē, ka tikmēr, kamēr sieviete nav apprecējusies, šī tieksme pēc ērtībām nekad pārpratumus neradīs, jo vīrietim pa lielākai daļai nav ne mazākās jēgas par to, kā izskatās viņa dievinātā, kad viņš nav ar to kopā. Diemžēl, ļoti daudzas sievietes šīs „ērtības" laulības dzīvē vēl pastiprinās, seko nevīžība un nolaidība, sieva ierodas pie brokasta galda nekopta un „ērti" apģērbta utt., utt.

Tas, manas dāmas, nav pareizais ceļš, lai saistītu pie sevis vīrieti. Nav domāts ierobežot precētas sievas ērtības, tomēr nekad nedrīkst tām upurēt skaistumu. Protams darbam mājsaimniecībā nav jāvalkā skaistākās kleitas, tam ir glīts piemērots mājas apģērbs. Bet par visām lietām, pie galda jāiet labi ģērbtai, glītai. Katrs vīrietis gaŗajā dienas cēlienā priecājas uz šo brīdi savas glītās un pievilcīgās sievas sabiedrībā! Ja viņš viļas, tad sāk meklēt savām ligām piepildījumu citur.

Nav šaubu, ka var atrast izeju arī te apveinojot vai saskaņojot skaistumu ar ērtībām. Laimīga būs tā sieviete, kas šo viduscelju pratīs atrast.

Jakobīne

DESIŅAS AR SKĀBIEM KĀPOSTIEM

Iestājoties vēsākam laikam, ir patīkami atgriezties pie skābiem kāpostiem un desiņām, tas arī ir viens no lētākiem, garšīgākiem un ērti pagatavojamiem ēdieniem.

Kanadas mājas mātes nav skābus kāpostus sevišķi iecienījušas, un to gatavošanas veids stipri atšķiŗas no eiropiskā, jo tiem bez stiprām garšvielām pievieno arī tomātus un sieru, vai stipras mērces, kas noņem kāpostiem īpatnējo garšu. Šai uzņēmumā redzam labā skatījumā skābus kāpostus, kas viegli sutināti (lielākā ūdens daudzumā) ar siera piegaršu un ceptām desiņām (retāki tās tiek karsētas).

Mūsu gaumē un pa paradumam mēs kāpostus gatavotu šā: kāpostus uzliktu vārīties ar nedaudz ūdens, pievienojot sagrieztu ābolu un cukuru, kas kāpostiem piešķiŗ ļoti patīkamu garšu. Kad kāposti pa pusei gatavi, pievieno mazos gabaliņos sagrieztu un saceptu speķi un aizvākotus turpinātu sutināt, kāmēr mīksti. Ja vēlas kāpostiem tumšāku krāsu, var sabrūninât vienu ēdamkaroti cukura. Kamēr kāposti sutinās, izgatavo kartupeļu biezeni. Ieliek desiņas 10 min. vārošā ūdenī. Desiņas nedrīkst vārīties, lai āda nesaplaisātu un sula neiztecētu.

Vislabākais pasniegšanas veids ir sakārtot kāpostus un kartupeļu biezeni lēzenā traukā un desiņas dziļā traukā ar visu ūdeni. Tādējādi visi ģimenes locekļi saņem pavisam karstas un garšīgas desiņas.

M. B.

Nākamās vasaras plūdmales tērps lasteksa satīnā vai taftā: ūdens zilumā, zeltaini dzeltenā, korolliskā, smaragdaini zaļā, ar mirdzoši baltu apmalu

VĪRIEŠI NEKAD NESAPRATĪS

... ka sievietei daudz svarīgāki ierasties uz norunāto tikšanos burvīgi skaistai nekā būt ļoti punktīgai;

... ka sieviete vienmēr sagaida iebildumus, kad tā cildina otru sievieti vai sevi kritizē;

... ka sieviete reiz vēlas ar „viņu" arī sabiedrībā parādīties, ne tikai „laimi tumsā" spēlēt;

... ka sieviete ir ļoti ieinteresēta, ja āizmirst viņas skaistā vārda vai laimīgās dzimšanas dienas datumu;

... ka sieva vēlas, lai arī laulībā viņa vīram būtu vērtīgāka par viņa arodu.

... ka sieva milas apliecinājumus sagaida arī pēc 10 gadiem laulības dzīvē.

Vai laba laulība iemācāma?

Kāds amerikāņu profesors, kas kādā kolledžā astoņus gadus bija veltījis ģimenes attieksmju kursam un pametis savu darbu kā pilnīgi veltīgu, kādam no lielajiem amerikāņu mēnešrakstiem atzinies — kāpēc.

Mēģināsim teitan īsumā rezumēt viņa tezes.

Kursa laikā kāda studente vaicā, vai profesors domā, ka vairumam laulāto pirms laulībām bijis fizisks tuvums.

Ko profesors lai atbild uz jautājumu, kas līdzinās apmēram šim te: „Vai esat jau beiguši sist savu sievu? Sakait jā vai nē?"

Atbildi ko atbildēdams, saka rakstītājs, tu allaž būsi ķezā. Bez tam, kāda nozīme tam, ko es domāju? Es kļūdītos, lai atbildētu ko atbildēdams. Es būtu varējis teikt: „Es nezinu, un neviens nezina," bet, ja būtu taisnība, ka es nekā nezinu, tad manam kursam nebūtu nekādas jēgas.

Kursa laikā es mācīju, ka ikviena laulība ir individuāla, bet visām tomēr ir kaut kas kopējs. Bet jo ilgāk es mācīju, jo mazāk es par to biju drošs. Jūs, piemēram, varat diezgan pārliecinoši teikt, pelnītājs ir vīrs, bet es zinu arī citādus gadījumus, un students, lūk, nepieder pie „vairākuma". Ikvienam ir sava individuālā, personiskā un īpatā dzīve. Dr. Luijs Termans izpētījis 792 laulātus pārus un atzinis, ka nevienas laulības nav līdzinājušās otrām. Laimīga sieva nenozīmēja laimīgu vīru vai otrādi. Un profesors atzīstas, ka nekad nemēģinātu dzīvot savu laulības dzīvi saskaņā ar savām pamācībām. „Ikvienas labas laulības, ko es pazīstu," saka viņš, „ir kaut kas dinamisks un ārpus kārtas." Un godīgais profesors stāsta tālāk:

Viena no manas sievas draudzenēm ir apprecējusi kalna inženieri, kas saskaņā ar vispārējo laulību standartu dzīvotu neiespējamā laulībā, pavadot lielāko tiesu laika tālās zemēs. Kad sieva gaida mazuli, viņai jābrauc tālš un vientuļš ceļš atpakaļ uz dzimteni, lai to sagaidītu bez vīra drošinātāja tuvuma. Tad viņa dodas atpakaļ ar jaunpiedzimušo, un par to rūpējas bez mūslaiku ārstu palīdzības. Viņas četri bērni uzaug svešā mēlē. Viņas vīrs savos kalnos palaikam ir tik nodarbināts, ka aizmirst atnākt mājās pusdienās, pat ja ir viesi; viņš neatceras viņu kāzu dienu, un nekad nerūpējas par naudu tik ilgi, kamēr vien ir ko ēst.

Būdama Savienotās Valstīs, šī sieviete pusdieno ar mums. Vienu vakaru pie kafijas, es viņu vaicāju, vai viņa ņemtu to pašu vīru, ja tai nāktos precēties otrreiz. Viņa ilgi manī noraudzījās un teica: „Es nesaprotu, kā es būtu varējusi apprecēt kādu citu. Viņš ir pievilcīgākais cilvēks, kādu jebkad esmu satikusi un es izlietāšu visu savu dzīvi, lai mēģinātu viņu saprast." Tad viņa pasmaidīja un teica: „O, es zinu, viņš neatbilst ne vienai no jūsu labo vīru kategorijām, bet viņš atbilst manējai — un es neslēpšu, kas man svarīgāki."

Tad profesors stāsta, ka pazīst laulātos, kur viņš gatavo ēst, jo viņa vārīšanu necieš. Kādā citā ģimenē viņam tīk gludināt, un viņa pa to laiku lasa priekšā.

Grāmatas Modernās laulības (Marriage for Moderns) autors, Dr. Henri A. Baumans, mēģinājis sazināties ar dažām no tām 6.000 studentēm, kuŗām viņš mācījis savu Sv. Stefana kursu, mēģinot izdibināt, kādu ietekmi viņa lekcijas atstājušas uz to tālāko dzīvi. Viņš izsūtījis 3.000 aptaujas un saņēmis atpakaļ pusi, bet rezultāti neesot pārliecinājuši. Veiksmīgu laulību tikpat daudz to starpā, kas gājuši šajos pamācīgos kursos, kā to starpā, kas šajos kursos nav gājuši. Tātad?

Kāda dāma apciemojusi šo profesoru un pastāstījusi, ka šķirusies.

„Jūs mani mācījāt, ka būt labai sievai nozīmē ziedoties un jūsmīgi kalpot ģimenei. Es pūlējos. Un kādu laiku tas bija uzmudinoši. Pirmo reiz dzīvē es jutos derīga, dzīvei bija jēga. Bet pēc septiņiem gadiem, es tagad no visa tā esmu slima līdz nāvei. Es arvien vēl domāju, ka būt sievai un mātei ir jauki, bet mums tas jāsaista vēl ar kaut ko, ar zināmu privātību, ar brīvību un personisko stāju. Ir labi ieteikt sievietēm pašaizliegšanas ideju, kā jūs to saucāt, tas ir augstākais dzīvošanas veids. Bet itin nekas mūsu audzināšanā mūs par to nepārliecina.

Neviens neieteic ģimenes dzīves kursā sievietei pēc kāzām strādāt ārpus mājas. Bet fakts ir, ka vairāk nekā puse — 3 no 5 — precētām sievietēm ASV strādā, un vairums tāpēc, ka tām vajadzīga nauda. Ja es patiesi būtu bijis praktisks savās pamācībās, es meitenēm būtu palīdzējis izpētīt ceļus, kā iegūt māju un darbu un nevis tām uzkrāvis lieku vainīguma nastu.

Es teicu saviem studentiem, ka ģimenes iegūšana ir galvenais laulību iemesls, bet viņi teica **man**, ka ne tādēļ vēlējās būt precējušies. Viens no Kalifornijas profesoriem Dr. N. Kejs atradis atbildi: „Vēlos ģimeni" visās aptaujās ceturtā vietā. Trīs pārējās atbildes dīvainā secībā bija: ilgas pēc biedriskuma, sava mājokļa un mīlestības.

Laulības ātri mainās Tās kaut kurp virzās, un neviens nezina, kurp. Cilvēku dažādība ir svarīgāka par cilvēku līdzību. Viena sieviete atšķiŗas no otras vairāk nekā vesela sieviešu grupa atšķiŗas no vīriešiem.

Laulības ir pastāvīgs process, tās nekad nav nobeigts fakts, par ko var teikt: „Šīs laulības ir labas" vai „Šīs laulības ir sliktas". Ja kāda vienība bijusi laimīga un raditāja 15 gadus un pēc tam izirst, vai laulība bijusi neveiksmīga? Ar laulības mācību ir tāpat kā ar dzīves mācību. Tā turpinās visu cilvēka mūžu ar interesantu, milzīgu, nekad neizsīkstošu programmu. To nevar iemācīt vienā semestrī pirmdienās, trešdienās un piektdienās, pl. trijos. Un mēs viļam jauniešus, ja sakām, ka tas ir iespējams.

Mūķeņu kapellas izgleznošana — Matisa meistardarbs

Matiss, labības tirgotāja dēls, 21 g. vecumā, kādas slimības laikā, sāka ķēpāties ar krāsām un tās viņu paņēma savā varā. Viņš reizēm diendienā stundām ilgi Luvra mūzejā kopēja vecmeistarus. Viņš gleznoja pats, bet nebija ar savu darbu apmierināts, — viņš juta, tā gleznām trūka dzīves vienreizīgums un tādēļ viņš atsvešinājās no impresionistiem, kam bija savā laikā pieslējies un gaišo, saulaino toņu vietā savas gleznas pārklāja ar spilgtām krāsām un dejojošām formām, līdz 1905. g. kļuva par jaunas mākslinieku grupas vadoni, ko kāds sašausmināts kritiķis nokristīja: „les fauves" — meža zvēri. Nelabā slava, kas apvija viņa darbus, pievērsa bagātu gleznu kollekcionāru uzmanību, kas sāka iegādāties tā trauksmainās klusās dabas, ainavas un izskatīgās pliknes gozējoties austrumnieciski ornamentālā krāšņumā. 1918. g. mākslinieks, ko reiz apzīmēja par „bīstamāku kā absintu" bija starptautiska slavenība un arī šodien tas turpina savu darbu. Nesen Matiss nobeidza kādu Dominikāņu mūķeņu kapellas izgleznošanu, kas pilnīgi ir Matissa darbs! Viņš zīmējis tās plānu un četru gadu laikā to izdaiļojis un darbus pārstrādājis līdz sasniedzis pilnīgu apmierinājumu, kapellā viss, no logu gleznojumeim līdz svečturu metiem ir Matisa darbs. Nobeidzis kapellas izdaiļošanu, gleznotājs, kas pats nav baznīcā gājējs, atzinis, ka paveicis savu meistardarbu. Bet mākslas mīļotāji un kritiķi atzina, ka viņš pēc daudziem meistardarbiem sasniedzis kulminācijas punktu.

Mākslas dārgums Nr. 1

Vecmeistaru gleznu restaurēšana ir uztraucošs darbs. Kad beļģi izdzirdēja, ka slavenai brāļu Hubertа un Jana van Eiku gleznai — Jērą pielūgšana gatavo ģenerālī-rīšanu, sacēlās protestu vētra. „Jērs" ir Beļģijas mākslas dārgums Nr. 1. Viņš izglabāts cauri 500 gadiem, pasargāts no karjeriem, ugunsgrēkiem, zagļiem ... un labu gribētājiem restaurētājiem.

Tagad Beļģijas mākslas mīļotāji var viegli atelpot. Restaurētais „Jērs" novietots savā vecā vietā Ģentes Sv. Bavona katedrālē un tik labi nav izskatījies jau gadu simteņiem ilgi. Tumši puķu kāti spraucas caur zāli, pelēkie mākoņi, kas reiz apņēma svēto dūju, kļuvuši par varavīksnaini mirdzīgu staru vainagu, un aizmugures dabasskats notīrīts no paaudzēs krātiem sārņiem. Visur krāsas mirdz, atklājot īsto van Eiku gleznas apdari.

Franču izstāde Montreālā

Montreālā Morgana namā, patlaban notiek modernās franču dekorātīvās un lietiskās mākslas izstāde, kuŗas keramikas paraugus redzam šeit. Izstādē pārstāvēti visāda veida priekšmeti, sākot ar cigarešu kārbu un pelna trauku kombinācijām, līdz skaistām sieviešu rotām un vissmalkākiem sienu pārklājiem un logu stiklu gleznojumiem.

Izstādē pārstāvēti labākie franču modernie mākslinieki un mākslas amatnieki. Šo izstādi — Exposition Francaise Moderne — rīko Salon de l'Imagerie de Paris mākslinieku kopa Francijas Mākslas ministrijas patronātā un ar Saimniecisko lietu ministrijas atbalstu. Izstādē ir ap 3000 priekšmetu: sudrabkaļu un zeltkaļu darbi, istabas iekārtas priekšmeti, audumi, kristalls, marokāņu vara izstrādājumi, moderni paklāji un virkne ellas ūdens krāsu gleznas.

Daži franču modernās mākslas iz stādes keramikas paraugi ko darinājuši pazīstami franču mākslinieki

SPORTS

ATZINĪBA VECIEM SPORTISTIEM

Atzinīgi novērtējot mūsu vecākās paaudzes sportistu un sporta darbinieku nopelnus mūsu sporta attīstībā un respektējot ikvienu, — gan lielu, gan mazu — sashiegumu, Toronto Latviešu Sporta Klubs par saviem mūža biedriem veicinātājiem ieskaitīs visus mūsu bij. sportistus un sporta darbiniekus, vecākus par 45 gadiem, kas ar $1 vienreizēju iemaksu būs tādu vēlamību izteikuši, tādā kārtā dodot jaunajam sporta klubam savu svētību un morālu atbalstu. Pieteikumi sūtāmi T.L.Sp. Kluba valdei, 174 High Park Ave, Toronto, telef. JU 1046.

TORONTO SPORTISTIEM

Toronto Latviešu Sporta Klubs, rodoties labiem sniega apstākļiem, rīkos slēpētāju kopējus izbraucienus uz tuvākām slēpošanas vietām. Izbraucienos, kas paredzēti vieglās mašīnās, var piedalīties ikviens tautietis. Tuvāku informāciju sniedz Kluba valdes loc. V. Šķepasts, telef. RI 6735.

Tuvākā nāktonē Toronto Latviešu Sporta Klubs rīkos latviešu šacha turnīru, kas notiks Sv. Andreja baznīcas telpās, sestdienās, svētdienās un citā laikā pēc pašu dalībnieku vēlēšanās. Interesentiem tuvāku informāciju dod Kluba valdes vicepriekšsēdis J. Ādminis, telef. EM 4-5258.

Vieglatlētika ir viena no tām sporta nozarēm, kur mēs Kanadas mērogā varam gūt ievērojamus panākumus, ja vien šim sporta veidam veltījam pienācīgu uzmanību. Visvairāk vieglatlētu pulcējies Toronto, kur šoziem no Anglijas un Zviedrijas ieradīsies vēl daudzi citi izcili sportisti, bet pavasarī arī rekordists Valdis Teteris. Mēs varam būt pietiekami stipri, un tādiem mums jābūt, lai kā latviešu vienība sacenstos ar kanadiešu klubiem. Šai sakarā Toronto Latviešu Sporta Klubs jau ievadījis priekšdarbus, lai jau janvārī labās telpās un lietpratēju vadībā varētu sākt sagatavošanās treninus nākošai sezonai. Trenini paredzēti 2 reizes nedēļā. Tuvāka informācija sekos.

Kas vēl nebūtu paspējuši pieteikties floretistu paukošanas iesācēju kursam, lūgti steidzami zvanīt E. Hanišam, RA 9075.

Toronto Latviešu Sporta Kluba eglītes vakars kopā ar gaidām sagatavo ASV Devisa kausa vienību fināla cīnai pret Zviedriju un eventuālai izaicinājuma spēlei pret kausa turētāju Austrāliju, kas pag. gadā amerikāņiem atņēma ilgi turēto mūžīgi ceļojošo trofeju.

Anglijas futbola meistarībā pēc 16 spēlēm priekšgalā ir Arsenāls ar 22 p., seko Bolton ar 21 p.

Pēc pārsteidzošā zaudējuma amerikāņu italietim Marciano Džo Luiss boksa zemē Amerikā vairs nesaņem materiāli izdevīgu cīņu piedāvājumus, kādu netrūkst viņa uzvarētājam Marciano. Lai gan Luisa ārsts, kas eksmeistaru 18 mēn. laikā divas reizes rūpīgi izmeklējis, ieteicis L. atstāt ringu uz visiem laikiem, Luiss tomēr nerimstas un dodas ilgākā turnejā uz Japānu. Lai gūtu eksistencei nepieciešamos līdzekļus, viņš tur uzstāsies vairākās demonstrējuma cīnās. Marciano nākošā cīņa liekas, būs pret pašu pasaules čempionu Valkotu, kas gaidot uz bij. čempionam Čarlim apsolīto revanša cīņu, starplaikā pret pašlaik populāro Marciano vēlas labi nopelnīt.

Igaunu šķēpa metējs Hans Moks no Zviedrijas drīzumā ieradīsies Kanadā. Viņš daudzas reizes šķēpu metis pāri 70 m.; labākais sasniegums 71,82 m.

Labus rezultātus šogad uzrādījuši divi dāņu vieglatlēti — Munks Plums diska mešanā dāņu rekordu uzlabojis līdz 49.16 m., bet Rudi Stiernilds kārtslēkšanā veicis 4.16 m. Vini abi ir droši kandidāti olimpiskām spēlēm Helsinkos.

INFORMĀCIJA PAR GAIDAMĀM OLIMPISKĀM SPĒLĒM

Sesto olimpisko ziemas spēlu svinīga atklāšanas ceremonija notiks 14. februārī Oslo Bislet stadionā, kur risināsies sacensības daiļ- un ātrslidošanā un bendi spēles demonstrējumi, kamēr pārējās sacensības notiks sešās citās vietās.

Vislielāko skatītāju pieplūdumu sagaida slavenajā Holmenkollenā, uz kuru no Oslo var nokļūt ar elektrisko dzelzceļu 20 minūtēs. Holmenkollenas plašajai sniegotai apkārtnei vareni pāri pacelas 43 m augstais tornis lektuves augstienē. Torņa priekšā sākas 83 m garais ieskriešanās ceļš ar 33 gr. kritumu, no kura lecīņu dosies pasaules labākie un nārdrošākie slēpju lēcēji. Lai aizstāvētu savas zemes slavu šinī pasaules lielākajā ziemas sporta sarīkojumā.

Rodkleiva, kur notiks slaloma sacensības, starta vieta ir 485 m virs jūras līmeņa, bet beigu finiša vietā 310 m — 421 m garā distancē kritiens 175 m.

Paredzams, ka ziemas olimpiskās spēlēs piedalīsies 35 valstis ar 1200 sportistiem.

Ledus hokejā par drošu uzvaras kandidātu pamatoti uzskata Kanadu, kas var sūtīt vairāk par 10 vienādi labas un zelta medaļas cienīgas vienības. Kanadai nav jāmeklē atsevišķu klubu labākie spēlētāji — pietiek, ja izrauga kādu no labākām vienībām. Pēc Kanadas olimpiskās komitejas informācijas Kanadu Oslo ledus hokejā pārstāvēs Edmontonas Mercuries.

Kāds anonims sporta labvēlis ar pusmiljona franku ziedojumu papildinājis Beļģijas valdības atvēlētos līdzekļus 142 sportistu sagatavošanai olimpiskām spēlēm Oslo un Helsinkos.

Japāna, kas uz Oslo vēlējās sūtīt 20 sportistus un uz Helsinkiem 277, līdzekļu trūkuma dēl pašlaik var rēkināties tikai ar 50 sportistu piedalīšanos. Japāna vēlas uz Helsinkiem sūtīt arī futbola vienību, kas savas spējas pārbaudīs pret zviedru vienību Haelsingborg, kas devusies turnejā uz Japānu.

Helsinki domā, ka futbola turnīrā piedalīsies 20 valstis. Priekšsacīkstes paredzētas vairākās citās vietās, bet izšķirīgās spēles galvenā stadionā Helsinkos.

Peldbaseins, kur notiks olimpiskās peldēšanas sacīkstes, būs 50 m garš, 20 m plats un 2 m dziļš ar 8 celiņiem, bet daillēkšanai 20 x 20 m un 4,5 m dziļš.

Somu sportisti nav diezcik optimistiski noskaņoti par savām izredzēm Helsinkos. Vislabākās izredzes šķēpa mešanā, jo nevienai citai valstij nav tāds pāris šķēpa metēju kā Somijai Nikinens un Hitikinens. Nikinens ar 75.92 m ir pasaules šīgada labākais. Somu maratona cerība Veiko Korvozeno nesen 25 km skrējis 1:22:07 st., atstājot tālu aiz sevis 1948. g. olimpisko spēlu dalībnieku Hictanenu.

Amerikānu drošākie kandidāti uz Helsinkiem ir 19 g. v. tāllēcējs Džordžs Browns ar šīgada labāko rezultātu 7.93 m, augstlēcējs Holdings no Teksasas ar pasaules šīgada labāko rezultātu 2.07 m, sprinters Golliday — 100 m veicis 10.3 sek., šķēpa metājs Youngs ar šīgada izcilo sasniegumu 73.74 m un 400 m skrējējs Moore.

Amerikānu slavenais profesionālais tenisists Džeks Krēmers un skautiem rotiks 22. dec., plkst. 17,30 Sv. Andreja baznīcas telpās, groziņu vakara veidā ar pašapdāvināšanos bērniem un pieaugušiem. Bez eglītes dievkalpojuma, ko vadīt māc. A. Čops, notiks TLSK gaidām dāvātā karoga iesvētīšana un svinīga pasniegšana. Pēc tam kopējs azaids ar rotaļām un dejām. Uz šo eglītes vakaru laipni aicināti visi Toronto sportisti, sporta darbinieki, gaidas un skauti ar saviem piederīgiem. Starp goda viesiem būs arī mūsu generālkonsuls R. N. Braisons.

NORANDAS KOPA

Norandas jaundibinātā latviešu sporta kopa „Rīga" jau piedalās Rouyn—Noranda basketbola līgas spēlēs, kas sākās 19. novembrī. Pirmā spēlē Rīga sastapās ar labāko līgas vienību Noranda—Grads. Cīņa bija ļoti spriega un asa. Pēc beigu svilpes punktu tāfele rādīja 22:21 Rīgas labā, bet tad tiesnesis paziņoja, ka protokolu grāmata rādot 21:21 un uzvarētājs jānoskaidro papildus spēlē. Spēles pagarinājumā vairāk laimes bija Noranda Grads un tie spēli beidza 27:23. Punktus Rīgas vienībā ieguva: Šperlinš 7, Lukovskis 7, Inka 5, Štāls 2, Lubņevskis 2, Blaubergs, Bundža un brāļi Strazdi.

Otrā dienā avīzē „Northern Daily News" bija atsaukums, ka spēli tomēr uzvarējuši Rīga ar 22:21 un papildu spēlę anullēta. io, pārbaudot protokolu grāmatu, atrasta klūda un oficiālais spēles laiks beidzies ar 22:21.

Nākošā spēlē Rīga sacentīsies ar Rouyn Merchants.

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Korejā, cīnās pret komūnistiem, ievainots beļģu maratonskrējējs Gailly, kas 1948. g. olimpiskās spēlēs Londonā maratonā izcīnīja sudraba medaļu. Gandrīz tanī pašā laikā kara darbības nepadraudētā joslā dienvidkorejietis 21 g. v. Ohos Yoon Chils maratonskrējienā ar 2:25,15 st. sasniedzis pasaules visu laiku labāko laiku.

Futbola valstu sacīkstēs Luksemburga savās mājās pieveikusi Somiju ar 3:0. Parīzē Francija un Austrija spēlējušas 2:2. Bordo Francijas B vienība uzvarējusi Turcijas B izlasi ar 2:1, kamēr Amsterdamā Holande pārspējusi Somijas B sastāvu ar 4:1.

Igaunu šķēpa metējs Hans Moks no Zviedrijas drīzumā ieradīsies Kanadā. Viņš daudzas reizes šķēpu metis pāri 70 m.; labākais sasniegums 71,82 m.

Labus rezultātus šogad uzrādījuši divi dāņu vieglatlēti — Munks Plums diska mešanā dāņu rekordu uzlabojis līdz 49.16 m., bet Rudi Stiernilds kārtslēkšanā veicis 4.16 m. Vini abi ir droši kandidāti olimpiskām spēlēm Helsinkos.

INFORMĀCIJA PAR GAIDAMĀM OLIMPISKĀM SPĒLĒM

Sesto olimpisko ziemas spēlu svinīga atklāšanas ceremonija notiks 14. februārī Oslo Bislet stadionā, kur risināsies sacensības daiļ- un ātrslidošanā un bendi spēles demonstrējumi, kamēr pārējās sacensības notiks sešās citās vietās.

Vislielāko skatītāju pieplūdumu sagaida slavenajā Holmenkollenā, uz kuru no Oslo var nokļūt ar elektrisko dzelzceļu 20 minūtēs. Holmenkollenas plašajai sniegotai apkārtnei vareni pāri pacelas 43 m augstais tornis lektuves augstienē. Torņa priekšā sākas 83 m garais ieskriešanās ceļš ar 33 gr. kritumu, no kura lecīņu dosies pasaules labākie un nārdrošākie slēpju lēcēji. Lai aizstāvētu savas zemes slavu šinī pasaules lielākajā ziemas sporta sarīkojumā.

Rodkleiva, kur notiks slaloma sacensības, starta vieta ir 485 m virs jūras līmeņa, bet beigu finiša vietā 310 m — 421 m garā distancē kritiens 175 m.

Paredzams, ka ziemas olimpiskās spēlēs piedalīsies 35 valstis ar 1200 sportistiem.

Ledus hokejā par drošu uzvaras kandidātu pamatoti uzskata Kanadu, kas var sūtīt vairāk par 10 vienādi labas un zelta medaļas cienīgas vienības. Kanadai nav jāmeklē atsevišķu klubu labākie spēlētāji — pietiek, ja izrauga kādu no labākām vienībām. Pēc Kanadas olimpiskās komitejas informācijas Kanadu Oslo ledus hokejā pārstāvēs Edmontonas Mercuries.

Kāds anonims sporta labvēlis ar pusmiljona franku ziedojumu papildinājis Beļģijas valdības atvēlētos līdzekļus 142 sportistu sagatavošanai olimpiskām spēlēm Oslo un Helsinkos.

Japāna, kas uz Oslo vēlējās sūtīt 20 sportistus un uz Helsinkiem 277, līdzekļu trūkuma dēl pašlaik var rēkināties tikai ar 50 sportistu piedalīšanos. Japāna vēlas uz Helsinkiem sūtīt arī futbola vienību, kas savas spējas pārbaudīs pret zviedru vienību Haelsingborg, kas devusies turnejā uz Japānu.

Helsinki domā, ka futbola turnīrā piedalīsies 20 valstis. Priekšsacīkstes paredzētas vairākās citās vietās, bet izšķirīgās spēles galvenā stadionā Helsinkos.

Peldbaseins, kur notiks olimpiskās peldēšanas sacīkstes, būs 50 m garš, 20 m plats un 2 m dziļš ar 8 celiņiem, bet daillēkšanai 20 x 20 m un 4,5 m dziļš.

Somu sportisti nav diezcik optimistiski noskaņoti par savām izredzēm Helsinkos. Vislabākās izredzes šķēpa mešanā, jo nevienai citai valstij nav tāds pāris šķēpa metēju kā Somijai Nikinens un Hitikinens. Nikinens ar 75.92 m ir pasaules šīgada labākais. Somu maratona cerība Veiko Korvozeno nesen 25 km skrējis 1:22:07 st., atstājot tālu aiz sevis 1948. g. olimpisko spēlu dalībnieku Hictanenu.

Amerikānu drošākie kandidāti uz Helsinkiem ir 19 g. v. tāllēcējs Džordžs Browns ar šīgada labāko rezultātu 7.93 m, augstlēcējs Holdings no Teksasas ar pasaules šīgada labāko rezultātu 2.07 m, sprinters Golliday — 100 m veicis 10.3 sek., šķēpa metājs Youngs ar šīgada izcilo sasniegumu 73.74 m un 400 m skrējējs Moore.

NO KRASTA LĪDZ KRASTAM

Atstatums no Ņujorkas līdz Sanfrancisko vai Losandželosai ir lielāks nekā no Brēmenes līdz Ņujorkai. Mans ceļojums bija vēl garāks: Ņujorka—Spokane—Seattle—Tacoma—Portland—San Francisco—Monterey—Los Angeles. Un biļete maksāja tikai mazliet pāri par 60 dolariem, braucot ar Greyhound Bus (pelēkā suņa autobusu). Priekš pussimts gadiem tāds zviedrs bija uzsācis pārvadāt pasažierus ar mazu „autiņu" nelielos attālumos, un tagad viņa dibinātā sabiedrība pārvadā 200 milj. pasažieru pa visu Ziemeļamerikas kontinentu katru gadu. Ir tiesa, braukt ar privātu mašīnu ir ērtāki un patīkamāki, un izdevumi par benzīnu nebūs lielāki, bet ja brauc tikai viena vai divas personas un rēķina mašīnas nolietošanos un citus izdevumus, tad tiešām ir izdevīgāki atstāt mašīnu mājās un sēsties autobusā, kā to dara daudzi amerikāņi. Visi ceļojumi no okeāna līdz okeanam iet caur Čikāgu, kur debesskrāpji gan nav tik grandiozi kā Ņujorkā, bet par to pašā pilsētas centrā var iet peldēties Mičigēna ezerā, kam ir jūras plašums un plūdmale gandrīz ar tik baltām smiltīm kā Rīgas jūrmalā. Nav, saprotams, nekādu koku, nemaz nerunājot par mūsu priedēm jūras kāpās. Bet tāds skaistums nekur nav pasaulē: tikai kaut kas līdzīgs ir Amerikā Oregonas un Mēnas jūrmalās un Vācijā pie Dancigas (Bohnensack). Ieteicu tautiešiem braukt uz Čikagu caur Klīvlandi un ne caur Pitsburgu, jo pirmais maršruts iet caur kokiem apaugušiem kalnājiem (200 - 300 metru augstiem): sevišķi rudenī atklājas gandrīz nepārtraukti brīnišķīgi skati ar sarkaniem, dzelteniem un citās krāsu niansēs starp sarkanu un dzeltenu, brūnu un zaļu, kokiem un krūmiem. Drīz aiz Čikagas sāk[illegible] lielie Amerikas vidienes līdz[illegible]i ar plašiem kviešu un [illegible]uzas laukiem. Pēdējie ir visplašākie pasaulē, jo nekur tik daudz neražo kukurūzu, kā Amerikā, it īpaši cūku barībai. Saprotams, vēlā rudenī lauki ir kaili un atstāj vientuļu, drūmu iespaidu, sevišķi, ja kādas pusotras dienas nekā cita neredz. Tikai braucot lielākām vai mazākām pilsētām cauri, var novērot Amerikas īpatnības. Autobusa ātrums reti kad pārsniedz 60 km stundā un tas apstājas katras divas stundas uz dažām minūtēm.

Sabiedrībai ienāk prāva peļņa arī no šīs apstāšanās, jo ceļa restorāni pieder viņai un vidusvējš amerikānis vismaz 5 -6 reiz dienā kaut ko notiesā. Un cenas, saprotams, ir stipri augstākas nekā, piem., Ņujorkas daudzās lētās „cafeteria"s. Amerikānis uzturam patērē 3 - 5 dol. dienā, bet arī par 2 ar pus dol. var paēst.

Pēc 3 dienām un naktīm no Ņujorkas parādās jau augsti kalni, un naktī pat pāris vietās braucām caur sniegu. Gulēt naktīs, kaut arī diezgan ērtos sēdekļos, sevišķi, ja ir jāmaina autobuss (vairāk par diennakti reti kāds autobuss brauc), nevar daudz, un arī mēnesnīcā var redzēt daudz brīnišķīga. „Trinket, Aeuglein, was Ihr koennt, von dem Wunderbronn der Welt", ir tiešām jāsaka šādā ceļojumā, un pat nogurums tad aizmirstas. Bet par tiem brīnumiem nākošo reizi.

ZVĒRESTS LATVIJAI UN...

(Pārnesums no 3. lpp.)

būt vai nebūt cīņā uz tautas dabisko tiesību pamata brīvībā esošajai tautas daļai ir prezumējams visas latviešu tautas pilnvarojums runāt un lemt latviešu tautas vārdā. Ir vajadzīga tikai nacionālā drosme un izšķiršanās to darīt. Līdz šim mēs paši, sevišķi veco politisko partiju un pēdējās Saeimas locekļi, apzinīgi ar visādiem formāliem iebildumiem un bijušām politiskām pretenzijām, neesam jāruši starptautiskā laukā runāt latviešu nācijai, bet ir runājuši tikai Latvijas sūtņi, baznīcu galvas, bēgļu organizācijas. Bet latviešu tauta taču vēl dzīvo, tāpat kā dzīvo Latvijas valsts, gan okupēta un iebrīva. Ja mums trimdā vēl nebūtu Latvijas trimdas valdības, tad tas vēl nebūt nedrīkst nozīmēt, ka arī pašas Latvijas valsts nav. Tieši starptautiskā laukā cīnās par Latvijas valsts suverēnitāti latviešu nācijas balsij ir ākrkārtīga nozīme. Tādēļ abām autoritātēm — latviešu tautai caur saviem vēlētiem pārstāvjiem un Latvijas valsts reprezentantiem — sūtiem demokratiskā izkārtojumā ir jārada tautas apjomā viens centrāls Latvijas atbrīvošanas cīņas orgāns — Latvijas atbrīvošanas komiteja, kam būtu tiesības un pienākums latviešu tautas vārdā politiski un ideoloģiski cīnīties par latviešu tautas dzīvības glābšanu atjaunošanu. Tikai šāda globāla un centrāla Latvijas atbrīvošanas komiteja morāli, politiski un finanšiāli spēs veikt šīs paaudzes vēsturisko, patiesi vienreizējo uzdevumu — izglābt dzīvību latviešu tautai un atjaunot valsti.

Vai šī paaudze būtu mazticīgākā un nespējīgāka ārkārtīga spēka, briesmu un grūtību priekšā par Latvijas atbrīvošanas kara paaudzi divdesmitajos gados, kas pasaules vēstures ratu pagrieza Latvijai labvēlīgā virzienā? Mēs ticam, kā arī šī paaudze, kas rūdīta asinīs un sviedros, apvienota un cīņā saukta, veiks savu pienākumu.

Un mūsu politiķi — otrā Latvijas atbrīvošanas kara vadītāji, kam vajadzīgā brīdī pievienosies latviešu karavīrs kauju laukos, tad būs ieguvuši latviešu tautas uzticību un mandātu, bet pati tauta atguvusi suverēno varu, kas pasludināta 1918. g. 18. novembra Latvijas valsts proklamācijas mūžam nemirstīgajā un spēkā esošajā brīvības deklarācijā, kas stāv un stāvēs katras Latvijas valsts satversmes pamatā.

BEZ AIZSPRIEDUMIEM

Tas notika pēdējā ballē. Antons Varžace nicīgi saviebtu seju kūpināja cigareti. „Aiziesim līdz bufetei," viņš aicināja.

„Kā, vai tad tu negribi dejot?"

„Nav ar ko."

Visapkārt deju zālei sēdēja meitenes kā ģitaras, klarnetes vai bungas — katru varēja salīdzināt ar kādu štrumentu, un viņš teica, ka neesot ar ko dejot. „— Bet šīs?" ar pirkstu bija kauns publiskā vietā rādīt, tādēļ izlīdzējos ar elkoni.

„Kur tu dzīvo?"

Šāds jautājums mani aizkaitināja. „Uz Marsa!" atcirtu.

„Tik tiešām, kā rādās, tu esi nokritis no kādas citas planētas. Vai tad tu nezini, ka deviņas desmitdaļas no mūsu pilsētas meitenēm jau aizņemtas. Pamēģini tikai ar kādu norunāt satikšanos, tūliņ starp jums iesprauksies dīvaini smaidošs jauns cilvēks, un tad, tu redzēsi, ka viņi abi aiziet."

„Tu teici deviņas desmitdaļas, — bet pārējās?"

„Tā tur, pāri pretim, ir Blondais Grēks, tā lillā kleitā — Reptīļa jaunkundze, tā, stūri — Velna Krustmeita, tā un tā un tā.. eh, nav vērts muti dzisināt. Nāc, iedzersim vienu alu!"

„Bet kādēļ tad tu apmeklē balles?" pēc pirmā alus malka iejautājos.

„Es jau neesmu vienīgais. Te jau ir diezgan tādu pašu kā es, kas gaida, kad mūsu sarīkojumā parādīsies kāda vēl neredzēta tautiete, — tad, varbūt kādam laimēsies tikt pie savas meitenes."

„Bet tā viena desmitdaļa?"

Antons izlikās manu jautājumu nedzirdējis. Izdzērām alu. Man tomēr šajā lietā gribējās vēl ko noskaidrot. Kamēr mūzikanti deju pārtraukuma laikā aiz skatuves cilāja pudeles, izgāju zālē un, pūlēdamies izlikties nemanāms, nostājos divu Antona pirmīt norādīto meiteņu tuvumā.

„Jā, mīļā," teica viena, „temperaments! Uzsita man zilu aci, ne nopūderēt, nekā. Bet tagadējais! garš, tumšu sejas krāsu, melniem matiem, Džakomo Spagetti vārdā."

Es gan ar itaļiem vairāk ne," tā otrā. „Man pietika Vācijā. Nāca uz mūsu nometnes ballēm. Sasmērējuši matus ar sviestu, — pirmā nedēļā vēl nekas, bet tā, ceturtā, tad nu gan labāk aizturēt degunu... Jugoslavi, tie ir īstie, vientiesīgi un izšķērdīgi."

— Hm? Es gāju uz zāles stūri, kur atkal divas sačukstējās.

„Es taču šovakar nevienu no sevišķi stulbiem nevaru saskatīt,"

„Kā nē! Lūk tas plikpauris. Viņam ir auto mašīna un patīkas izvizināt meitenes. Tas aizvedīs mūs uz mājām un ja piemiegsim aci tad pa ceļam vēl kādā bārā izmaksās pāris kokteiļus un vakariņas."

„Kā tagad iet Vilhelmīnei?"

„Lielais laimests! Ķiploksons nopircis rokas pulksteni un sola kažoku."

Uzmeklēju Antonu Varžaci. Viņš vēl vienmēr bufetes telpā dzēra alu. „Tagad es tevi saprotu..."

„Cilvēks ir tikai cilvēks. — Labāk tomēr cerēt, kā pakārties..."

Naktī, pēc balles beigām, ārpusē pie durvīm pieskrēja divi man zināmi jauni kungi: Reņģubende un Nāveskrēkls. Vēlīnākie ballinieki pamazām izklīda laternu apgaismotās ielās.

„Par vēlu! Es tev teicu, ka būsim par vēlu!" Reņģubende nikni uzkliedza savam biedram.

Nāveskrekls vispirms nopētīja mūs, kas vēl sarunādamies mīņājamies pie nama ārdurvīm un tad pamanīja divus stāvus, kuŗi jau bija attālinājušies līdz nākošās ielas stūrim. „Tur!" viņa roka izslējās kā ceļarādītājs.

Reņģubende savukārt iesprauda četrus pirkstus mutē un spalgs svilpiens pārgrieza naksnīgo klusumu. Sīkiem rikšiem, divu dāmu papēdīši klaudzināja ietvi, rikšojot atpakaļ.

„Hau dī dūdī!" pierikšojušās apsveica Nāveskrekls un to tūliņ pārtrauca Reņģubende: „Drope kā jūŗa. Nāk līdzi, izskalot iekšas!"

„Nelej nu čugunu," neticēja tā, ko iepriekš Antons bija nodēvējis par Blondo Grēku. „Pagājušo reizi tu teici tāpat. Bet izrādījās tikai pusducis lēta vīna, no kuŗa var palikt ne tikai akla, bet arī gaudena."

„Es jau domāju, ka man negribēs ticēt," pašapzinīgi smaidīja Reņģubende, un tādēļ nodirāja pudelēm tiķetes. Paskatās, kas par markām!" viņš izvilka no kabatas krāsainus papīriņus.

Abas dāmas nopētīja dzērienu pudelēm noplēstās etiķetes un aizgāja kungiem līdzi.

„Nu, ko tu saki?" man jautāja Antons Varžace.

„Tu nemāki..."

Joriks

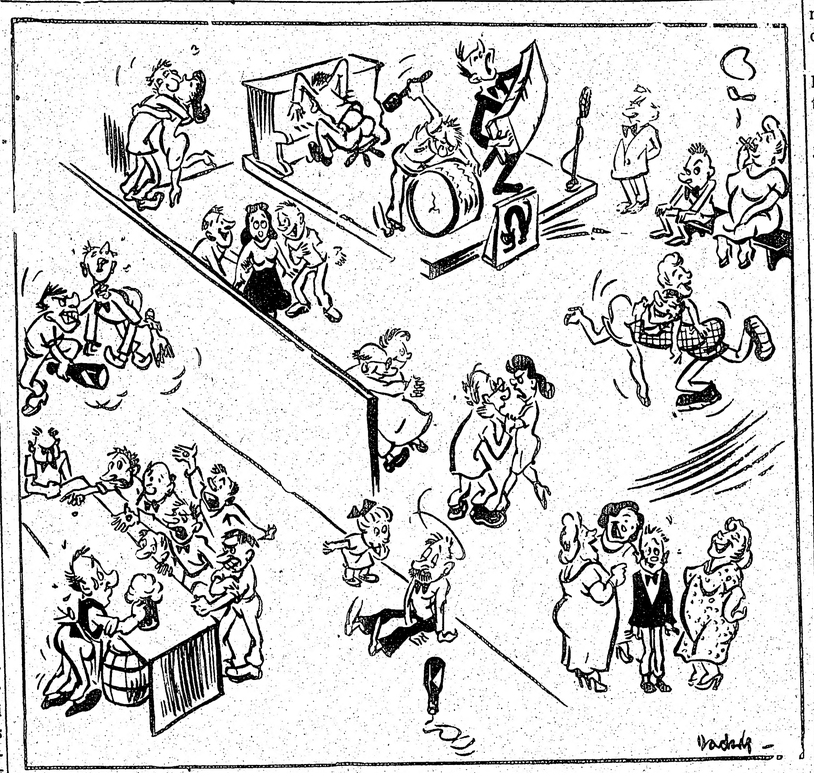

Mūsu saviesīgās dzīves brīnumai nie prieki

GULTA UN POLITIKA

Lietām, tāpat kā cilvēkiem, savi likteņi. Vai tā būtu kāda faraona mūmija, Gustava Adolfa zābaks vai kinozvaigznes autogramma; pēkšņi tā ievirzās sabiedriskās uzmanības degpunktā, uzbango intrigas, sacel strīdus un postīgas kildas. Izmēģināmo atombumbu dārdoņā un daudzo konferenču čalā gandrīz nepamanīts pasaules politikas taisītājiem pagāja kāds konflikts, kurā politiskas gudrības ir tikpat daudz kā morāles un komikas. Tikai liktenim zināmu iemeslu dēļ pēkšņu ievērību ieguva ikdienišķs mēbeles gabals — vienkārša, senlaicīga koka gulta. Ja nu radara, migrēnu un tachtu laikmetā divas pilsētas uzsāka kildu vienas gultas dēļ, tad, šķiet, lieki sacīt, ka tā bija slavena gulta. Slavens džeņķeks to apdziedājis un leģenda stāsta, ka tajā atpūties Romeo pēc nogurdinoša celojuma starp dārza vārtiņiem un pirmā stāva balkonu...

Šo Vičencas dārgumu nesen nozaga kaimiņpilsētas Veronas karstgalvji, kas domāja, ka viņu pilsēta šai relikvijai piemērotākā kā Montekio pils. Gluži tā nedomāja Vičencas karstgalvji, kas, atriebdamies, nozaga Veronas lepnumu — septiņi simti gadus vecās gihelina Mastina della Skalas bruņas. Gultu pret bruņām! sauca vičencieši. Gultu un bruņas prasīja veronieši. Konfliktu miera ceļā nokārtot uzņēmās neitrālā Mantujas pilsēta. Tur tad nu pārrunās ar abu pilsētu pārstāvjiem tika nolemts Romeo un Julijas sapņu kuģi nosūtīt atpakaļ uz Vičencu un cienījamo bruņinieka uniformu uzkārt atkal uz naglas Veronas mūzejā. Bet, lai arī taisnība tiktu respektēta, abu pilsētu svētumu laupītājiem — studentiem jāšus uz ēzeļiem bija jāierodas Mantujā.

Daudz lielāku ievērību nesen izpelnījās kāda cita gulta Parīzē. Šajā gultā kāds vīrs, kuŗa vārdu vien dzirdot cilvēkiem jānodreb, esot visu nakti smējies, tik ļoti smējies, ka ne mirkli neesot varējis gulēt. Šis vīrs, protams, ir Višinskis — Padomju Savienības pārstāvis AN sesijā Parīzē, un smējies viņš esot par Rietumvalstu atbruņošanās priekšlikumu. Liela starpība ir starp Parīzi un Mantuju. Palais Chaillot priekšā neredz ēzeļu: delegāti piebrauc elegantos limuzinos. Bet debates sēžu zālē stipri vien atgādina jau pieminēto strīdiņu Mantujā. Arī šeit ir vīri, kas daudzām tautām nolaupījuši brīvības šūpuli. Un šeit arī redzami vīri, kas tikai pēdējā brīdī atzinuši, cik svarīga loma, dažkārt, brīvības aizsargāšanai ir bruņām. Kaut tikai viņi, Višinska naksnīgo smieklu savaldzināti ,nepārsteigtos, un, par gultu domādami, par ātru savas bruņas nenovilktu! Pienāks laiks, kad arī brīvā pasaule atkal uzkārs brunas vecā naglā. Bet tad Višinski vairs nesmiesies ne Parīzē ne Maskavā. Tad Kremļa Jūlija bezgalīgās konferencēs vairs nespēs iemidzināt Rietumzemju modrību kā reiz daiļavas čuksti Montekio pils gulamistabā:

— Vai gribi iet?
Diena vēl tāla —
Tā tik vēl lakstīgala,
Bet ne jau cīrulis...
Cilvēkiem, tāpat kā lietām, ir savi likteņi

„Ja uzskatu brāļi tā grib, lai notiek."

Sav. Valstu prezidenta vēlēšanās blakus galvenajiem demokratu un republikāņu partijas pārstāvjiem allaž kandidē arī 5—6, dažreiz pat ducis sīkāku grupu kandidāti. Nākamajām vēlēšanām savu kandidātu jau paspējusi izraudzīt arī t. s. Alkohola aizlieguma partija. Jau pirmajā nobalsošanas gājienā, noteikti pārspējot savu sīvāko konkurentu — Grinvilles universitātes vēstures profesoru Dr. Holtviku, par prezidenta kandidātu kļuvis kādreizējais kovbojs un evaņģelists Stuarts Hemblens, kas pats sevi dēvē par „atgriezto alkoholiķi."

Žurnālistu jautāts, kāda ir viņa politiskā platforma, izejot vēlēšanu cīņā, Hembdens atbildējis pavisam īsi: „Cīnīties, lai amerikāņu bērni sestdienas vakaros neklaiņotu pa ielām, bet svētdienās rīta būtu allaž baznīcā." Viņš vēl piebildis: „Man gan nav nekādu izredžu tikt ievēlētam, bet ja uzskatu brāļi tā grib, lai notiek."

J. Bickis.

SVEŠĀ MAIZE

Ir laiks, kad ēdam svešu maizi. Daži to saka esam mīkstu,garīgu un bez garozas, bet daudzi tapņo par apaļajiem lauku klaiņiem ar iesprāgušiem sāniem. Ir brūti pasacīt, par cik ētiski, imperatīvi, piem., pateicības jūtas, šobrīd ietekmēt gastronomiskas emocijas, tomēr N. Āboltiņš, iedegotā rakstā kādā „Laika" n-rā, ir sašutis par tautiešiem, kas nav apmierināti ar amerikānisko barību. Ja viņam taisnība, tad vajadzētu priecāties, ka mūsu darba ļaudīm nav bijis vajadzīgs eskimosiem vai pat kanibāliem.

Īstenībā izklausās paradoksāli, ka kāds žēlojas par uzturu visbagātākā paēdušo cilvēku zemē. Izņēmums, jādomā, slēpjas dažādi izveidotos garšas orgānos vai neapzinātā gudrībā par to, kas organismam labs un kas ļauns. Latviešiem ir raksturīga reakcija pēc dabiskas un labas barības. Ka tā nav tikai iedomība, rāda, kaut vai dažu mūsu izcelta meistaru panākumi Amerikā un Austrālijā. Mūsos dziļi iesakņojas kāda neuzticība un prettikums pret retortēs radītām barības vielām, un daži labs ir, varbūt, palicis dzimtenē visvairāk aiz bailēm no vācu „ersatzēm".

BAROŠANAS PRINCIPI NECEĻOS

Vairums dzīvo šajā illūzijā vēl šodien. Vai tamdēļ, ka nu esam visbagātākā zemē pasaulē, vai arī tamdēļ, ka angļu valodā nav nekā izteiksmīga vārda kā vācu „ersatz"? Īstenībā Amerikā mums pašlaik cauri saviem vēderiem varbūt vēl lielāki kvantumi mākslīgas ķīmijas ražojumu, nekā tas bija Vācijā. Ja vācieši iesaistīja ķīmiju tautas barošanā visvairāk aiz nabadzības, tad amerikāņu producenti to dara lielāko tirdzniecības iespēju dēļ, bet tauta piedalās aiz raksturīgās, brīnišķīgās sajūsmas par zinātnes milzīgajiem sasniegumiem.

Barība un barošanās principi civilizētā pasaulē vispār, bet sevišķi Amerikā arvien vairāk novirzās neceļos. Vaina vispirms jau meklējama pašā cilvēkā, kas civilizācijas ietekmē arvienu lielākā mērā zaudē barību izvērtējošās un baudošās maņas — vispirms ožu, pēc tam garšu. To izmanto pārtikas producenti, kas, nevarēdami daudz izcelties ar barības būtiskām īpašībām, konkurē savā starpā, reklamējoties ar pārākumu būtiski nenozīmīgās īpašībās, kā krāsā un mīkstumā.

ĶĪMIKĀLIJAS PĀRTIKĀ

Pārtikas rūpniecība Amerikā izlieto lielu daudzuum ķīmikāliju, jo tās dara brīnumus barības konservēšanā, krāsošanā, mīkstināšanā u.t.t. Un bieži vien tās ir ļoti lētas. Tas dod pārtikas rūpniekiem lielas peļņas iespējas. Diemžēl šie veikalnieki samērā maz domā par nabaga patērētājiem, kas šos lētos, mīkstos un krāsainos produktus lieto. Un kā brīvību zemē, valdīšanai te ļoti niecīgas kontroles tiesības. Pasaāv gan t.s. Food and Drug Administration, bet tā praktiski var iejaukties tikai tad, kad produkts parādījies tirgū un pirmie lietotāji jau saslimuši un nomiruši. Tā nesen izlaida vārāmās sāls aizstājēju litija chlorātu. Kad trīs lietotāji bija paguvuši nomirt — ne ātrāk, — to aizliedza. Kādam augļu konservu fabrikantam ieteica lietot vielu thiourica, kas firziķiem līdzīga izskatīties kā svaigiem. Un kastes ar jauno konservu tika sūtītas uz visām pusēm. Laimīgā mājās iepriekš pieaicināt pārtikas inspektorus. Pabarojot ar brīnišķā izskata augļiem žurkas, tās visas pēc dažām stundām nobeidzās. Ar lielām pūlēm izdevās vēl laikus pārkert pirmā fabrikanta sūtījumus.

Pēc Food and Drug Administration ziņām Savienotās Valstīs barības produkcijā pašlaik reģistrēti lieto 704 dažādas ķīmikālijas. No tām kā nekaitīgas pārbaudītas tikai 428.. Daļa ārstu izteikuši aizdomas, ka barības ķīmikālijas varētu būt vainojamas slimībās kā vēzis, polio, -virusi u.c. Kāds amerikāņu Kongresa loceklis raksta, ka pašreizējā situācija pārvērtusi amerikāņu tautu 150 milj. izmēģinājumu trusīšos.

Maize ,lai mazāk kā Eiropā, arī šeit ir viens no galvenajiem uztura produktiem. Tai šeit jābūt maksimāli baltai un mīkstai. Šo ārišķību sasniegšanai tiek iznīcināti visi dabiskie grauda vitamīni un sāls. Pēdējā laikā ar milzu lepnumu reklamē gan maizi, kam pievienoti mākslīgie vitamīni. Ar mēchaniskiem līdzekļiem vien pietiekamu miltu baltumu aizsniegt nevar, tāpēc tos balina ar t.s. „agene" (slāpekļa trichlorids). Bet eksperimentos, barojot suņus ar šādu maizi, īsā laikā barības vadā un kuņģī atšķīlījās nopietni jēlumi. Ja arī tik radikāla iedarbe parādījās tikai tad, kad barība bija vismaz 80% šādu miltu, mazāk jūtami postījumi ilgākā laikā iespējami arī cilvēkam.

GAĻA APDRAUD STIPRO DZIMUMU

Gaļa ir amerikāņu ārstu un dietiķu pašreizējais jāpamais zirdziņš. Vai ikvienas slimības gadījumā ieteic lietot vairāk gaļas. Ja viņiem arī būtu taisnība, tas saistīts ar zināmu risku. Diezgan plaši mūsu presē pārrunātas strichinozes briesmas, kas Eiropā praktiski bija aizmirsušas. Lai lopus pasargātu no mušu u.c. parazītu mocībām, plaši tiek lietots DDT un citi insekticidi. Izrādās, ka daļa no tiem nokļūst lopu ķermeņos un tur uzkrājas, it īpaši taukos. Par cilvēkam nekaitīgu atzīst gaļu, kurā nav vairāk kā 5 miljonās daļas DDT, bet reizēm liellopu gaļā (Teksasā) to konstatēts pat līdz 15 reizes vairāk. Ļoti populāri Amerikā ir „chicken dinner". Izrādās, ka pašlaik pārāk liela milestība uz putnu gaļu var apdraudēt stiprā dzimuma spējas kļūt par tēviem.

RESTORĀNU „CHICKENI"

Vismaz tā apgalvo amerikāņu minku (ūdeles) audzētāji, kas cāļu gaļu atzinuši par izdevīgāko barību saviem kažokzvēriņiem. Kopš šīs barības lietošanas daudzos gadījumos minku tēviņi nesaprotamā kārtā kļuva neauglīgi. Tagad izskaidrojumu domā atraduši ķīmikālijā stilboestrolā, kas, pilnīgi citas struktūras, fizioloģiski iedarbojas tāpat kā sievišķie seksuālhormoni. Cāļu farmeri pēdējā laikā to izbaro krietnos daudzumos jaunajiem gailēniem, kas pārsvarā ir restorānu „chickeni". Lielie daudzumi stilboestrola, tā sakot, ķīmiski kastrē gailēnus un tā viņi daudz ātrāk pieņemas miesās un gatavi tirgum. Jādomā, ka farmeri lēto stilboestrolu dod tādos daudzumos, ka daļa uzkrājas gailēnu ķermenī, kas tad savukārt sterilizē minku tēviņus. Cilvēku sūdzības vēl nav dzirdētas, bet par tādām lietām jau parasti nerunā. Kanadiešiem šīs bailes atkrīt, jo tur stiiboestrola lietošana aizliegta.

Vēl vairāk kā gaļu, DDT un citu insektīciju un fungicidu lietošana apdraud dažādus augļus un dārzājus. Gan attiecīgās instrukcijās, tāpat kā Latvijā, ir norādījumi, kādās augu attīstības stādijās šo vielu lietošana pielaižama. Tomēr dažs farmeris to „aizmirst" izlasīt, jo viņa pirmā interese ir iegūt iespējami labāko ražu vislabākā izskatā. Ko teiks patērētāju kuņģi par arsenika piejaukumu kāpostiem, viņu interesē mazāk. Parasti šie indes daudzumi gan nav nāvīgi, bet kādas skrambas organismā tie tomēr atstāj.

INDĪGAS VIELAS DZĒRIENOS

Ja nu iztrūcinātais lasītājs, pēc visa dzirdētā grib noskalot nelabumu ar malku aukstā kā ledus „fruktvasera", tad lai viņš, varbūt, vēl drusku pagaida. Lai padarītu t. s. „soft drink" tomēr kaklā cērtošus, īstus padzērienus, dažiem tiek piejaukta fosforskābe. Tas nu gan nav amerikāņu jaunums, jo mājās arī dažs „speciālists" savu brūvējumu mēģināja uzlabot ar ziepju zālēm. Tomēr daži ziņkārīgi Amerikas flotes medicīnas institūta zinātnieki iedomājās izmēģināt šo dzēriena ietekmi pie žurkām, dodot tām normālu sauso barību, bet padzerties vienīgi kādu Amerikas vispopulārāko dzērienu.. Sešu mēnešu laikā šo žurku zobi bija nodiluši līdz smaganām. Ieinteresēti zinātnieki sameklēja cilvēka zobu un iemeta glāzē ar šo dzērienu. Pēc 24 stundām visa emalja un kaļķa daļas zobam bija izšķīdušas. Nevaru dot šī dzēriena nosaukumu, jo to nebija uzdrošinājies arī Kongresa loceklis J. J. Delaney, no kuŗa raksta šos datus esmu aizņēmies.

ARĪ ĀLUS NAV DROŠS

Bet dažs, varbūt, dzer tikai alu. Bet arī viņš nevar būt pilnīgi drošs. Nesen kāds brūzis (Masačusetā), lai izvairītos no alepatīkamās alus sterilizācijas, tam vienkārši piejauca Huorskābi (saēd pat stiklu!). Pārtikas inspektori paguva iejaukties vienīgi pēc vairāku miljonu pudeļu nokļūšanas pie patērētājiem. Arī vairums „stipro" dzērienu ir sliktas destilācijas produkti, kas mēģināts noslēpt ar dažādām garšvielām, krāsām un iespaidīgām pudelēm. Ja tur ir vēl citi iemesli, viens lielajam vājprātīgo skaitam ir šo dzērienu lietošana.

Kā redzam, daļas latviešu iebildumi pret svešo barību nav tikai iedomība, bet saglabājušās garšas maņas un veselīga instinkta manifestācija. Saka arī, „milestība ejot caur vēderu". Un kamēr vien latviešu vēderi svešumā ierosinās sapņus — dažam par „dzidro" ar laša vai nēģa piekodām, citam par miežu plāceni bieži aptrieptu ar sviestu un grūstām kaņepēm, piedzerot īstas paniņas, — tikmēr paliek vislielākās cerības, ka „vecā mīlestība" nemirs un dzimtene šos mīlētājus reiz sagaidīs mājās.

KĀDA KANADIEŠA IESPAIDI EIROPĀ

Kanada un kanadieši tagad ir visai iecienīti Eiropā, sevišķi Ziemeļeiropā, kā izsakās Kanadas Pilsonības Padomes eksekutīvais direktors Džons P. Kids (Kidd). Viņš nesen atgriezās no garāka ceļojuma pa Eiropas kontinentu.

Britanijā, Skandināvijā, Vācijā, Šveicē un Francijā Kids ticies ar svarīgāko organizāciju, kā valdības, tā privātu, vadītājiem un apmainījies ar tiem domām par Kanadas pilsonības problēmām un projektiem.

Tūkstošiem cilvēku vēlas emigrēt uz Kanadu, Eiropieši jūt, ka Kanada ir zeme ar lielu nākotni, ka tā ieceļotājiem sagādās bagātu nākotni, sevišķi viņu bērniem.

„Visas Ziemeļeiropas valstis ieskaitot Britaniju, laikrakstos vai periodiskos izdevumos var atrast ļoti maz par jauna kara iespējām (daži mūsu laikraksti par šo tematu raksta vairāk vienā dienā nekā Eiropas laikraksti visā mēnesī), viņš izteicās, un par to arī neko daudz nerunā. Turpretim, zem mierīgās virsmas var vērot diezgan stipru jauna kara baiļu strāvojumu.

Pēc viņa domām, ir spiedīga vajadzība izveidot plašu informāciju un orientāciju Kanakas karavīriem, kuŗus novietos Eiropā. Mūsu karaspēkam ir jābūt kaut kam vairāk par kādu teicāmu kaujas spēku, kas novietots ārzemēs. Tiem ir jābūt īstiem Kanadas sūtņiem un jāstāv par lietām, par kuŗām Kanada stāv. No viņu nostājas spriedīs par mums, kā par tautu un valsti.

„Jūs to varat manīt," viņš teica, „laikrakstos un žurnālos; jūs dzirdat un redzat dzelzceļa vagonos, mājās — visur, kur tauta sanāk kopā. ,Tur valda liela ideju brīvība, un to izteikšana un izmantošana ir pilnīgi brīva.

„Nevienam nav jābaidās, ka to kaut kā apzīmogos, jā tas izteiks kādas idejas, kuŗām viņa klausītāji nepievienojas vai zināmās sabiedrības grupas var atzīt par piedauzīgām. Un mums būtu pašiem jāatceras, ka Britanijā, laikam, ir vismazākais procents komūnistu nekā jebkuŗā citā Rietumu demokratijā.

„Viena galvenā problēma, ko es vairākkārt dzirdēju debatējam ar intelligentu un ietekmīgu pieeju, bet to labsirdīgi noraidot, ir problēma, kā demokratiskā sabiedrība var nodrošināt vidi, iespējas, attiekmses un tiesības, lai palīdzētu individam tiešām būt individam ar pilnu cieņu un godu."

Jānis Rudzītis

DZIESMA BEZ ATBALSS

Labi! Tātad tas nemaz nav bijis novēršams, ja pēc lielās izklīšanas vispārīgajā garīgās dzīves izpausmes veidā mums vajadzējis atiet vismaz kādus 50 gadus atpakaļ un no jauna iekļauties it kā tādā pagastu kultūras laikmetā, kuŗa tipiskais dokumentētājs un novērtētājs dažkārt bija ar Blaumaņa humoru piezobotais lauku korespondents. Kā kādreiz katrs sarīkojums pagasta biedrības mājā, pat katra zaļumu balle un bazārs kļuva par iemeslu, lai reportētu avīzēm par tautas izglītības un attīstības pieaugšanu, tā tagad katra diletantiska teātŗa izrāde kādā lielākā vai mazākā latviešu kolonijā, katrs kaut kur saorganizēts rakstnieku vakars ar īstu un iedomātu rakstnieku piedalīšanos, katrs koncerts ar tūkstoš reižu dzirdētām dziesmām dod avīžu reportierim vielu pat visai gariem rakstiem par trimdinieku kultūras augsto līmeni un nacionālā gara možumu. Un, kā toreiz, tā arī tagad šī tautiskā romantisma prožektoru illuminētā provinciālā rosme nav bez atzīstamas svētības, jo zināmā apjomā tas ir iedarbīgs līdzeklis nepieciešamo illūziju uzturēšanai.

Bet arī šis niecinātais laiks nav gluži bez nopietnākiem centieniem, un netrūkst notikumu, kam latviešu kultūrā dziļāks saturs, sekas tālākas. Gandrīz itin visās nozarēs kā zinātnē, tā mākslā ir personības ar saviem darbiem, kas sekmīgi cenšas turēties līmenī, kuŗu atceramies no Latvijas valsts svētkiem. Vēl vairāk: Ir radušies namdaŗi, kas Latvijas laika kultūras celtnei vēlas celt nākamo stāvu, beidzot — ir talantīgi uun rosīgi drošsirži, kas uzņēmušies cīņu par savu sasniegumu starptautisku atzīšanu. Tieši pēdējā gadījumā dzirdam žēlošanos par mūsu anonimitāti, kas šo cīņu padara ārkārtīgi grūtu, un taisnība vien ir. Latviešu kultūras radītāji, zinātnieki un mākslinieki, citām tautām vēl arvien ir cilvēki bez vārda, atskaitot, protams, retus izņēmumus, kas pie tam ne katrreiz reprezentē labāko daļu mūsu kultūras vērtību krājumos, — pat, ja svešinieki sauktu glaimīgas gaviles... Bet, ja esam anonimi, ne vienmēr vajadzētu apsūdzēt mazas tautas likteni. Mūsu pašu pienākums bijis un ir rūpēties par atbalsi savai balsij, atrast skaļruni, kas mūs padara dzirdamus. Un būsim vaļsirdīgi — šis laiks pat lielo un laimīgo tautu kultūras propagandai nav vairs domājams bez labi samaksātas reklāmas. Ar to jāsamierinās, tam jārod līdzekļi.

Latviešu kultūras vērtību starptautiskā atzīšana tomēr temats par sevi. Pirms ilgojamies pēc šādas atzīšanas, lai pavērojam, kā tad īsti tas pašu vidū. Vai tam, kas rodas, kas notiek, kas iztur ne vien pagastu kultūras mērauklu, bet absolūto kritēriju, — vai tam pašos latviešos ir vajadzīgā atbalss? Vai mūsu jauno vērtību radītājs pašreiz nav it kā dziedātājs, kas moka savu balsi telpā, kur krāšņas drapērijas noslāpē rezonanci, vai viņš nepaliek anonims arī pats savā tauta? Vai viņš nav padots labākajā gadījumā tikai nespeciālista laikrakstu reportieŗa novērtējumām?

Atbildi, cēlās dāmas un kungi, varat gluži viegli paredzēt. Tā tas ir, un ar to esam pievērsuši jūsu jau tā pārslogotās domas vēl kādai atskabargai latviešu kultūras sfairā. Proti, tā ir problēma par latviešu trimdas zinātnes un mākslas jauno notikumu un vērtību novērtēšanu un iekšējo propagandu.

Neesam te izredzēti runāt par noklusētajiem zinātniekiem, par viņu pētījumiem, kādu nav mazums, bet kas paliķuši bez speciālistu analizes un novērtējuma pašu latviešu vidū. Runāsim par dažiem zīmīgiem gadījumiem, kas skaŗ mūsu mūziku, glezniecību, literātūru. Atgriezīsimies šai sakarā vispirms pie kādas spožas latviešu gara parādes, kas gan nu jau aiz mūsu atmiņu kalniem. Domātas pagājušās vasaras latviešu dziesmu dienas Londonā, kas notika briŧu festivāla ietvarā, tātad bija vismaz oficiāli guvušas kādas lielas tautas tradiciju sankcijas.

Tiem, kas Anglijas latviešu dziesmu dienās bija klāt, būs vienprātīgs spriedums, ka šo dienu sarīkojumu virkne bija spožākā, kvalitātīvi nopietnākā visā mūsu trimdas laikā. Iemesls šaubīties, vai kaut kur citur vispār tāda varētu notikt, jāšaubās pat par to, vai tamlīdzīgos apmēros un tādā saturā kaut kas tamlīdzīgs atkārtosies tai pašā Anglijā. Vēl jāpatur prātā, ka šīs dziesmu dienas pauda latviešu mākslas jaunradi ne vien mūzikā, bet arī glezniecībā un literātūrā.

Nepārvērtēsim, bet arī nenoniecināsim faktu, ka latviešu koncertiem un prof. V. Tones gleznu klāstam kaut nedaudz rindas gaŗas recenzijas bija iespieduši papīra trūkuma dēļ līdz beidzamam apcirptie Londonas laikraksti, pie tam tās bija lietpratēju samērā atzinīgas atsauksmes. Vēl te paskaidrojams, ka pretēji parastam ieskatam mūzikas kultūra Londonā pašreiz gan ieņem vienu no pirmajām vietām pasaulē. Tāpat nav nekāda iemesla raudzīties pārāk no augšas uz angļu izpratni glezniecībā. Ne jau velti pašreiz divi pirmie briŧu imperijas valstsvīri — Čerčils un Īdens — ir gluži labi gleznotāji.

Šā vai tā, būtu taču bijis dabiski, ja dziesmu dienu organizātori no vienas puses un latviešu brīvā prese visā pasaulē no otras puses mobilizētu lietpratējus visās nozarēs, kas sarīkojumos redzamo un dzirdamo spētu novērtēt ārpus krāmu tirgotavas frazēm par latviešu dziesmu gaŗu u.t.t. Īpaši to gaidītum no Eiropas latviešu laikrakstiem, kam aizbildināšanās ar techniskiem šķēršļiem, ja vien laba gŗība, atkristu.

Bet kā tas nu notika īstenībā? — Atsauksmes, novērtējumi par latviešu gara jaunrades parādi Londonā lielāko tiesu pieder nevis speciālistiem, bet žurnālistiem, kas, protams, nemaz citādi nevarēja kā sniegt tikai fražainu reportāžu. Patiesība ir arī tā, ka vienā no diviem Zviedrijas latviešu laikrakstiem Anglijas latviešu dziesmu dienas neapcerēja ne ar vienu rindiņu, tātad pilnīgi noklusēja, — varbūt tāpēc, ka tas jau nu nekāds politisks kongress nebija!

Varam pakavēties pie dažiem faktiem sīkāk. — Londonas dziesmu dienas pirmo reizi latviešu publikā ieveda jaunu plaša vēriena komponistu Tālivaldi Ķeniņu, Parīzes konservātorijas laureātu, Honēgera audzēkni, un ieveda tā, ka viņu uzreiz pamanīja arī ārkārtīgi prasīgie angļu mūzikas kritiķi. Londonas Avīzē gan par viņu rakstīja smalkais Alberts Jērums (pats būdams latviešos bez atbalss), bet nevienā citā latviešu laikrakstā nav neviena speciālista atsauksmes par Ķeniņa solo dziesmām un čella sonātu, kas izvirzījās dziesmu dienu mūzikālās programmas centrā. Runājot par Ķeniņu, lai ļauts kaut ko pateikt arī par kādu citu notikumu mūsu kultūras dzīvē. Tālivaldis Ķeniņš un Helmers Pavasars kļuva pirmie Vītola prēmijas laureāti. Šī gada aprīlī visos latviešu laikrakstos bija iespiests aicinājums latviešu mūzikas mākslinieciskā augstvērtīgi, latviešu mūzikālās kultūras teicami paraugi. Minēsim kaut t.s. internacionālo operu āriju repertuāru, ko iedziedājuši mūsu Nacionālās Operas solisti, viņu mākslinieciskās karjēras varbūt visizdevīgākā periodā. Vienu otru atskanojumu var cienīgi likt blakus visievērojamāko pasaules dziedonu sniegumiem, it seviški, kas attiecas uz dažām A. Kaktiņa un A. Priednieka platēm. Protams, izvēlē, kur pārstāvēti vai visi mūzikas žanri — no nopietnākā līdz visvieglākam, netrūkst arī tādu surrogātu, kam ar mākslu neredzu ne visattālākās radnieciības

(Nobeigums 8. lpp.)

SIGISMUNDS VIDBERGS

Kādā skaistā dienā mēs, kā allaž zīmēšanas stundai sākoties, asinājām zīmuļus, vērām vaļā savus „vatermana" blokus un pārnesām Mikelandželo apputējušo Mozus galvu (protams, akla grauda lētā ģipsā) no blakus tel

Vidberga kundze un S. Vidbergs

pām klasē, lai šo dižā florencieša kopiju pakārtu lielā, vienkāršā un līkā naglā pie balsinātas sienas virs skolotāja katedras.

Zvans jau bija nošķindējis, un mēs katru mirkli gaidījām atveramies durvis, lai apsveiktu savu ļoti precīzo zīmēšanas skolotāju. Pagāja minūte, divi trīs. Viņa arvien vēl nebija. Pavīdēja tīkamas cerības palaist stundu nekā nedarīšanas saldmē, bet te durvis atvērās un ienāca mums vēl nepazīstams kungs: gludi kakla saite ievīta stingrā korektā mezglā, strīpainas bikses ar stingri iegludinātu svītru — papildināja šī kunga ārieni, kas mums stādījās priekšā kā mūsu jaunais zīmēšanas skolotājs: Sigismunds Vidbergs.

Nolaiduši galvas pāri saviem pasāktajiem zīmējumiem, mēs laidām darbā savus Karandaš—zīmuļus, bet jaunais skolotājs gāja no zēna pie zēna, lai ielūkotos kā ikviens no mums veic savu uzdevumu un pa cik ikviens spēj paklausīt perspektīvas un samēru likumiem un attēlot gaismu un ēnu spēli.

Mēs šai pirmajā stundā ar Vidbergu jutāmies glaimoti, jo viņš ar mums runāja kā līdzīgs ar līdzīgu, kā ar pieaugušiem kādā salonā. Cik bieži nav kopš senām dienām kādā Pēterpils vidusskolā nācies sarunāties ar Vidbergu, cik bieži ar labpatiku noraudzīties viņa darbu klāstā, bet jautājums, kas Vidbergam ir māksla, šis jautājums palicis, tāpat kā toreiz, neatbildēts.

Vai tā ir aristoteliskā: „augstākā māksla neattēlo dzīvi, kāda tā ir, bet kādai tai jābūt?" Atbilde liekas esam noraidīga kā vienā tā otrā gadījumā.

Drīzāk liekas, viņa mākslas risinājums ir matēmatisks, tāpat kā Dīreram, kas ar matēmatikas un ģeometrijas palīdzību gribēja atklāt absolūto skaistumu, kaut gan galu galā bija spiests atzīt: „Bet ko nozīmē absolūtais skaistums, es nezinu. Neviens nezina, izņemot Dievu."

Dīvaini, ka pirms Vidberga un pirms Dīrera, kāds pravietis Esaja, runājis par to pašu matēmatisko pieeju, teikdams: „Kas koka darbu strādā, izvelk mēra—auklu, nozīmē to ar sarkanu krītu, aptēš to ar cirvjiem un apraksta to ar cirķeli un dara to pēc ģīmja, kā skaistu cilvēku, lai stāv namā."

Lai nu būtu kā būdams, nav izslēgts, ka starp matēmatiku un mākslu pastāv kāda radnieciba ne vien metriskā un ģeometriskā, bet arī psiholoģiskā un garīgā plāksnē. Un iespējams, ka tieši Vidbergs mums spētu par šo radnieciību šo to pastāstīt, ko citi mākslinieki nespētu.

Vienīs liekas drošs, Vidberga gaumei piemīt kāda aristokratiska distance, ko varētum arī tulkot kā viņa „matēmatisku pieeju" pat Erota valstij. Žēl, ka šo rindiņu rakstītājam, sakarā ar mākslinieka 40 darba gadiem grafikā, nav patlaban par visu to iespējams ar meistaru patērzēt. Bet kas arī garantē, ka tas ar savu zīmīgo smīnu—smaidu nepasaka, ka viņa darbi nav lasāmi un paskaidrojami, bet vienīgi skatāmi un baudāmi? **H.V.**

MARISA VĒTRAS DARBA PANĀKUMI

Halifaksas lielākā angļu laikraksta mūzikas kritiķis par Mocarta operas Figaro kāzas uzvedumu raksta:

„Mocarta Figaro kāzas sniedza vakar sajūsminātai publikai pirmizrādē Karalienes Elizabetes auditorijā kā piekto Jaunskotijas Operas Sabiedrības izrādi.

Figaro kāzās ir virkne jautru intrigu; tai ir brīnumains humors, laimīga mūzika, mūžīgās jaunības gara piesātināta. Viens no spožākiem operu literātūras dārgakmeņiem, Operas Sabiedrībā tā ir vispievilcīgākais gabals.

Vakarējais uzvedums bija īsti mocartiskā garā. Spēle pārliecināja, un allaž tā izvērsta vieglumā un gicināja visus iet meklēt aizkurus ugunskuram, kam lielāki bluķi bija jau sakrauti.

Bija satumsis. Tikai caur koku galotnēm šur tur laipni iemirdzējās kāda zvaigzne.

Visātrāk paklausīja zēni, un viņi visi kopā ar tēvu pazuda biezoknī. Man nejauši gadījās dzirdēt Ciruļa kundzes balsi, citējam Nīcši: — Nakts dziļa, dziļāka, kā diena jauš. — Tātad, beidzot viņa bija vienatnē ar Sakni, kas viņai bija visas mūsu viesošanās mērkis.

Vai viņai izdevies pie Daugavas atjaunot Gaujmalā uzsākto spēli, šai tvīksmes pilnai sievietei? Un kā pret to attieksies Aija?

Kad iznācu ar sausu zaru klēpi klajumā, redzēju, ka Cīrulis jau bija aizkūris lielu ugunskuru, bet zēni rīkojās gar savu, mazāku.

Un tur jau stāvēja arī Sakne, Smildziņš un dāmas, tikai Ciruļa kundze nebija redzama. Auka likājās gar zēnu ugunskuru, it kā tiem palīdzēdams. Tad viņš pazuda mežā un pēc kāda laiciņa parādījās kopā ar Izabellu, kas nākdama ar viņu tuvāk, skaļi smējās. Nodomāju: aktrise — masko savu rūgto pieredzi.

Sakne nebūt neizskatījās aplaimots, drīzāk saīdzis. Cīrulis apzinīgi vai aiz naīvitātes šķita joprojām jautrs, pat ieliksmots, kad dzirksteles cēlās pāri koku galotnēm pret debesīm, kas pret liesmām rādījās galīgi melnas. Liesmu apspīdētās dāmu sejas, viņu slaidie tēli gāišos tērpos bija kā fantastiski ziedi.

Kad Cīrulis aicināja sadoties rokās un joņot ap ugunskuru, tā šķitas īsti aizlaicīga rotaļa. Un te — es dabūju kādu triecieju, kas mani atskurbināja no dažu dienu sapņojuma: es redzēdzejas skatiem uz viņu raudzījās un tvēra viņa slaido roku, bet viņš veikli aizslīdēja un nostājās starp Maldu un Aiju.

Tātad — arī viņa pazaudējusi sevi, savu lepno izolēto vienatni un kļuvusi vāja sieviete? Jeb vai tikai es viņu biju tā pacēlis padarījusi vāju?

Nakts dziļa, dziļāka kā diena jauš... Jo visa līksme vēlas mūžību, Tā vēlas dziļu, dziļu mūžību.

Mēs skrējām ap liesmojošo nakts ziedokli. Mēs joņojām. Viens otrs iekliedzās aiz līksmes, aiz neklusināmām ilgām.

Bet man tas viss bija kā murgi. Es biju kļuvis atkal redzīgs — nakts vērotājs. Es iekšķīgi nespēlēju vairs līdz.

— Un tālāk? mans draugs ievaicājāc. — Kas notika tālāk? — To citureiz.

Pēteris Ērmanis

SAPŅI PAR DIVĀM BĒRĒM

Rādījās rāms mierīgs rudens sapnis.
Diena, baltas saules apmīļota,
Auzu kopu bālums, bērzu zelts.
Atkal zemei zemes tiesa dota:
Šķirsts ar dusētāju ratos celts.
Sirmā māte šodien kapos jāved —
Dēlam asara zem skropstām spīd ——
Tur aiz diviem mežiem māte jābed,
Bēru brauciens gaŗš gar bērziem slīd.

Rādījās drūms biedīgs rudens sapnis.
„Tā, kas šodien smiltīm novēlēta,
Dieva nāvē nomirusi nav;
Klusā sieva vīra nonāvēta." —
Ne vairs čukst, bet runā kapos jau.
Jau aiz purva skumji nodziest diena.
Ignu soli vien vairs vīram spert
Tukša māja —— viesa nav neviena,
Kas no kapiem brauktu bēres dzert.
Zvaigznes neiznāk uz augstā taka,
Klājas debesis vismelnākās.
Virs stāv durvīs, desmitreiz sev saka:
„Nav un nebūs augšām celšanās!"
Kas ap viņas istabu velk loku?
Virs ne turp, ne atpakaļ vairs tiek.
Pieri ledainas skar lūpas, roku
Smagu, smagu kāds uz pleca liek...

T. Ķeniņš

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

Kanadā tagad iespējams iegādāties latviešu „His Masters Voice" skaņu plates. Plates uzņemtas vēl pirms kaŗa, un tās iedziedājuši vai iespēlējuši mūsu ievērojamākie mākslinieki un mākslinieciskās vienības. Noklausoties daļu no visai plašā skaņu plašu klāsta (vairāk kā 50), jāsaka,ka lielākā daļa ir mākslinieciski augstvērtīgi, latviešu mūzikālās kultūras teicami paraugi. Minēsim kaut t.s. internacionālo operu āriju repertuāru, ko iedziedājuši mūsu Nacionālās Operas solisti, viņu mākslinieciskās karjēras varbūt visizdevīgākā periodā. Vienu otru atskanojumu var cienīgi likt blakus visievērojamāko pasaules dziedonu sniegumiem, it seviški, kas attiecas uz dažām A. Kaktiņa un A. Priednieka platēm. Protams, izvēlē, kur pārstāvēti vai visi mūzikas žanri — no nopietnākā līdz visvieglākam, netrūkst arī tādu surrogātu, kam ar mākslu neredzu ne visattālākās radnieciības („Omulīgais bezdarbnieks Gurkis", Bedriņa izpildījumā vai „Kurlais švunķis pie tiesas", Brāļu Laivinieku izpildījumā). Tomēr ieteicu katram tautietim, latviskās mūzikas mīļotājam un mūsu mākslinieciisko tradiciju saglabātājam, iepazīties ar šī klāsta labāko daļu un event. to iegādāties mūsu jaunākās paaudzes iepazīstināšanai ar **latviešu** mūzikas meistardarbiem, piemēram, J. Mediņa „Āriju", Nac. „Sapņu tālumā", Reitera kora izpildījumā, vai „Maziņš biju neredzēju", Ād. Kaktiņa sniegumā. Latviešu tautasdziesmu, kā arī oriģināldziesmu izvēle ir diezgan plaša, techniskais plašu izpildījums kvalitātīvi augstvērtīgs, kā jau to varam sagaidīt no tādas pasaulslavenas firmas kā „His Masters Voice" eskaņošanas techniskas novecojumu gandrīz nemaz nemana, varbūt vienīgi drusku surdinētākā un matētā skaņu rezonancē, vibrācijas fažu retinājumā.

Jānis Veselis

JĀŅA GRĪNA STĀSTI

Jau pats šī krājuma nosaukums, kur maleniešu vārds apvienots ar svešvārdu, ieved lasītāju Jāņa Grīna kā rakstnieka būtībā. Ironija, viegls pasmīns par visnopietnākām lietām, „entuziasta un skeptiķa savāds apvienojums" vienmēr bijis rakstursīgs šim autoram, kas tagad, iegājis savos septiņdesmitajos, agrāk redaktora, direktora, citu amatu traucēts, atkal pievērsies daiļai stāstīšanai, Zviedrijas bēgulībā sacerēdams šo grāmatu. Stils viņam te ir tas pats, ko viņš jau bija galīgi izstrādājis savos 1923. gadā iznākušajos stāstos Laikmeta kumēdiņi. Tas ir tiešs, tēlains, nejūsmīgs, saspiests, mazvērtīgs, vietām patiecoties uz mazu ekspresionistisku dīvainību (piem., šai krājumā Lāga nelaiķa nobeigums). Šim izteiksmes veidam saknes meklējamas tai lielajā garīgajā kustībā, kas priekš pirmā pasaules kaŗa daļēji pārvaldīja mūsu rakstniecību ar dekadentisma jeb simbolisma nosaukumu, kam meslus deva arī Grīna laika biedri Pāvils Rozītis, Jānis Ezeriņš. Bet Grīns vienmēr bijis ziņkārīgi atvērts visiem jauniem meklējumiem pasaulē, iespēju robežās ar tiem cenzdamies iepazīstināt arī latviešu lasītājus. Viņš nav gājis secen tādiem garīgiem strāvojumiem kā ekspresionisms divdesmitajos gados, sirreālisms tadpat, eksistenciālisms, šis modes kliedziens pēc otra pasaules kaŗa. Tomēr savos darbos viņš tos izlietojis ļoti piesardzīgi; atskaitot kādas ekspresionisma ieskaņas, šie citi virzieni nav uz viņu atstājuši manāmu iespaidu.

Būdams ar vienu savas būtības pusi skeptiķis, Jānis Grīns nekad nav aizrāvies ar idejām, kas tikotu uz visas dzīves vadīšanu. Viņš bijis vienmēr šaubīgi atturīgs ne vien pret sabiedriskām, reliģiskām, nacionālām ideoloģijām, bet arī pret sava pasaules uztvēruma filosofisku pamatošanu. Viņš — dažreiz ne bez iemesla — baidījās, ka visas tādas idejas var galu galā novest vai nu pie nelaimes (kā tas notika ar komūnismu), vai pie tukšas frazes, salmu kulšanas bez kāda graudu biruma. Kad Latvijas

(Nobeigums 8. lpp.)

Angelika Gailīte

KĀDAS VASARAS ROTAĻA

STĀSTS

(Nobeigums)

Kad mēs pārradāmies pievakarē pēc jautri pavadītas dienas mežā gan bez nevienas lapsas, Saknes kundzes portrets bija gandrīz gatavs, bet Aizpuris bija nemierīgāks kā jebkad, un grūti bija viņu pierunāt neiet nakti kājām prom. Tikai Aukam ar mājastēva palīdzību izdevās viņu pārliecināt, ka rīt agri viņu aizvedīs uz staciju. Un tā viņš tiešām aizbrauca, no dāmām neatvadījies.

Un portrets?

Portrets palika Saknes kundzes īpašumā, un mēs to redzējām. Saknes kundze tā bija, bet sveša. Tie bija viņas kastaņbrūnie mati, viņas sejas sārtums, bet skats auksts — un pati kā akmenī cirsta. Tādu viņš to bija redzējis tais stundās, kad to skatīja vienatnē — un tas viņā bija iedvesis bezcerību un nemieru padarījis nepārvaramu.

Tāds viņš aizbrauca. Un gaiss kļuva it kā vieglāks. Viņš tiešām neiederējās īsti mūsu, jaunu, dzīvīgu ļaužu pulkā.

— Kas ar Aizpuri notika tālāk? — draugs ieinteresēts vaicāja.

— Esmu viņa gleznas redzējis mūzejā, tām tiešām īpats krāsu zieds un apdare.

— Kas ar viņu notika? Bēdīgas beigas, kuŗu sākums bija jaušams jau toreiz Aizkalnē. Pēc pāris gadiem viņu ievietoja psīchiatriskā slimnīcā — Parīzes nelaimes gadījums.

— Vai nekad viņš vairs nesatika Saknes kundzi?

— Tomēr. Nākošajā vasarā, Saknēm braucot cauri Valmierai, Aizpuris viņus pazinis, piegājis pie pajūga, sveicinājis, tad no sava kabatas portfeļa izņēmis kādu reprodukciju un, nekā neteikdams, pasniedzis Saknes kundzei. Tā bijusi Frančeska da Rimini. Šis zīmīgs epizods kādas dāmas dzīvē. Vai ne?

— Jā gan, bet viņam traģisks, kā tu to attēlo.

— Viņa, cik spriežams pēc portreta, gan nenonāca līdzīgā situācijā kā Frančeska ar Lančelotu. Viņi nelasīja grāmatu ilgāk kā atļauts — un to viņš laikam ar savu dāvanu gribēja atgādināt. — Bet toreiz Aizkalnē mūsu viesošanās ritēja tālāk, un mezgli aizvien samežģījās.

Cīrulis, kā aktīvākais, kādreiz norīkoja lielāku pastaigu līdz Daugavai, lai vēlāk augstā krastā kurtu ugunskuru.

Egle, saudzēdams savas sievas veselību, viņu pierunāja palikt mājās. Eleonora klusu padevās, kaut gan viņas ilgas tiecās būt ar visiem kopā. Būdama taktiska, viņa daudz nepretojās. Viņa bija mācījusies dzīvot savu iztēļu pasaulē, un tā viņa palika. Abi Egles mūs pavadīja tikai pa parka ceļu, kuŗa galā mēs šķīrāmies. Smildziņš pēc tam bija seviški jautrs un asprātīgs. Viņš daudz tērzēja ar Maldu, ar kuŗu jutās brīvs un nesaistīts. Dāmu pielūgsme, ko viņš tik bieži piedzīvoja, viņu nomāca. Viņš gribēja palikt brīvs, jo ilgāk, jo labāk.

Jautrs bija arī Cīrulis. Viņš ar saviem zēniem sacentās pat skriešanā un izdomājās visādus jokus. Kad nonācām pie Daugavas, jau metās krēsla. Cīrulis zināja augstā krastā kādu klajāku vietu, kur apmesties. Tur mūs gaidīja jau pajūgs, lai vēlāk tos, kas noguruši, vestu mājās. Bija atvests grozs ar vakariņām. Cīruļa kundze tagad bija saimnieces lomā. Viņai palīdzēja Malda. Zālē bija izklāts galdauts, tur dega svece, un mēs visi ap to sasēdāmies. Cīruļa kundzei ar viņas mākslinieces temperāmentu ne visai padevās ieturēt mājās kārtību, toties viņa labprāt uzņēma viesus. Un šoreiz viņai bija seviška vēlēšanās būt visu centrā, pacelties pāri citām sievietēm, kas bija jaunākas par viņu un mazāk piedzīvojušas. Jā, Saknes kundze — — Tā viņu bija pārspējusi, atraudama viņai Sakni. Ar ko? Ar savu toreizējo naīvitāti, neskartību, jaunību. Bet vai nu viņam nebūtu tā jau diezgan? Vai nu viņš nebūtu izsmēlis viņu, kas aizvien vēl likās kā skuķe viņas — reiz cildinātās mākslinieces acīs? Viņa — Izabella Leja — varēja spīdēt arī šīs sabiedrības priekšā. Viņa ievadīja gudras sarunas, uz kuŗām labprāt atsaucās Auka ar labsirdīgām piezīmēm un jautriem smiekliem, kas atbalsojās krastos. Viņa citēja Oskaru Uaildu, seviški izceldama viņa aforismu par cilvēka dzīves attaisnojumu. Šis lielais aistēts, lūk, atzīstot tikai divas iespējas: cilvēkam esot vai nu jārada mākslas darbs vai paša dzīvei jākļūst par mākslas darbu.

— Un Jūs gan, kundze, pārspējat Uailda prasības: Jūs attaisnojat tās abas reizē, — ar mazu ironiju balsī un šķelmīgajā gaišo acu skatā piebilda pianists.

Tas pašapzinīgo mājasmāti mazliet satrauca, jo viņa bija redzīga diezgan, lai nepalaistu gaŗām ne Smildziņa skatu, nedz viņa balss noskaņu.

Cīrulis, kas šķita vēl aizvien savu sievu pielūdzam, neļāva citiem viņu gāzt no augstumiem. Viņš iekrita starpā ar joku

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

UZMANĪBU, MĀJSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI!

Pārbūves, jauniebūves un remonti
visāda veida apkuru ierīcēm un ūdensvadiem
GARANTĒTS DARBS — ZEMAS CENAS — PIEREDZĒTA PRAKSE

ĀDOLFS LAGŪNS

564A Bathurst St., Toronto, Ont., tel. ME 6583

Ja pienācis laiks padomāt par

ZIEMASSVĒTKU DĀVANĀM

Jūs atradīsit pie mums lielā izvēlē Eiropas mākslas amatnieku darinātus priekšmetus dāvanām, kā:

SKAISTUS ĀDAS izstrādājumus ar latviskiem ornamentiem, **FOTOGRAFIJU ALBŪMUS, VĒSTUĻU MAPES, NAUDAS PORTFEĻUS, NAUDAS MAKUS, GALDA BLOKUS, ADĪTAS un AUSTAS LIETAS, KOKGRIEZUMUS, KERAMIKU IZSTRĀDĀJUMUS SUDRĀBĀ** un daudz citu. Atcerieties savu piederīgo un draugu **VĀRDA** un **DZIMŠANAS, SVĒTĪŠANAS UN SADERINĀŠANĀS** gadījumus ar tautiskām veltījuma lietām. Lūdzu mums piprasīt drīzumā izdodamo bagātīgi ilustrēto katalogu latviešu valodā.

Mēs esam **LATVIEŠU SKAŅU PLAŠU 78 RPM sadales centrs.** Bagātīgā izvēlē arī Eiropas klasiskās un populārās skaņu plates, kas spēlētas it īpaši Vācijā, Austrijā un Šveicē. Dabūjami arī 33 RPM un 45 RPM ilgspēlētāji (Long Plyers), koferveidīgie un radio plašu spēlētāji (gramofoni).

Lūdzam apmeklēt mūsu izstādi un pārdošanas vietu, kas atvērta katru darbdienu no plkst. 9 rītā līdz 9 vakarā.

MĀKSLAS AMATNIECĪBA (81)

WALTERS KOPPELS

609 YONGE ST. TORONTO, ONT., CANADA. — Tel. PR 4596

CARL J. HERMAN

ADVOKĀTS — NOTĀRS

Juridiski pakalpojumi jaunkanadiešiem pret zemāko atlīdzību

Tel. WA 4258 57 QUEEN St., W. Toronto

Darba laiks no 9—5 (203)

PUĶU VEIKALS

LOTUS

Gatavojam krāšņas līgavu buķetes no orchidejām, rozēm, lilijām, kallām, gardēnijām utt.

Izmeklētās krāsās acalijas, alpu vijolītes, Ziemassv. zvaigznes, begonijas un citas podu puķes. Ziemassvētku eglītes, svecītes un lukturīši. Krājumā latviešu keramikas izstrādāj.

854 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor

Tel. KE 3884 (99)

LIETUVIEŠU ĒDIENU VEIKALS — VIESNĪCA

B A L T I C

920 DUNDAS ST. W. (Dundas un Manning ielu stūrī), Toronto

Ēdieni mūsu gaumē pagatavoti no svaigiem produktiem

Šeit dabūjams arī laikraksts LATVIJA AMERIKĀ

(103) FELIX JONYNAS

Visskaistākā un mīļākā Ziemassvētku dāvana ir latviešu grāmata

Pievērsieties to Bramptonas latviešu grāmatu galdā, apmeklējot personīgi var arī pasūtinot pa pastu (bez pasta izdevumiem)

RŪD. NORĪTIS BRAMPTON, Ont.

103 QUEEN St., WEST (196)

Dokumentu tulkojumus, fotokopijas u. c. darbus ātri un par pieņemamām cenām izgatavo un likumīgi apstiprina speciālisti visās Eiropas valodās.

ACADEMIC TRANSLATION BUREAU

907 Dundas St., West, Toronto 3, Ont.

Tel. PL 4880 (137)

VĒLATIES KLAUSĪTIES EIROPU? — nāciet vai telefonējiet

«KOSMOS» RADIO — TELEVISION Co

344A Bathurst St., Toronto. — Tel. PL 4414

Filipsa u. c. radioaparāti, veļas mašīnas, ledus skapji
Visu veidu radio labošana un pārbūvēšana
Zemas iemaksas. Bezprocentu kredits (136)

PRESES FOTOGRAFS H. KLIGERS

pieņem katrā laikā ateljē ar iepriekšēju pieteikšanos.

Reportāžas gadījumā izbrauc arī uz attālākām pilsētām.

Laboratorijas darbus (attīsta, palielina, retušē, atjauno vecās, kā arī krāsu fotografijas) izpilda arī pa pstu. Amatieŗi var iegādāties visus fotografēšanas materiālus saņemot atlaidi.

Īslaik pārdošanā: Kontaks, Leika, Rolleifleks un gaismas mērītāji, ar atlaidi no 10—50 proc.

Visos svētku, jubileju u. c. gadījumos neaizmirstiet

H. KLIGERA foto iestādi, 41 Langley Ave.

Tel. RI 7641, Toronto

Mag. iur. H. Liepiņš

TIESĪBNIEKS

VĒRTSPAPĪRI UN VĒRTSPAPĪRU TIRDZNIECĪBA SAV VALSTĪS

(Turpinājums)

Parasti akciju kotējumi ir šādi:

1951 High	Low	Stock	Div. in $					
High	Low	Close	Net ch'ge	Sales				
				25	131¼	Atlas Steel	.75d	
				247⅞	24¼	24¼	—½	540

Pirmās divas ailes uzrāda vērtspapīra augstāko (high) un zemāko (low) cenu, kas uzrādītā gadā ir bijusi sasniegta. Trešā aile nosauc vērtspapīru vārdā, t. i. akcijas izdevēju. Ceturtā aile atzīmē cik liela ir bijusi iepriekšējā gada dividende (peļņas izdalīšanas kvote) par vienu akciju. Piektā aile atzīmē augstāko, sestā — zemāko un septītā — pēdējā pārdevuma dienas cenu. Astotā aile dod starpību starp iepriekšējās dienas un tekošās dienas pēdējo pārdevumu cenām. Devītā, t. i. pēdējā aile uzrāda dienas aktīvitāti; t. i. cik akcijas pārdotas. Visi šie atzīmējumi ir svarīgi, lai dotu lasītājam pilnīgu ainu par attiecīgās akcijas stāvokli tirgū. Abas pirmās ailes norāda uz cenu svārstību gada robežās. Ceturtā aile tēlo ienesīgumu pag. gadā, dodot lasītājam jēdzienu par to, ko viņš event. var sagaidīt pēc tekošā gada noslēgšanas. Paņemot palīgā grāmattirgū esošās statistikas grāmatas vai ievācot ziņas no biržas mākleŗiem, cik ilgus gadus no vietas attiecīgā akciju sabiedrība ir maksājusi dividendes, interesents var ar diezgan lielu drošību nodibināt tendenci un akcijas rentabilitāti nākotnē. 5, 6. un 7. aile dod cenu svārstību attiecīgā dienā un 8. aile — svārstību starp iepriekšējo un tekošo dienu. No pēdējās ailes visā rindā no augšas uz leju var nolasīt, kuŗi vērtspapīri ir vadošie. Akcijas ar lielu pārdevuma skaitu parasti ir vadošās — favoriti. Protams, skaitļi vēl jāsalīdzina ar attiecīgo akciju sabiedrību pavisam izlaisto akciju skaitu un laistā tirgū jāpiešķiŗ sevišķa vērība cenu paaugstinājumam, lai varētu taisīt galīgu secinājumu par to, cik zināmas akcijas pašreiz ir iecienītas.

Akcijas, kas bijušas populāras priekš pusgada, var šodien vairs nemaz nebūt populāras. Akcijām, kā saka kāds rakstnieks, ir savs jaunības periods, lai vēlāk vai nu pazustu no skatuves vai pārietu nosvērta un solida konservātisma stāvoklī ar pastāvīgu un labi nodrošinātu labklājību.

Šeit jāatzīmē viena moderno laikmetu īpatnība, kas sevišķi duras acīs Amerikas biržu biletenos. Kotācijas neuzrāda akciju nominālvērtību, t. i. to vērtību, par kuŗu akcija izlaista pirmātnēji. Pirmā mirklī tas var izrādīties savādi, jo nelietpratējam izlikšies, ka akcijas nominālvērtībai taču jābūt noteicējušai mēraukli tās vērtības noteikšanā vispār, jo, iegūstot kādu prasījuma dokumentu, vai tas būtu parādzīme, dalības zīme, vekselis, hipotēka, mēs par to parasti maksājam summu, kas aptuveni līdzinās tai summai, ko parādnieks apsolās pret šo dokumentu samaksāt, bet ja tā ir kāda dalības zīme, tad mēs maksājam tik daudz par to, kādu dalību uzņēmumā mums šī zīme apsola. Aiz vairākiem iemesliem šī teze nav piemērojama modernā vērtspapīru emisijas un apgrozības praksē. Katra izlaiduma akcijas pēc likuma ir vienādas lieluma un tiesību ziņā. Akciju kapitāla vērtība līdzinās uzņēmuma vērtībai tikai dibināšanas brīdī un arī tad tikai aptuveni.

(Turpinājums sekos

LATVIJAS KONSULĀTS
R. N. BRYSON
Ģenerālkonsuls
320 BAY St., ROOM 1304
Tel. WA 1688
Toronto, Ontario
Latvijas ārzemju pasu izņemšana un pagarināšana

LATVIJAS AMATA MEISTARA

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus latviešu gaumē
Filmas attīsta un kopē
TEL GE 0756
PAPE AVE 445 TORONTO

FRANK VASS, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
Toronto, Ont
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352
(169)

Dāmām
piedāvā savus pakalpojumus
ŠUVĒJA
ar ilggadīgu praksi. Gatavo: kleitas, mēteļus, kostīmus un bērnu apģērbus. Izlabo arī defektus. Labs darbs, mērenas cenas!
L. Zīriņa, 52 Gifford St., Toronto,
Tel. RA 6554 (159)

S. VASARĀJA
transporta uzņēmums
»BALTIC CARTAGE«
and MOVERS

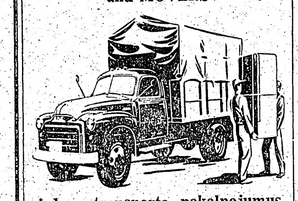

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

INDEPENDENT FORESTERS
dzīvības,
negadījumu,
slimību
APDROŠINĀŠANA
Kanadas pārstāvis
V. BEBRIS, 79 Birchview Cresc.,
Toronto. Tel. RO 4820
(28)

Draugiem — kanadiešiem
ZIEMASSVĒTKOS DĀVINIET
HISTORY OF LATVIA
Cena: iesietai — $9.35, brošētu $7.80
„Zelta Ābeles" pārst. Kanadā
S. MIGLINIEKS
647 Northcliffe Blvd., Toronto
Tel. RU 1-1065 (170)

PĀRDODAMS piekabināmais vāģis (trailer) apm. 5 reiz 7 pēdu platforma. Sevišķi noderīgs uzņēmējiem. Zvanīt LL 8217, Toronto. (202)

LATVIJAS PASTMARKAS

VĒRTĪGA DĀVANA SVĒTKOS!

25 daž. 35c; 50 daž. $1.00

Scott katalogi: I. daļa (Amerika, Anglija) $4.00; II. daļa — (Eiropa) $4.00. Aizbāžamās grāmatas: Manila $3.00; De Luxe $6.90. Ziemeļeiropas albums (Latvija, Igaunija, Lietuva, Polija) bagātīgi ilustrēts $9.00. ASV albums $3.00. Visi citi krājēju piederumi. Piesūtīšana atsevišķi. Cenrāži un paskaidrojumi brīvi. Izsūtu izvēlei Latvijas un vispasaules pastmarkas

F. ĶEZBERS
1325A Hodiamont Ave
St. Louis, Mo, USA
(193)

Zobārsts
Dr. J. ABRAHAMSEN
Diplomēts Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,
pieņem vakaros
372 A Queen St. W. virs
Horseshoe Tavern pie Spadina Ave
Tel. WA 9354 Toronto (30)

Ziemassvētku svecītes un lukturiši

VĒL DABŪJAMI:
LOTUS puķu veikalā,
KOPPELA veikalā,
ZIEDIŅA grāmatnīcā,
KALNIŅA grāmatnīcā,
DV grāmatnīcā.
Lūdz pasteigties! (208)

LUNA

FOTO STUDIJA
984 Dundas St., West, Toronto
Tel. ME 8967 (29)

IZKĀRTNES — REKLĀMAS
modernā izstrādājumā
OSVALDS MEIJERS
Latv. Amatn. Kam. amatmeistars
TORONTO
736 Pape Ave, tel. RI 5944
(135)

Paziņoju tautiešiem, ka pie mums dabūjami mājās
SKĀBĒTI KĀPOSTI UN ŽĀVĒTI ZUŠI
Svētku galdam iepriekš pasūtināmas putraimu desas un žāvētas cūku galvas
A. MAURĪTIS, 1150 College ielā, pie Dufferin. Tel. KE 7042
(194)

DETROITIEŠI, kas vēlētos būt biedri DV kopā DETROITĀ. Laipni lūgti pieteikties pie kopas pr-ka vai sekretāra:
JĀNIS BĒRZIŅŠ, 222 E, Kirby St
Detroit 2, Mich., USA.
Tel. TE 25751 (206)
OLģERTS GALĪTIS,
3565 E. Canfield St., Detroit 7,
Mich. USA, tel. WA 2-2406

KĀRĻA SKALBES KLUBS

rīko piektdien, 14. dec. pl. 7.30 vak. Sv. Andreja bazn. Toronto

Zentas Mauriņas vakaru

I Par Zentas Mauriņas dzīvi un darbiem runās Elvīra BICKIS un Alfreds KĻAVIŅŠ

II KONCERTĀ piedalās: komponists Tālivaldis ĶENIŅŠ (klavieres), dizedātāja Elza SEDLIŅA un vīru dubultkvartets — KALVIS, diriģenta J. DZEGUZES vadībā

III Z. Mauriņas darbus lasīs: Milda BĒRZIŅA, Dagnija INDZERE un Dagmāra PURIŅA

IV KOPĪGS TĒJAS GALDS

Ieejas maksa visam vakaram: pieaugušiem $1; skolēniem un studējošiem $0.50.

BRUNO PURIŅŠ

PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ
NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS
TORONTO — NEW TORONTO
— MIMICO un ārpus Toronto

PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju sarakstu. Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

PĀRDODOT — 10 labākie aģenti jūsu rīcībā. Ātri rezultāti garantēti. 2 biroji — 24 st. darba laiks.

JOHN PENTURN & SON
Member the Toronto Real Eastate Board
85 RICHMOND ST, W, TORONTO
Tel. birojā EM 4-4085 Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

ŠĪS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:

8 ist. māja ar visām mēbelēm. Cena $11.00; Iemaksa $2000, Long Branch, (Toronto); 7 ist. māja ar 12 akriem zemes. Cena $5000, iemaksa $2000.

Sekojiet mūsu iknedēļas speciālpiedāvājumiem! (55)

Ziemassvētkiem tuvojoties, domājiet par dāvānām

ZALINSKAS

803 Dundas St., W., Toronto, Ont.

BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ PIEDĀVĀ: kungu, dāmu, bērnu apģērbus, kurpes un galantērijas piederumus.

Latviešu valoda. Latviešiem uz visām precēm atlaide (144)

Dr. M. ZELCER
ārsts-chirurgs
pieņem no 2—4 un no 7—9 pp.
298 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. RA 3580
Runā arī poliski, krieviski un vāciski.
(57)

Pieņem šūt dāmu kleitas
ANNA SKRANDA
268 Pacific Ave, Toronto
Zvanīt JU 8221 (181)

IZIRĒJAMS
CIGĀRU VEIKALS
ar 8 istabu dzīvokli Bloor un Mannig ielu rajonā. Pašreizējais īpašnieks slimības dēļ spiests labi ejošu veikalu atstāt.
Zvanīt ME 2790, Toronto
B. PURIŅŠ (200)

Korsetu šuvēja
E. MISIŅŠ (no Rīgas)
pieņem pasūtinājumus
Tel. GR 4160, Toronto (187)

Laboju un ietaisu — vannas, dušas, klozetus, izlietnes un gāzes vadus.

231 RIVER St., TORONTO
Tel. RA 1813 (93)

LATVIETES, ja jūs nebaida cīņa, par labāku rītdienu, tad atsaucieties Vecākajam, virs 35 gadi, Jaunākajam, līdz 30 gadu. Rakstiet: Vecākajam, Jaunākajam. Adrese: P. O. Box 556, Dryden, Ont. (207)

IZDODAMA liela mēbelēta istaba. Zvanīt OL 4332, Toronto. (199)

ISTABIŅA izdodama vieniniekam ar virtuves lietošanu. Zvanīt — GL 0756, Toronto. (209)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu, tel. RI 7641, Toronto. (185)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Nujorkas latviešu draudzes adventes dievkalpojums ar dievgaldu 9. dec., plkst. 3 p.p., Betlemas baznīcā, 3 Ave un Pacifik St., Bruklīnā. Māc. R. Zariņš.

Charlotte (N.C.) š. g. 9. dec., pl. 3 p.p. Sv. Marka ev.-lut. b-cā Adventes dievkalpojums. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls. Piedalās ērģeļu māksl. H. Lindemanis.

Š. g. 25. dec., pl. 3 p.p., Sv. Marka ev.-lut b-cā Ziemassvētku dievkalp. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls un tanī piedalās ērģeļu māksl. H. Lindemanis.

Klīvlandē, Parmas baznīcas v.-lut. latviešu daudzes Adventes dievkalpojums 9. dec., plkst. 2 p.p. Parmas b-cā. Dievkalpojumu vada māc. K. Sautiņš, pie ērģelēm Vīķa kundze.

Bērniem svētdienas skola turpat baznīcas blakus telpās, plkst. 1 p.p. skolotājas Elmanes vadībā. Draudzē var iestāties, paziņojot savu dzīves vietu māc. K. Sautiņam, 1478 Laudevdal Av. Lakewood 7 Ohio. Tel. LA 1-4498.

Bronksā Sv. Jāņa baznīcā, 1343 Fulton Ave, adventes dievkalpojums ar dievgaldu 9. dec., plkst. 6 vakarā. Māc. A. Ozols.

Kalamazū. Sv. Jāņa Ev.-Lut. draudzes gada svētku atceres dievkalpojums, svētdien, 9. decembrī, pl. 2 p.p. Sv. Trīsvienības baznīcā, Westnedge un Cedar ielu krustojumā. Dziedās draudzes koris prof. A. Ābeles vadībā. Māc. viesis Osv. Gulbis. Dievgalds. Dziesmu lapiņas. Māc. J Turks.

Draudzes skola katru sestdienu, pl. 2 p.p. Jaunatnei pieteikties iesvētei līdz š. g. 15. decembrim pie dr. mācītāja.

Minneapolo. St. Paula talviešu Ev.-Lut. draudzes dievkalpojums 9. dec., pl. 4,30 p.p., Centrālā Lut. b-cā Minneapolē (1300 - 4th Ave S.). Māc. Pēteris Langins. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā.

KANADĀ
(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZĒS)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So, Hamilton, Ont. T. 7 - 0136)

Toronto 9. dec., pl. 4 p.p. Sv. Jāņa latviešu dr. 3 gada svētkos; Otavā, 22. dec., Pētera b.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland St., Winnipeg, Man.).

Vinipegā, 9. dec., pl. 4 p. p. (Pētera b.); 9. dec., pēc dievkalp. b-cas zālē Annas Brigaderes pieminas vakars.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon St. E., Hamilton, Ont., T. 93410).

Hamiltonā, 9. dec., pl. 2 p.p. bērnu adventes dievkalp. (Trīsvienības b., 18 Victoria So.); 16. dec., pl. 4 p.p., dievkalp. Pēc dievkalp. latviešu skolas eglīte Hamiltonas bērniem Franču klubā. Jaunatnes sanāksmes 6. dec. un 20. dec., pl. 6.30 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Brieģis (17 - 8th St. Noranda, Que.)

Norandā 9. dec., pl. 4 p.p. (United Ch. b.).

Māc A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto

Ontā., tel. LO 2510) Toronto Sv. Jāņa b-cā (274 Concord Ave) 9. dec., pl. 4 p.p. Sv. Jāņa latviešu dr. 3 gadu pastāvēšanas svētku dievkalpojums. Dievkalpojumā piedalās Prāv. A. Skrodelis. Dziedās „Dainas" koris dir. E. Freimanes vadībā.

Pirmā Latviešu Ev.-Lut. draudze SV. Andreja baznīcā, Jarvis un Carlton ielu stūrī. Mācītājs A. Čops, 118 Isabella St.. Tālruni: baznīcā PR 1563, māc. dzīv. MI 1873.

Toronto. Svētdien, 9. dec. pl. 11 dievkalpojums. Svētdienas Skola pa dievkalpojuma laiku.

Svētdien, 16. dec., pl. 4 Ziemassvētku Eglītes dievkalpojums bērniem. Pēc dievkalpojuma „Bērnu Vakars" ar priekšnsumiem, tējas galdu un Ziemassvētku vecīti. Vecāki lūgti bērnus iepriekš pieteikt pie mācītāja.

Salaulāti: Vilius Lasinskas ar Mariju Kellers, Valters Koziarskis ar Irmu Elerts, Jūlijs Jansons ar Vēru Dravinu, Harijs Raimonds Mieriņš ar Liviju Elgu Dzenis, Alfrēds Polis ar Maiju Jaunzems.

Māc. E. Caune (11010 - 109 Ave, Edmonton, Alta).

Edmontonā, 9. dec., pl. 4 p.p. adventes dievk. (Sv. Jāņa b.)

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Bl., Montreal, Que. Tel. EL 3422).

Montreālā, 9. dec., pl. 4 p.p. (285 Clarke Ave) Wstmount.

Māc. K. Avotiņš (1091 West Ave, Vancouver 9, B. C.).

Vankuverā, 9. dec., pl. 5 p.p.

Māc. H. Kušils (39 King St., W. Kirkland Lake, Ont. t. 2811-N) **Kirkland Lake** 9. dec., pl. 2 p.p. adventes dievkalp.

Londonā š. g. 9. dec., pl. 4 p.p. Trīsvienības b-cā dievkalpojums. Māc. V. Šēfers.

Londonā š.g. 22. dec., pl. 8 vak. Trīsvienības b-cas zālē kopēja eglīte, kā maziem, tā lieliem ar garīgu aktu. Māc. V. Šēfers.

Londonā š. g. 24. dec., pl. 6 vak. Ziemassvētku vakara liturģ. dievk.. Māc. V. Šēfers.

Sv. Katarīnā š. g. 25. dec., pl. 11 Kristus baznīcā Ziemassvētku dievk.. Māc. V. Šēfers.

Niagara Falls š. g. 31. dec. Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu Pāvila b-cā, pl. 6 vak. Māc. V. Šēfers.

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis

Baptistu dievkalpojums Toronto, svētdien, 9. dec., plkst. 17, Walmer Road baptistu baznīcā. Māc. R. Eksteins.

Katoju dievkalpojums Toronto pilsētā notiks svētdien, š. g. 9. dec., pl. 11,15, Newman Kluba baznīcā 89 St George Str.

Hamiltonā, Sv. Pāvila b-cā, dievkalpumi: svētdien, 16. dec., pl.19; Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums 24. dec. plkst. 17,30, 4) Ziemsvētku rīta dievkalpojums 25. dc., plkst. 8,30 no rīta. Māc. Art. Voitkus.

„LATVIJAS AMERIKĀ" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanada.
2. ASV:
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
Arnolds Bērziņš, 1109 Hancock, Brooklyn 21 N. Y. un Betlemes baznīca, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
A. Bīlmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing Mich.
Jānis Lazdiņš, 3823 1/2 Central Ave, Indianapolis, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.
J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.
B. Šmits, 18 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y. .....
J. Upesleja, 5322 W. Wisconsin Ave, Milwaukee 13, Wis.
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lowell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.
3. KANADA:
I. Baltraks, P. O. Box 1008 Sta. C. Toronto 3, On.
A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.
H. Drupals, 10155 Waverly St., Montreal, P. Q.
E. Jurševskis, 408 York St., Hamilton, Ont.
A. Kalniņš, 71 Indian Growe, Toronto, Ont.
A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Arī Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.
Arturs Kivitis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Lūdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3886
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E., 6th Ave., Vancouver, B.C.
V Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.
V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lucs Rd. Apt. 3. Montreal.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz..... uz.....mēnešiem uz sekojošu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

JAPĀNA

Toms Djujis, Ņujorkas valsts gubernātors, atgriezies no sava ceļojuma pa Tālajiem Austrumiem, ievietojis nedēļas laikrakstā Collier's pēdējā numurā interesantu apcerējumu „Vai Japāna var palikt mūsu pusē?", kurā tas konstatē, ka amerikāņiem Japānu pametot, viņu vietu ieņemtu padomju vara.

Šim viedoklim var tikai pievienoties. Bet tai pašā laikā jājautā, vai Japānai vispār ir izredzes pretoties komūnistu ārējai un iekšējai agresijai.

Dažus vārdus par komūnistu iekšējo agresiju. Japānai ir 83 milj. iedzīvotāju, kuŗu lielais vairums — 55% — ir zemkopji. Komūnistu ietekmes patlaban Japānā tikpat kā nav. Pēdējās pašvaldību vēlēšanās tie ieguva tikai 1% balsu. Tas noticis tāpēc, ka ģenerālis Mekarturs ar zemes reformu izņēma no komūnistu burām vēju. 90% visas aramzemes tagad pieder tiem, kas to apstrādā. Pirms kara lielākā tiesa zemes piederēja zemes īpašniekiem 15-20 akru platībā, tagad vienai ģimenei vidēji iznāk 2,4 akru.

No parādiem jaunsaimniekus atbrīvoja inflācija, un jaunie arāji ražo tagad vairāk nekā ražoja vecie. Japāna iekšēji, tātad, ir vesela.

Bet kā ir ar tās pretestību komūnistu ārējai agresijai?

Japānai patlaban nav nedz savas armijas, nedz flotes, nedz gaisa spēku, un Savienotās Valstis nelaimīgā kārtā Jaltā atdevušas Kurilu salas PSRS. Rezultātā krievu divīzijas stāv trīs jūdzes no japāņu Hokaido salas.

Tālāk, modernai armijai vajadzīga ne vien senā varonība, bet arī moderni ieroči. Tos dot spēj tikai moderna rūpniecība, bet rūpniecībai nepieciešami kapitāli ,un tie var nākt vienīgi no uzņēmumu vai individu ietaupījumiem. Japānā patlaban, diemžēl, kapitālu uzkrāšana ir tikpat kā neiespējama, jo valsts ierēdņa vidējā mēneša alga ir $25-$28, stenografs dabū $21, augsti kvalificēts metallstrādnieks—$$42, lokomotīves vadītājs — $20 mēnesī. Jāpiemetina, ka vienai triju cilvēku ģimenei iztikai nepieciešami $28 mēnesī. Tas nozīmē, ka arī sievai un palaikam arī bērniem jāpiepelna ģimenes uzturam. Viegli saprast, ka japāņu tautas ietaupījumi tādos apstākļos nevar būt necik nozīmīgi.

Kapitālus rūpniecībai, spēkstacijām un aizsprostiem var dabūt tikai no ASV, bet izejvielas tikai no dienvidaustrumu Āzijas, jo Ķīnas milzu territorija Japānai slēgta.

Rietumu valstīm tādēļ jādara viss, lai pasargātu Indoķīnu, Burmu, Siamu, Malaju un Indonēziju no krišanas komūnistu rokās. Āzijas dienvidaustrumu durvis jāpatur vaļā Japānas tirgotājam un ciet komūnistu zaldātam. Jo tikai tā Klusais okeans paliks, kas viņš ir un nepārvērtīsies Sarkanā okeanā.

Atliek vēl teikt dažus vārdus par izveidojamiem Japānas militāriem spēkiem.

Pirmais mērķis šai plāksnē ir 10 divīzijas ap 200.000-300.000 vīru armija. Šāda armija izmaksās ap 200 miljonu dolaru, bet vienīgais, ko Japāna pati spētu, ir apgādāt šo karaspēku ar algu, pārtiku, kazarmām un apģērbu. Pārējais atkal jāgādā ASV.

Piemetināsim, ka kodols nākamai Japānas armijai jau pastāv. Tie ir 75.000 policisti, ko ģenerālis Mekarturs sakomplektējis tai brīdī, kad viņam 1950. gadā savs okupācijas karaspēks bija jāpārsviež uz Koreju.

Brīvība izmaksā dārgi, bet arvien lētāka par verdzību. Tā tas ir Atlantijas, tā Klusā okeana pasaulē. Brīvā pasaule nedrīkst pagurt un nedrīkst vairs pielaist nevienas lielas kļūdas.

H. V.

DV ZIEDOJUMU AKCIJA

(Pārnesums no 1. lpp.)

saņēmēja parakstīta kvīts piesūtīta ziedotājam.

VAI ZIEDOJUMU SŪTĪT AR ORGANIZĀCIJU?

Daži tautieši ir ieskatos, ka esot drošāki, ja sūta ziedojumu tieši kādai noteiktai personai, ne ar organizācijas starpniecību. No vienas puses ir ļoti labi ,ja starp ziedojuma devēju un saņēmēju rodas tiešs kontakts, bet tam ir arī sava negātīvā puse. Vācijā ir 1.900 personas, kuŗām vajadzīgs ragulārs pabalsts ik mēnešus. Ir vajadzīgi līdzekļi, lai šo pabalstu varētu tekoši izmaksāt: Ar ziedotāja vienreizēju pabalstu nepietiek. Turklāt pabalsti jāsadala taisnīgi, katram noteiktā apmērā. Ar privātiem sūtījumiem var nonākt pie tā, ka kādai atsevišķai personai ziedojumi saplūst pa pilnam, bet pārējie trūkumcietēji paliek tukšā.

No labās: DV Pārstāvības kasiere J. Vinters, DV pārstāvis A. Līdacis, ALA's biroja v-js A. Puķīte, DVP darbv. A. Bērziņš.

KAS IR PABALSTU SAŅĒMĒJI?

DV centrālā valde Vācijā un LCK aprūpes nozare ir sastādījusi kartotēku, kuŗā ievestas 1.900 personas (viņu ģimenes locekļi neietilpst šinī skaitā), kuŗām vajadzīgs pabalsts. Tie ir invalīdi, slimie, daudzbērnu ģimenes, vecie cilvēki nespējnieku patversmēs. Tie gan saņem zināmu palīdzību no Vācu valdības vai IRO, bet tā ir par mazu, lai ar to varētu iztikt. Piem. invalīds ar amputētu roku saņem 60 markas mēnesī, dubultamputētais — 120 markas. DV tiem papildus vēl izmaksā 10-20 DM mēnesī. Atsevišķos gadījumos piešķirti lielāki pabalsti, piem. uzvalku iegādei invalīdiem. Katru mēnesi no Vācijas saņem sarakstu ar pabalstu saņēmēju parakstiem un to publicē presē.

Līdz ar latviešu skaita pieaugumu Amerikā vairojas arī gadījumi, kur palīdzība vajadzīga arī jauniebraucējiem. Šejienes tautiešiem līdz šim jau izmaksāts pabalstos 1.311 dolaru. Tā nesen ienāca palīdzības sauciens no Argentīnas. Krituša karavīra 8 gadi vecs dēls Guntis Kārkliņš bija smagi saslimis, un tam bija vajadzīga asins pārliešana. Ģimenē bija 4 bērni, nebija ar ko segt ārstēšanas izdevumus. DV no Ņujorkas nosūtīja 50 dolarus. Diemžēl, māte tos saņēma, kad dēls jau bija miris, un nauda bija jāizlieto apbedīšanas izdevumu segšanai.

IENĀKUMU AVOTI

Bez ziedojumiem DV ir vēl citi ienākumu avoti — biedru tekošās iemaksas, atlikumi no sarīkojumiem, ienākumi no grāmatu galdiem un tamlīdz. Arī par šiem ienākumiem rīkotāji izlemj, kādu daļu atvēlēt aprūpei un cik paturēt organizācijas izdevumiem. Vienīgais algotais darbinieks ir tehniskais sekretārs. Šī darbinieka algošanai, biroja un pasta izdevumiem līdzekļus ņem no augšā minētiem avotiem. Ziedotāji var būt droši, ka neviens cents no viņu ziedojumiem neaiziet citām vajadzībām, kā tikai pabalstiem.

No pag. g. aprīļa, kad sāka darboties DV pārstāvība ASV, līdz š. g. 1. decembrim ziedojumos ienācis kopsummā 11.789,59 dol. Kasē uz 1 dec. atradās 898,94 dol. Pārējais sadalīts trūkumcietējiem.

Kad darbs birojā ir nobeigts, A. Līdacis saka: „Ja apskata šīs vēstules, kuŗās atrodam tik daudz sirds siltuma un cilvēku mīlestības, un ja iedomājas tos daudzos nelaimīgos tautiešus, kuŗus ar to var iepriecināt, tad nav žēl pielikto pūļu un patērētā laika. Mana vēlēšanās būtu, lai arī tie tautieši, kas vēl nav ziedojuši, atcerētos trūkumcietējus un mēģinātu sagādāt tiem Ziemassvētku prieku."

Tautieši, kas cieš trūkumu, sūta savu pateicību visiem, kas viņus atcerējušies, un tā ir ziedotājam labākā Ziemassvētku dāvana. Vai jūs esat jau nosūtījuši savu ārtavu? A. Zv.

DIEVA SVĒTĪBA JUBILEJAS DRAUDZEI

(Pārnesums no 1. lpp.)

līdzības darbu. Pastāv Svētdienas skola, kuŗā mācās 52 bērni. Pašreiz veidojas Bēru Fonds, kuŗā jau iestājušies apm. 200 tautieši. Tuvākā nākotnē ceram iekārtot Padomdevēju punktu veselības kopšanas jautājumos un, ja radīsies līdzekļi, Bērnu sili. Esam nodomājuši izveidot vēl citus pasākumus, bet par tiem vēl pāragri runāt...

Jautājums: Kādi Jūsu uzskati par mācītāja darbu svešumā?

Atbilde: Trimdas draudzes mācītājam, ja viņš negrib būt tikai algots gans, bieži vien jāstrādā divpadsmit stundu dienā un septiņas dienas nedēļā. Pie viņa pēc padoma nāk iecelotāji, un tādu ir daudz. Tiem jāpalīdz darba un dzīvokļu sagādes lietās. Pie mācītāja atbalstu meklē tie, kam samezglojušās piederīgo izsaukšanas lietas Immigrācijas ministrijā. Mācītājiem jāiet pie slimniekiem, un to skaits arvien pieaug. Toronto garā vājo iestādē vien ārstējas 4 mūsu tautieši, kam šai zemē nav neviena piederīgā... Es nezinu, bet man liekas, ka tieši šeit, apmeklējot posta un nelaimes piemeklētos brāļus un māsas, trimdas draudzes mācītājs var pārliecināties, cik ļoti viņš cilvēkiem kādreiz ir vajadzīgs... Jo lielākais prieks — ir — kalpošanas prieks.

Jautājums: Kā ir ar amatdarbiem?

Atbilde: Sv. Jāņa draudzē to bijis daudz. Divu gadu laikā esmu salaulājis 122 pārus, un starp tiem ļoti maz bijis jauktu laulību. Kristīti 54 bērniņi. Dieva mierā aizvadīti 6 tautieši: Iesvētīti 34 jaunieši...

Esmu strādājis vairāk kā jebkad dzimtenē. Un tomēr, redzot to darbu, kas vēl būtu bijis jādara, gribas atzīties: „Kungs, mēs esam bijuši kūtri kalpi Tavā vīna kalnā"...

Jautājums: Kam, pēc Jūsu domām, pienākas pateicība par to, ka trīs gados draudze izaugusi par stingru un dzīvotspējīgu organismu?

Atbilde: Visupirms — pašiem draudzes locekļiem, kas dāvājuši man savu uzticību. Daudz pateicības mēs esam parādā arī Tēvam — Archibīskapam T. Grīnbergam, kas ar savu objektīvo un lietišķo nostāju mūs atbalstīja laikmetā, kad vēl risinājās, t.s., „sinožu karš". Man bija sevišķs prieks vēl šodien saņemt Archibīskapa 22. nov. datētu vēstuli, kas nobeidzas vārdiem: „Lai miļais Dievs svētī visus latviešus un viņu vadoņus Kanadā un visur. Lai Dievs svētī Toronto mācītājus un draudzes — it sevišķi Jūsu jubilejas draudzi"... Prieks mums ir arī par Archibīskapa pārstāvja prāv. Skrodeļa mums dāvāto uzticību un viņa enerģiskām pūlēm latviešu draudžu un mācītāju vienošanas darbā.

„Pašu mājās" man gribētos ar atzinību minēt draudzes priekšnieku, inž. O. Dzērvīti, visus draudzes pārvaldes un revīzijas komisijas locekļus, kā arī čaklās draudzes Dāmu komitejas dalībnieces. Lai paldies arī tiem, kas mūsu draudzi kādreiz sīvi apkaroja, jo viņi mums atsūtīja labākos draudzes locekļus — tādus, kas nāca ar dziļu pārliecību un vēlēšanos pielikt savu roku draudzes nacionālā gara cietokšņa veidošanā...

Ar skumjām man gada svētkos būs jāatceras lielais latviešu draugs, Sv. Jāņa angļu draudzes mācītājs Ernests Hāns, ko Dievs pagājušā vasarā tik negaidot aizsauca mūžībā...

Tomēr — man gribas teikt ar Mārtiņa Lutera vārdiem: „Mēs neesam tie, kas uzcel baznīcu. Mūsu priekšgājēji tie nav bijuši, un — nebūs arī mūsu pēcnācēji. Baznīcu uzcel un var uzcelt vienīgi tas, kas ir bijis, ir un būs — mūsu dzīvais Kungs un Pestītājs Jēzus Kristus. Kur viņa vārdu sludina, tur ir baznīca. Kur to nedara, tur baznīcas nav, kaut desmit bīskapi to vietu būtu svētījuši"...

JĀŅA GRĪNA STĀSTI

(Pārnesums no 6. lpp.)

laikā izcēlās garīga kustība, kas centās pamatot pašas latvietības īpatnējos mērķus, atrast, formulēt, latviešu kultūras īpatnību, sekot tai garīgajā radīšanā, veidot latviešu gara celtni pēc tās iekšējiem likumiem, tad Jānis Grīns pret to izturējās noraidoši, lai gan kā entūziasts reizēm aizrāvās ar kādu atsevišķu parādību, kaut arī uz īsu laiku. Savā ilggadējā Daugavas redaktora amatā Grīns izaudzēja no jauniem rakstniekiem gan skeptiķus, ironiķus, labus analītiķus, teicamus stilistus, bet nevienu pārliecinātu latviskās kultūras veidotāju dziļumā, kas pieietu savam mākslinieka uzdevumam ar tādu pašu nopietnību, ar tādu pašu kvēlu gribu atvērt savas tautas gara mantnīcu kā to darīja Ausekļis tautas atmodā vai Poruks, Rainis Jaunā Strāvā. Bija arī citi nelabvēlīgi apstākļi, kāpēc latvieši tika padzīti 1944. gadā no savas zemes, neaizmetdami svešumā stingri izveidotus latviskas kultūras, latviskas domas, latviska daiļuma balstus. Savas kultūras apziņas trūkums ir viens no tiem daudzajiem iemesliem, kāpēc tautiešu vairums tik ātri sakūst, asimilējās ar svešo vidi, kāpēc daudzi neatzīst par vajadzīgu turēties pie latvietības.

Jānis Grīns labi parāda šos bezidejiskos „dadzīvotājus," kas nokļuvuši Zviedrijā. Tie nav dzīvojuši Vācijas nometnēs, kur dažus gadus latvietis bija pasargāts no pārtautošanas, tie kopš paša bēgļības sākuma sūri cīnījušies par savu eksistenci. Tagad, protams, viņu stāvoklis daudz neatšķiras no latviešu stāvokļa Amerikā, Anglijā vai Austrālijā: visur jāiztur tas pats klusais, lēnais, neatlaidīgais spiediens — atsakies no savas tautības, bet smagais darbs vājina gribu tam pretoties. Vairumā Grīna dadzīvotāji ir bijušie intelliģenti: tiesneši, advokāti, dziednieki, filologi, skolotāji. Šo ļaužu psiholoģijai visraksturīgākais varbūt pats pirmais stāsts Varonības atļauna. Mazā zviedru provinces pilsētā Krugčēpingā satiekas tur dzīvojošie nedaudzie latvieši bij. tiesneša Skutuļa dzīvoklī. Viņi norūpējušies par kādu vientuļu latvieti Kristīni Dzeini, kas turas savrup, šķiet esam slima, strādā pāri spēkiem divās darba vietās. Tautieši sarīko formālu izmeklēšanu, ko ar tiesnesisku rūpību vada Skutuls. Noskaidrojas, ka Dzeine strādā tāpēc tik daudz, ka viņa regulāri pabalsta vairākus kaŗa invalīdus. Tautieši, pēc ilgām pārrunām, kuŗu veidojumā dzirkstīt dzirkstī Jāņa Grīna pasmīns, beidzot viņai žēlīgi atļauj „ziedoties" nekavēt „viņu pat bojā aizejot." Tā šī savādniece Dzeine, kas labprāt netiekas ar latviešiem, kas saka: „Pasaule it labi varot iztikt bez Latvijas, kas tad nu šī esot, — lieks cilvēks", izrādās savā sirdī par īstāku latvieti nekā pārējie. Otrs tāds savādnieks ir bij. skolotājs Atkala Traka tautieša memuāros. Viņu pie dzimtenes saista galvenokārt atmiņas par savu lauku skoliņu, par Latvijas ainavām, par latviešu dzejām, ko viņš lasījis, mācījies. Viņš nevar iejusties Zviedrijā, bet arī tautieši viņam liekas sveši. Nejuzdams vairs gaŗīgu balstu, viņš metas zem vilciena.

Kaut gan Grīns stāsta ar humoru, ar gaišu dzirkstošu skaidrību, tomēr viņa grāmata izlasot atstāj drīzāk skumju iespaidu. Rodas jautājums: vai tiešām mēs kā bēgļi esam tikai dadzīvotāji, lai agri vai vēlu pazustu? Jāņa Grīna grāmata ir reālistiski patiesa, tā nesaudzīgi norauj plīvurus no svētku dienu frazēm; tā atklāj īstenību, kas mums jāpieņem ar stoistisku nocietināšanos savā vēl atlikušajā latviskumā. Kā stāstīšanas māksla šī grāmata ir laba. To prieks lasīt kā teicamu prozu.

DZIESMA BEZ ATBALSS

(Pārnesums no 6. lpp.)

no visām pasaules malām. Diemžēl, latviešu mūzikas mākslinieciskiem aicinājums bija izrādījies tik nesvarīgs, ka, cik zināms, saņemti tikai kādi divi trīs ieteikumi. Kad nu tomēr prēmijas bija piespriestas un pasludinātas, varētu sagaidīt, ka šo notikumu pienācīgā veidā atzīmēs presē. Ar to būtu celts Vītola prēmijas morālais svars, ar to arī būtu konstatēts, ka pirmo reizi visā trimdas laikā kāds jauns mūziķis saņem diezgan respektējamu atbalstu radītāja darbam. Vispār, būtu nostiprināta prēmijas tradicija tautas apziņā. Tas nav noticis!

Nevainosim tikai latviešu laikrakstus un viņu redaktorus nevērībā. Iniciātīva atkal vispirmā kārtā bija mūsu mūziķiem pašiem, kam spalva klausa ne vien nošu, bet tāpat arī burtu rakstīšanai. Bet stāvoklis tāds, ka latviešu prese sniedza tikai žurnālistisku reportāžu, ka Ķeniņš un Pavasars saņēmuši Vītola prēmiju. Dažā laikrakstā reportāža nepārsniedza piecas sešas rindiņas. Seko klusums, un jaunie laureāti savai tautai tikpat tāli kā bijuši.

Prof. Valdemārs Tone, latviešu glezniecības meistars, vairākus gadus nodzīvojis Londonā, rīko tur savu pirmo izstādi. Viņš pa šiem gadiem nav palicis pie Latvijā sasniegtā, viņš nemitīgi pētījis glezniecības problēmas, ar sekmēm veicis jaunus eksperimentus. Viņa izstāde Londonā bija skatāma četras nedēļas, bet tās novērtējumam latviešu prese izmantoja — — angļu laikrakstu skopās atzīmes. Vai tad pārāk brīnīties, ja no tiem 5.000 latviešiem, kas dziesmu dienu laikā apgrozījās Londonā, Tones izstādē bija iegriezušies tikai kādi 500. Izstāde beigusies. Meistars var atgriezties savā vientuļībā tai atziņā, ka pats savai tautai joprojām pailcis svešs, vienaldzīgs.

Sāpīgās problēmas atrisinājums nav vienkāršs. Ir taču tā, ka līdzekļu vajag ne vien vērtību radīšanai, bet pašreizējos apstākļos varbūt dažreiz vēl vairāk radīto vērtību novērtēšanai. Kur lai, piemēram, speciālisti ņemtu naudu biļetei līdz Londonai! Kur lai šo naudu ņemtu redakcijas, kas tādu speciālistu gribētu sūtīt! Un nav jau laikraksti katreiz īstā vieta, kur speciālistu novērtējumam parādīties, bet nopietnu žurnālu latviešu trimdinieki nevēlas uzturēt. To gan varētu mūsu dažādās trimdas organizācijas, ja ne viena atsevišķi, tad par visām kopā. Bet organizācijām arī netīk par to domāt. Taču kaut ko vairāk varētu gan arī sasniegumu vērtēšanā nokārtot, ja vairāk intereses un rosmes parādītu pašu laudis atliecīgā nozarē. Lai zinātnieki vēro savu kollēgu pētījumus un lai raksta par tiem latviešu presē, lai mūzikas kritiķi pārbauda, vai tiešām viņiem nav iespējams kaut kādi ieskatīties jaunajās partitūrās, un pēc tam dod savu spriedumu, lai gleznieciības teorētiķi publicē savus vērojumus, lai viņi visi aizsteidzas priekšā avīžu reportierim! Visu nevarēs, šķēršļu daudz, bet noteikti vairāk nekā pašreiz.

Neesmu nekā teicis par literāro darbu vērtēšanu. Tas nenozīmē, ka tur viss būtu kārtībā. Pieskarsimies šim jautājumam atsevišķā rakstā.

Pret immigrācijas ierobežojumu Kanadā

Vadītājs Toronto laikraksts The Globe and Mail kritizē immigrācijas ministra Harisa deklarāciju, ka Kanada nespēj uzņemt vairāk immigrantu it kā bezdarba dēļ. Šī deklarācija, kas norāda uz nodomu turpmāk ierobežot immigrantu ielaišanu, ir pretēja tai, ko tas pats ministrs teicis nesen, 1. oktobrī, kad 350 jaunie immigranti Adžaksā atrada darbu trijās dienās. Pagājušo ziemu Hariss deklarējis, ka jāsteidzina darba spēku ievešana un brīdinājis no darba roku trūkuma 1951. gadā pavasarī.

Laikraksts vaicā, vai šai ziņā kas mainījies? Un atbild — nekas. Visur pastāv materiālu trūkums. Tas, tātad, jārazo. Laukos, savukārt, trūkst darba roku. Sv. Labrenča jūras ceļa un spēkstacijas būve saskatāma pie apvāršņa un prasīs daudz darba roku.

Aizsardzības laukā kanadiešu ražošanas programma tikko sākusi kustēties, un Ziemeļatlantijas Līguma Organizācija no Kanadas prasīs vēl lielāku piepūli nekā līdz šim.

Ja nu Hariss saka, ka mums nav vajadzīgas darba rokas, tad tas ir aplami un nenozīmē neko citu, kā padošanos zināmu grupu spiedienam, saka The Globe and Mail, un apslēpj faktu, ka nedz valdība, nedz Darba Spēku Padome viņam nav ieteikusi imigrāciju apturēt.

DAŽOS VĀRDOS

Ēģiptē par 50 proc. paaugstinātas cenas laikrakstiem: iemesls iespiešanas izdevumu sadārdzināšanās.

*

Virtemberga—Badena apsoliju-sies maksāt valsts valdības sāpju naudu 2,3 milj. dolaru žīdu organizācijām saskaņā ar panākto vienošanos.

*

890.000 dolaru Savienotajām Valstīm maksās tās sportistu brauciens uz Olimpiskām spēlēm Helsinkos 1952. gadā, kā to aprēķinājusi ASV nacionālā amatieru savienība.

*

— 1953. gadā maksimālo jaudu būs sasniegusi Savienoto Valstu bruņošanās rūpniecība, — paskaidrojis ASV aizsardzības mobilizācijas pārvaldes priekšnieks Čarlzs Vilsons.

*

Karalisko ceļojumu uz Austrāliju Anglijas princese Elizabete un viņas laulāts draugs Edinburgas hercogs sāks š. g. 1. martā. Maija sākumā viņi cer pabeigt apmeklējumu Austrālijā un dosties tālāk uz Jaunzēlandi.

*

Pēc krievu kategoriska pieprasījuma līdz turpmākam četru nāciju militārās patruļas Vīnē brauks krievu automobiļos, ko vadīs krievu šoferi. Līdz šim to veica amerikāņu vadīti „džipi", nepieredzot nekādu klizmu. Prestiža dēļ krievi prasījuši maiņu.

*

Nepieredzēti daudz — par 40 procentiem — samazinājusies mirstība Dānijā pēdējos 15 gados. Daudzi to izskaidro ar dzīves veida un barības kvalitātes uzlabošanos, sākot ar 19. g. s. sākumu.

*

Cenu pazemināšanas sacensība Alaskas alus tirgotāju starpā gājusi tiktāl, ka kāds krodzinieks saviem klientiem devis alu par brīvu. Cenzdamies pārspēt savu konkurentu, viņa kaimiņš nozvērējies pārdot alu vēl lētāk, tikai nav varējis paskaidrot, kā viņš to izdarīs.

*

Ticami Vīnes informācijas avoti ziņo, ka boļševiku notiesātais Ungārijas katoļu baznīcas galva, kardinālis Mindčentijs esot nogādāts Smokovecas sanatorijā Tatras kalnājos Čechoslovakijā, jo saslimis ar kādu bīstamu dziedzeru iekaisumu.

*

18 nogalināti un 70 ievainoti Kopenhagenas ostā, eksplodējot turienes karaflotes mīnu noliktavai.

Austrālijas ārlietu ministrs Ričards Kešijs ieradies Hāgā, lai apspriestos ar Holandes valdību par attieksmju padziļināšanu Jaungvinejas un Austrālijas starpā.

*

Visvecākais karavīrs Sav. Valstu armijā 71. g. v. seržants Dilberts Dzenkins saskaņā ar priekšniecības rīkojumu decembrī atgriezās ASV no tagadējās dienesta vietas Jokohamā Japānā. Viņš piedalījies abos pasaules karos: pirmajā cīnijies Francijā, otrā — 64 g. v. pilnā kaujtērpā ar izpletni nolaidies Filipīnās. Karavīra tērpu valkājis 10 gadu un 8 mēn., kas ASV armijā nozīmē daudz.

*

Seši prominenti amerikāņi ievēlēti par locekļiem Amerikāņu Mākslas un Rakstu Akadēmijā: dzejnieks Leonards Beikens (Bacon), romāniste Perla Bak (Buck), romānists un esejists Tomass Mans (Mann), skulptors Kārlis Millers, komponists Dagless Murs (Moor) un architekts Frenks Raits (Wright).

Akadēmijā var ievēlēt gara mūžā ne vairāk kā 50 locekļus, kuŗu nemirstīgie darbi ceļ amerikāņu nācijas kultūru.

LNAK JAUNĀ VALDE

LNAK valde konstruējusies šādi: priekšsēdis — Imants Žīgurs, priekšsēža vietnieks — J. Dreimanis, sekretārs — A. Čops, biedrzinis I. Andrejsons, valdes locekļi: A. Skrodelis un P. Dreimanis.

JAUKĀKĀ ZIEMASSVĒTKU DĀVANA
LABA GRĀMATA!

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīcā 123 Huron St., tel. TR 1653 atradīsit vienmēr krājumā jaunākos oriģināldarbus un tulkojumus. Pieprasiet mūsu katalogu!

VĒLĀ LIESMA — O. Liepiņa romāns $2.80
EIROPAS VĀRTOS — E. Kociņas rom., 2 daļās $1.65
MĀRA MOSTAS — A. Rupaiņa, rom. I. daļa $3.50
BOVĀRI KUNDZE — G. Flobēra romāns $2.80
1984 — Dž. Orvela romāns $2.50
NARCISS UN ZELTAMUTE — H. Hesse $2.00
SIEVU SKOLA — Andrē Žids $2.10

Jau iznākušas un visdrīzākā laikā dabūjamas mūsu grāmatnīcā:

MUMS JĀBRIEN JŪRĀ — Ingridas Vīksnas romāns par Kurzemes cietokšņa pēdējās ziemas notikumiem un tur ieslēgto bēgļu likteņiem.

RAGANA — Irmas Grebzdes noveļu krājums, kur autore no jauna pierāda, ka pieskaitāma mūsu veiklāko un interesantāko stāstītāju izlasei.

KATRINA — Sallijas Salminenas, vairākkārt godalgotais romāns jaunā latviešu izdevumā.

LATVIEŠU TAUTAS PASAKAS PAR ZVĒRIEM — sengaidītā grāmata mazajiem lasītājiem ar Ojāra Jēgena daudzkrāsainām illustrācijām.

Bez tam vienmēr krājumā: kokgriezumi, mākslinieciski veidoti keramikas izstrādājumi, tautiskās prievītes, latviešu mākslinieku gleznas, apsveikumu kartītes, Ziemassvētku lukturiši un svecītes.

MONTREALIEŠU IEVĒRĪBAI!
FOTO-STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 MACKAY St., Apt. 1, tel. WE 5543, MONTREAL, P. Q.
pieteic god. tautiešiem darbības uzsākšanu
Fotografēšana sarīkojumos, laulību un citos gadījumos, kā arī pasūtinātāja mājās. Portretu uzņemšanai arī studijā. Foto pašēm un apliecībām.
Pieņem amatieŗu filmas attīstīšanai, kopējumiem un palielinājumiem.
LIETPRATĪGS DARBS (197)

587 Queen St., W. Toronto WA — 6812
KRIEVU MĒBEĻU VEIKALS
QUEEN WEST FURNITURE Co
Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantoŗa mēbeļu krājums
(390)
Iegriezieties ur pārliecinieties paši!